16de Jaargang No 261

BUREAUX REDACTIE EN ADMINISTRATIE:
SEMARANG: Heerenstraat 15 tel. 1133 en 19[illegible]
JOGJA: Pakemweg 80, telefoon 38[illegible]
SOLO: p/a Hotel Slier, telefoon 25, en Lodjiwoeroeng 12, telefoon [illegible]

Uitgave: N. V. Publiciteitskantoor COSMOS
Onder Hoofdredactie van P. SCHEEPERS.

Semarang, Donderdag 9 November 1939

ALGEMEEN HANDELSBLAD
voor Nederlandsch-Indië

Dit nummer bestaat uit DRIE bladen.

Abonnement f 4.75 p. mnd. of f 5.25 p. kw.

Het abonnement dient bij vooruitbetaling maandelijks of per kwartaal — voldaan te worden. Een abonnement loopt steeds over een vollen kalendermaand of een vol kwartaal.

Advertenties f 0.40 per regel, met een minimum van 10 regels. Familieberichten f 4.— per plaatsing.

Advertenties dienen steeds bij vooruitbetaling voldaan te worden.
Contract-advertenties volgens speciaal tarief.

Nieuws.

Het koninklijke vredesbemiddelingsaanbod vindt veel sympathie; men acht het echter onuitvoerbaar. — België roept meer reservisten op en requireert motorvoertuigen — Vele vliegtuigen boven Holland en België gesignaleerd. — Kort nadat Hitler te München sprak ontplofte een tijd-bom. — Het Finsche antwoord is in Moskou ontvangen. — Meer luchtgevechten aan het Westfront. — Zes Amerikaansche tankers onder de Panameesche vlag.

BETER OPEN KAART!

Het artikel van het „Nieuws", waarin der Regeering enkele vragen van zeer groote importantie werden gesteld, heeft de algemeene aandacht der Indische bladen. Algemeen kon men zich met dit artikel vereenigen, omdat hier sprake is van een zuivering, welke noodzakelijk *moet* plaats vinden in het belang van den Staat.

Elementen, die onze neutraliteit, ja onze zelfstandigheid in gevaar brengen, ongeacht of zij Nederlander of buitenlander zijn, moeten verdwijnen van *die* posten, waar zij gevaar *kunnen* opleveren.

Wij hebben reeds de meening en conclusie van Zentgraaff, in de „Java Bode" neergelegd, gebracht. Ook Ritman kon zijn instemming betuigen met de strekking en noemde verder nog enkele feiten van anonieme brieven, welke door hem ontvangen waren, doch naar later bleek, valschelijk onderteekend waren. Wat het optreden der Duitschers betreft, schreef Ritman echter in het „B. N.":

> Wij zullen hierbij alleen nog aanteekenen dat wij, in tegenstelling tot het „Nieuws", niet gelooven dat deze kinderlijke propaganda-methode emaneert van een Duitsche instantie. Het zou ons ongelooflijk voorkomen, het is ons trouwens bekend dat de hier wonende Duitschers juist van hun eigen overheden de strikste instructie hebben alles te vermijden wat moeilijkheden zou kunnen geven in het land waar zij als gast vertoeven.

Een gansch ander geluid laat v. W(ijk) in „Mataram" hooren. Hij ziet in het artikel van het „Nieuws" meer of minder een kwaadsappig geschrijf dat stemming maken tot basis had. Hij schreef:

> Maar als men dat doet, zooals de heer Belonje dat heeft gedaan en een artikel schrijft, dat misschien onbedoeld, een directe ophitsing wordt tegen de onderdanen van één der oorlogvoerende partijen in het algemeen en dat zijn sterke weerslag kan hebben op het Nederlandsche publiek en bij herhaling ongetwijfeld aanleiding moet worden tot het losbreken van stemmingen, die men op het oogenblik, de richtlijnen der Regeering volgend, gaarne zooveel mogelijk onderdrukt, dan doet men kwaad aan de Nederlandsche zaak, dan maakt men een verkeerd gebruik van den altijd vrij belangrijken invloed, welke men als leider van een dagblad heeft op het vormen van bepaalde gedachten en dan doet men een atmosfeer ontstaan, die zwanger kan zijn van gevaar.

Wij mengen ons niet gaarne in een polemiek tusschen twee bladen, doch waar van Wijk ook ons in zijn artikel betrekt omdat wij overnamen, wat het „Nieuws" schreef en dit nog even aandikten, achten wij het voor dit geval noodzakelijk nader op het geschrijf van „Mataram" in te gaan.

Zooals uit bovenstaand citaat blijkt legt Mataram den nadruk op het *kwaad*, dat door publicaties als door het Nieuws gebracht, gesticht kan worden.

Dit *kan* een visie zijn, doch of het de juiste is, moeten wij sterk betwijfelen: immers het gaat hier niet om het kwaad *stichten*, doch om het kwaad *verijdelen* en uitroeien! Mataram had nog een andere suggestie, nl. dat het Nieuws de feiten aan de Regeering had moeten voorleggen, opdat Zij een onderzoek zou kunnen instellen. Ziet, dit is de beleefdheid ten top voeren; men houdt rekening met de positie of het gevoel van de andere partij doch men vergeet dat die andere partij in het geheel geen rekening hield met de belangen van den Staat.

Van Wijk geeft in zijn artikel toe, dat men waakzaam en paraat moet zijn en dat men zich niet volkomen gerust zal voelen en hij dringt er op aan, dat een strikte neutraliteit zal worden betracht.

Van wie dan eigenlijk: van de journalisten, die zuiver Nederlandsch denken en den Staat in gevaar gebracht zien door de handelingen van enkele personen, die door Ritman zoo juist als „viezeriks" werden getypeerd, of van die viezeriks, die niets ontzien om hunne verdwaasde ideeën te propageeren en daarbij veel te ver gaan?

Het is slechts een vraag. Doch het is het antwoord op deze vraag, dat de gansche affaire beheerscht. Men kan te beleefd zijn, maar dán pleegt men struisvogelpolitiek: dan schuwt men het aan den kaak stellen van misstanden — om maar niet te spreken van misdaden! — uit angst dat men klappen zal krijgen! Doch wanneer men de oogen sluit voor dergelijke misstanden, loopt men de kans veel grootere en ernstiger klappen te moeten incasseeren.....

Van Wijk geeft verder toe, dat eenieder vrij is om te denken zooals hij wil, naar redelijkheid, redelijkheid vooral ten opzichte van de belangen, die door de Nederlandsche Regeering worden voorgestaan.

Ieder mensch, die *niet* vergiftigd is door zekere ideeën, *zal* redelijk denken, maar zooals ieder mensch zijn sympathiën en antipathiën kent — en laat ons eerlijk zijn ook botviert — zoo zal hij in 'dezen strijd ook zijn sympathiën en antipathiën hebben.

Dan zal hij zich stellen aan de zijde der vrijheid tegen de onderdrukking, omdat hij diep in zich het *gevaar* voelt, dat mèt het verdwijnen van de vrijheid, ook *zijn* vrijheid verloren zal gaan. Doch tezelfdertijd zal hij zijn verontwaardiging uitspreken over de wijze, waarop bijvoorbeeld de Britsche regeering de Nederlandsche post en de Nederlandsch schepen aanhoudt.

Dat is redelijk denken: redelijk omdat de mensch als *mensch* steeds de partij van het recht zal kiezen en geen partij kiest, omdat bijvoorbeeld de ééne partij Duitsch geboren is en de andere partij Engelsch of Fransch. Immers toen ver in Zuid-Amerika twee staten oorlog voerden, koos men geen partij, omdat daàr het eigen belang niet in het gedrang kwam.

Dit eigen belang *moet* praevaleeren en *zal* praevaleeren, omdat de mensch steeds mensch blijft. En nu kan men die belangen beleefd en netjes behandelen, zooals „Mataram" dit wenscht, doch wanneer men bemerkt dat die eigen, zoo hoog gestelde belangen. op vieze en vunzige wijze geschaad worden. dan slaat men terug.

Dit heeft het „Nieuws" gedaan en *zoo* zien wij het artikel van het „Nieuws". Hier *is* geen sprake van overmoed, doch van werkelijke moed, omdat slechts het groote *algemeene* èn staatsbelang praevaleerde en niet een kleinzielig persoonlijk belang, doch vooral, omdat door het „Nieuws" gebroken werd met de struisvogelpolitiek, die niet zien wil *omdat* het gevaarlijk is.....

S.

HET VREDESBEROEP FAALDE

België en Nederland nemen meer Voorzorgsmaatregelen

OORLOG MAAKT MEER KANS

Duitschland zal niet antwoorden in verband met de Persreacties

HET VERTROUWEN IN BERLIJN ONTBREEKT

Amsterdam, 8 Nov. (Eigen dienst). — De reactie van het Nederlandsche en Belgische volk op het vredesberoep is van dien aard, dat meerdere maatregelen genomen moeten worden ter beveiliging van de eigen veiligheid, daar men algemeen meent, dat de eigen veiligheid thans in de weegschaal ligt.

Zooals reeds gemeld werden meerdere voorzorgsmaatregelen genomen. Uit Brussel wordt gemeld, dat de requisitie van lorries en auto's een gevolg is van het feit, dat kortgeleden de opgevraagde wagens weder teruggegeven waren.

Amsterdam, 8 Nov. (Eigen dienst). — Het afweergeschut van Amsterdam was verplicht op een niet geïdentificeerd vliegtuig te vuren. Ook in België hebben niet geïdentificeerde vliegtuigen de grens weder geschonden. Officieel wordt uit Brussel verklaard, dat vastgesteld is, dat hier geen sprake is van Fransche of Britsche vliegtuigen.

Twaalf vliegtuigen vlogen over vele deelen van België en aangenomen wordt, dat de vliegtuigen foto's maakten.

Intusschen werden meerdere reservisten opgeroepen; men zag de opgeroepen soldaten door de straten van Brussel marcheeren.

Het Belgische kabinet is in lange zitting bijeengekomen.

Uit Amsterdam vernemt United Press nog, dat het gezamenlijke beroep van België en Holland door het Nederlandsche volk wordt toegejuicht. Algemeen meent men dat de zelfstandigheid der neutrale staten thans op de weegschaal ligt.

Tenslotte vernemt United Press nog uit Londen, dat men in Britsche officieele kringen het beroep met sympathie ontvangen heeft, doch dat er nog steeds geen basis voor vrede bestaat.

Wat Berlijn wenschte.

Amsterdam, 8 Nov. (Eigen dienst). — Berichten van Nederlandsche journalisten in Berlijn melden, dat men in Duitsche kringen wenschte, dat Nederland de Britsche contrabande-contrôle zou negeeren, door een schip opdracht te geven niet te stoppen.

Als verontschuldiging voor deze houding wordt opgegeven, dat men zich zorgen maakt voor de situatie der neutralen. Algemeen meent men, dat Duitschland dit slechts wenscht om moeilijkheden te scheppen en als verontschuldiging voor de grensschendingen welke voor Duitsche rekening geschreven moeten worden.

Deze wenschen vallen samen met de troepenconcentraties langs de Belgische en Nederlandsche grens, welke berichten bevestigd worden uit Parijs, waar men speciaal wijst op de Duitsche concentraties langs de Belgische grens.

Oorlog maakt de kans.

New York, 8 Nov. (Eigen dienst). — Het is niet de vrede, welke in Europa een kans maakt; integendeel het is de oorlog, verneemt International News Service uit de verschillende hoofdsteden van Europa. Verre van een einde aan het conflict te zullen maken, mûden de berichten uit Londen, Parijs en Berlijn niet anders dan pessimisme.

In Berlijn wordt verklaard, dat de neutralen onder bedreiging handelen, zoodat men in buitenlandsche kringen op een mislukking rekent. Men wijst erop, dat het vredestelegram een plaatsje op de tweede pagina der dagbladen kreeg en dat de eerste pagina geheel bezet was met aanvallen op Lord Halifax.

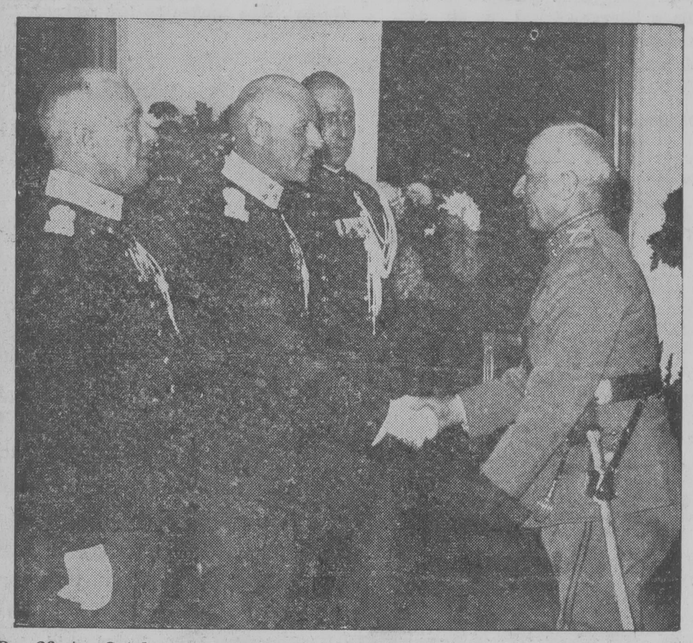
Uit Amsterdam en Brussel wordt vernomen, dat reeds vier en twintig uur nadat het telegram was verzonden, waarop het beroep vervat was, meerdere voorzorgsmaatregelen genomen werden. In België werden meerdere reservisten onder de wapenen geroepen, terwijl de bevolking aanzegging heeft gekregen, wat te doen, in geval van luchtaanvallen.

Voornamelijk in Brussel en Antwerpen worden de motorwagens gerequireerd.

Berichten uit Rome melden, dat Mussolini op drang van Koning Victor Emmanuel de beide Westersche vorsten verzocht heeft tot dezen stap over te willen gaan. In dit verband wordt gewezen op het nauwe contact dat bestaat tusschen het Belgische en Italiaansche vorstenhuis. Ook meent men in Italië, dat het geheel niet onlogisch is, dat Hitler vrede zou wenschen, doch zoowel Holland en België hebben hem onverwacht overvallen, daar hij juist doende was een scherpe campagne tegen de neutraliteit van deze landen te openen.

De eigen Veiligheid.

Londen, 8 Nov. (Eigen dienst). — Het vredesaanbod van Koningin Wilhelmina en Koning Leopold wordt thans nauwkeurig door de Britsche regeering bestudeerd. Men wijst er echter op, dat de Britsche regeering naast besprekingen met de Dominions en Frankrijk, ook advies moet inwinnen van de Poolsche regeering. De Poolsche premier en minister van buitenlandsche zaken zullen komende week naar Londen komen.

Den 26-sten October werd ten bureele van de Koninklijke Marechaussee te Den Haag ter gelegenheid van het 125-jarig bestaan van dit korps een receptie gehouden, welke vele hooge personen hebben bezocht. — De opperbevelhebber generaal Reijnders begroet den inspecteur van het korps der Marechaussee, kolonel J. van Selm, met een hartelijken handdruk.

Intusschen blijft de Britsche pers eensgezind in haar oordeel. Men onderschrijft het hooge motief, dat tot het beroep leidde, doch men geeft het voorstel weinig kans.

Ditzelfde wordt waargenomen in de buitenlandsche pers, voornamelijk de Fransche en Amerikaansche bladen.

Zoo zegt de „New York Times" dat het beroep een resultaat is van de precaire situatie, waarin beide landen zich geplaatst zien en dat deze omstandigheden ertoe geleid hebben, dat beide regeeringen een laatste poging ondernamen om het onmiddellijke gevaar te doen afdrijven.

Duitsche reactie: Geen antwoord.

Berlijn, 8 Nov. (Eigen dienst). — Het Duitsche antwoord op het vredesberoep van Holland en België zal waarschijnlijk aangehouden worden, totdat bekend is geworden, welke houding de geallieerden aangenomen zullen hebben, aldus verneemt International News Service uit gezaghebbende kringen. De eerste indruk in Berlijn was gunstig, doch men twijfelde er aan of het beroep succes zal krijgen.

Berlijn, 8 Nov. (Eigen dienst). — Nader wordt vernomen, dat het zeer onwaarschijnlijk is, dat de Duitsche regeering op het vredesberoep van Koningin Wilhelmina en Koning Leopold zal antwoorden. Dit besluit werd genomen in verband met de Britsche en Fransche persreacties.

Duitsche afpersing.

Parijs, 8 Nov. (Eigen dienst). — In Fransche kringen is men de meening toegedaan, dat hier sprake is van meerdere Duitsche afpersing. Men meent deze conclusie te mogen opmaken uit het feit, dat de pers een ondertoon, welke vijandelijk gezind tegen België is, aanneemt. Zelfs spreekt men openlijk van een ultimatum dat aan België overhandigd zou zijn, welk ultimatum kracht gegeven wordt door de concentratie van troepen langs de grenzen.

Londen wil vrede, maar...

Londen, 8 Nov. (Eigen dienst). — Naar verluidt heeft het Britsche oorlogskabinet besloten het vredesberoep van Holland en België zorgvuldige studie te geven. De Britsche wenschen naar vrede is niet minder ernstig dan die van Holland en België, maar voordat men vrede zal kunnen sluiten, zal men waardevolle garanties moeten hebben over hetgeen na dien vrede zal gebeuren.

Men wijst er in dit verband op, dat het thans zeer moeilijk is,de vredesvoorwaarden en het oorlogsdoel zuiver te definieeren, daar men hieruit zou kunnen concludeeren, dat Engeland den vrede zou willen dicteeren.

Chamberlain sprak.

Londen, 8 Nov. (Eigen dienst). — In antwoord op een hem in het Lagerhuis gestelde vraag inzake het vredesaanbod van Holland en België, verklaarde premier Chamberlain dat het aanbod nauwkeurig bestudeerd wordt. Het is echter niet de tijd thans reeds eenige verklaring af te leggen, daar de Britsche regeering moet consulteeren met de Fransche en Poolsche regeering en met die der Dominons.

De Poolsche ministers komen volgende week naar Londen.

Algemeen meent men, dat de houding reeds duidelijk is en dat die houding zeer duidelijk werd gedifinieerd door Lord Halifax.

De Hinderpaal.

New-York, 8 Nov. (Eigen dienst). — De „New-York Herald Tribune" bespreekt uitvoerig het Nederlandsch-Belgische bemiddelingsvoorstel. Het blad wijst erop, dat alle landen vol eerbied zijn over dit voorstel ,doch dat zoowel Europa als Amerika een zeer sceptische houding aannemen. Het blad verklaart verder, dat de internationale situatie ongewijzigd is. De moeilijkheid voor de geallieerden is, dat zij nog geen Duitsche regeering hebben gevonden, aan wie zij het vertrouwen zouden kunnen schenken. Slechts in dat geval is een duurzame vrede te verwachten.

Instemming uit Scandinavië.

Oslo, 8 Nov. (Eigen dienst). — De koningen van Noorwegen en Denemarken hebben hunne instemming betuigd met het vredesberoep van Koningen Wilhelmina en Koning Leopold.

De boodschap van Koning Hakon van Noorwegen is wel een typisch voorbeeld van de Scandinavische houding. Hij drukt zijn welgemeende hoop uit, dat dit beroep den weg mag banen, opdat men komen zal tot onderhandelingen, welke tot den voortdurenden vrede zullen leiden.

Verschil in Neutraliteit.

Vaticaanstad, 8 Nov. (Eigen dienst). — Het orgaan van het Vaticaan heeft diepe bewondering voor de daad van Koningin Wilhelmina en Koning Leopold. Het blad wijst erop, dat ook Rusland neutraal is, doch welk een verschil in neutraliteit met België en Nederland, aldus het blad.

(Voor verdere telegram, vide pag. 1 en 3 van het Tweede Blad).

MAIS-EN RIJSTBESPREKINGEN

Mr. Van Hoogstraten naar Makassar

Het hoofd van het Kantoor voor den Handel van het departement van E. Z., mr. J. E. van Hoogstraten, zal binnenkort naar Makassar vertrekken, teneinde er besprekingen te voeren inzake den export van mais en rijst.

Voorts zullen volgens de „Java Bode' import- en exportkwesties worden besproken, waarbij aangelegenheden met betrekking tot de prijsregeling de bijzondere aandacht zullen hebben.

NIEUW SCHIP VOOR J. C. J. L.

Type Tjitjalengka, doch anders

Door de directie van de Java-China-Japan-Lijn wordt er sterk over gedacht om een nieuw schip te bestellen, dat van een gansch ander type zal worden dan de bestaande booten.

Het zal eenige gelijkenis vertoonen met de „Tjitjalengka", maar aan den anderen kant zal het volgens geheel andere principes worden gebouwd.

Waar de huidige situatie er volgens de „Java Bode" niet toe leidt, dat het al in bestelling kan worden gegeven — de onzekerheid op de werven is te groot —, kunnen hierover nog geen nadere mededeelingen worden gedaan.

HET MADOERA-ZOUTVERVOER

Contract wordt deze Week geteekend

Deze week zal volgens de „Ind. Cr." het contract tusschen de regeering en de Madoera Stoomtram Mij. geteekend worden.

In een vergadering van aandeelhouders te Amsterdam heeft de rechtskundig adviseur dr. K. H. Beyen, volgens een verslag in de „Tel." over dit contract o.a. het volgende medegedeeld:

Het zoutvervoer wordt zeker gegarandeerd tot 1945. Na 1945 wordt het zoutvervoer aan de maatschappij voorbehouden, zoolang er zout gefabriceerd wordt, uiterlijk tot 1 Januari 1985. Het zoutvervoer is dus niet afhankelijk van den duur der obligatieleening, maar van de vraag of de zoutfabriek doorwerkt.

Dr. Beyen wees er nog op, dat het contact beter is dan de beginselverklaring deed vermoeden. Ten eerste is nu het zoutvervoer gegarandeerd tot 1985, ten tweede, zal na 1945 de vracht worden vastgesteld naar den factor: het voortbestaan der maatschappij. Dit impliceert dus, dat na 1945 de vracht niet zóó zal worden berekend, dat deze voor de maatschappij verliesgevend is. De vracht zal steeds in overleg tusschen beide partijen voor een periode van vijf jaar worden gecalculeerd.

Méér waarborgen kan men redelijkerwijze niet verlangen, aldus besloot de rechtskundig adviseur zijn betoog.

VEERTIG MILLE GESTOLEN

Het misdadige Logeetje

Onze correspondent te Cheribon schrijft: Een oude Chineesche dame te Lemahwoengkoek, een zijstraat van de drukke verkeersstraat Pasoeketan, kreeg dezer dagen bezoek van een jeugdige vriendin, die zij te logeeren vroeg, niet vermoedende welk noodlot zij zich hiermede op den hals haalde.

Toen de oude dame zich ter ruste had gelegd liet de gast, eveneens van Indo-Chineeschen landaard, haar amant en een helper binnen om den buit uit de brandkast van haar gastvrouw in ontvangst te nemen, nadat zij zich tevoren van het bezit van den sleutel hiervan had verzekerd. Alles verliep vlot. De brandkast werd geopend en geledigd. De buit beliep totaal een waarde van ruim f 40.000,—, waarvan f 1.500,— aan contanten en de rest aan juweelen. De brandkast werd wederom gesloten en zoo vertrok het drietal zonder achterlating van eenig spoor naar Sindang.

Van het contante geld werden de noodige inkoopen gedaan: kleedingstukken, petromax-lampen, zitjes enz. De goudwerken werden bij een goudsmid te Cheribon bezorgd, die het goud smolt, waardoor de steenen vrijkwamen en het bezit dus vrijwel onherkenbaar was geworden. De oude Chineesche dame nam de politie in den arm, die het drietal vrij spoedig had gevangen en in verzekerde bewaring gesteld. Ook de goudsmid, die zijn medewerking heeft verleend, bevindt zich thans achter slot en grendel.

HET FEEST DER RIDDERS

Welslagen is verzekerd

Dank zij de financieele hulp van verschillende groote Nederlandsche lichamen in Indië — een aantal hunner schonk elk f 1.000 — is de uitvoering der plannen tot herdenking van het 125-jarig bestaan der Militaire Willemsorde op 30 April 1940 verzekerd. Reeds kwam een bedrag van rond een kwart ton hiervoor bijeen; natuurlijk zijn bijdragen steeds welkom.

In aansluiting op vroegere mededeelingen kan volgens de „Java Bode" nog worden gezegd, dat thans in totaal 267 oud-militairen voor de reis naar Bandoeng, eind April a.s., in aanmerking komen.

De clou der feesten zal zijn een troepenschouw op eene schaal als totdusver in Indië onbekend.

REGEERING GAAT VERSCHEPEN

Vooral Rubber, Thee en Copra

Thans valt volgens de ‚Java Bode" wat meer te zeggen van de producten welke in de allernaaste toekomst als regeeringslading uit Indië naar Nederland zullen worden gezonden.

Het ligt voor de hand dat deze zendingen, om niet door Britsche maatregelen te worden getroffen, streng beperkt blijven tot producten welke voor de Hollandsche consumptie of industrie bepaald noodig zijn, zoodat wederuitvoer niet kan plaatshebben.

Tot die artikelen behooren: rubber, thee, copra, veekoeken, palmolie en enkele houtsoorten.

De verscheping zal zoo spoedig mogelijk plaatshebben.

De kina profiteert niet van deze gelegenheid, hoewel eene kolossale hoeveelheid bast te Priok is opgeslagen. Te Amsterdam beschikt men in den buffervoorraad echter over een zoo aanzienlijk kwantum dat aan eene regeeringszending van kina niet kan worden gedacht.

Semarang en Omstreken.

VERDUISTERING FIRMA-GELDEN

Om de Tekorten te dekken eigende Verkooper zich Gelden der Klanten toe

Goed aangeschreven bij zijn Chefs

Men wilde hem een Kans geven

Hedenmorgen zette de Raad van Justitie alhier de behandeling voort van de zaak tegen J.M.A. ex-employé van de fa. Harmsen Verwey en Co. die terecht staat wegens verduistering van rond 22 mille.

Tijdens de vorige zitting, welke op 31 October j.l. plaats had, bekende beklaagde het ten laste gelegde.

De Raad is als volgt samengesteld: president, mr. Nijhuis, leden mr. Koesoema Atmadja en mr. Eskens.

Het O.M. wordt waargenomen door mr. van Dijk, terwijl beklaagde wordt verdedigd door mr. Thiele. Griffier is mr. Boon.

Het verhoor van beklaagde werd tijdens de eerste zitting reeds beëindigd en thans wordt voortgegaan met het verhoor der getuigen waarmede tijdens den eersten zittingsdag reeds een aanvang werd gemaakt.

„Waarvoor was dat geld", vraagt de president, „een appeltje voor den dorst?"

Beklaagde ontkent dit; vroeger — voor de politie — heeft hij verklaard dat hij dt bedrag had achtergehouden om later een beter getuigschrift van zijn firma te kunnen krijgen.

Ook dit is echter niet juist, zegt beklaagde thans.

Getuige G., plaatsvervangend agent, begint met te vertellen, dat beklaagde, die „een manusje van alls" was, destijds opviel door zijn schranderheid. Daarom werd besloten hem een kans te gven. Hij moest laten zien wat hij waard was en werd geplaatst op de verkoop-afdeeling.

Het incasseeren van het geld ging altijd goed. Er waren geen aanmerkingen. Althans niet tot de achterstanden van verschillende klanten hoog opliepen. Beklaagde gaf evenwel altijd zeer plausibele redenen op voor achterstanden en als het te erg was dan zuiverde beklaagde (dit bleek achteraf) een deel aan. Natuurlijk moest hij dat doen met geld, dat hij had ontvangen van andere klanten en zoodoende kregen die dan weer een achterstand.

De debetsaldi van achterstallige cliënten werden altijd nagegaan en besproken, maar goede klanten gaat men nu eenmaal niet direct aanschrijven.

Wat het werken van bekl. met twee kwitantieboekjs betreft, zegt getuige, dat het niet mogelijk was ad libitum over dergelijke boekjes te beschikken. Wel kon een verkooper een extra boekje krijgen, „en," zegt de president, „dat was juist voldoende".

Toen men tenslotte de cliënten met den grootsten achterstand ging aanschrijven, schreef een terug, waarom hij zoo'n onhebbelijken brief had ontvangen, want .... hij had niet een dergelijken achterstand. Zoo kwam de zaak aan het rollen en getuige is toen alle in aanmerking komende klanten gaan opzoeken teneinde het juiste bedrag vast te stellen.

Tijdens den eersten zittingsdag bleek reeds, dat beklaagde ten aanzien van enkele posten niet bekende.

Dat houdt hij ook thans vol. Een bedrag heeft hij nimmer ontvangen, zegt hij en een ander bedrag heeft hij wel ontvangen, maar ook gestort.

Getuige G. en beklaagde gaan samen de paparassen na, de leden van den Raad zien geinteresseerd toe en ook de Officier en de verdediger komen er bij.

Gestort of niet gestort.

M. komt er niet uit; wellicht is het een rafactiepost geweest en in dat geval heeft beklaagde t.a.v. dezen post gelijk.

Met getuige wordt uitvoerig nagegaan, of een bedrag van ongeveer f 400,— al dan niet door bekl. is gestort. Tenslotte blijken er twee bedragen van 400,— te zijn, waarvan het een wèl is afgedragen en het ander niet. Nadat dit tijdroovende werk ten einde is, vraagt de President aan getuige of bekl. rafacties mocht geven.

Getuige antwoordt bevestigend.

Verdediger: Was bekl. regelmatig in voorschot?"

Get.: „Niet regelmatig, maar het gebeurde zeker wel, bekl. kon toch niet verder gaan dan tot een maand, meer werd niet verstrekt."

Verdediger.: Was het bij de chefs bekend, dat bekl. schulden had bij geldschieters?"

Get.: „Nee, dat was ons niet bekend.".

Getuige zegt dan desgevraagd door den President, dat bekl. zeer goed stond aangeschreven als verkooper. Hij maakte ongeveer f 30.000,— tot f 40.000,— per maand. Op deze wijze maakte hij in twee en een half jaar wel ongeveer acht ton.

President: „Zoudt U bekl. willen terugnemen als verkooper?"

Getuige. „Dat zou moeilijk gaan, wij kunnen hem toch niet meer naar klanten toesturen."

De derde Getuige.

Hierna wordt de derde getuige (de tweede van dezen ochtend) V. voorgeroepen. Getuige V., die eveneens employé bij de firma is, hoorde van zijn chefs van de gepleegde fraude. Op verschillende plaatsen in het oostelijk deel van Midden-Java is hij toen contrôle gaan uitoefenen, waaruit bleek dat bij een der debiteuren de boekhouding heelemaal niet in orde was. Alle gegevens gaf getuige V. aan den heer G. op het kanoor van de firma, die alles verder uitzocht. Als het verhoor van dezen getuige is afgeloopen, wordt op verzoek van den Officier getuige G. nogmaals voorgeroepen, dien de Officier eenige vragen wil stellen.

Officier: „Had bekl. kans op promotie?"

Getuige: „Ja."

Officier: „Wist bekl. dit?"

Getuige. „Uit de wijze, waarop wij ons over hem uitlieten kon hij dit wel opmaken."

Officier: „Zoudt U, of het kantoor dan, bekl. geholpen hebben wanneer hij gezegd had dat hij door huiselijke omstandigheden in financieele moeilijkheden zat?"

Getuige: „Beslist!"

Voorts vraagt de Officier nog hoe lang bekl. voor de firma reist, waarop getuige antwoordt dat dit sinds November 1927 het geval is.

De President vraagt nog: Was het aan bekl. bekend, wanneer hij promotie zou krijgen, was hij van dit voorstel op de hoogte?"

Getuige: „Van de voorgestelde promotie wist bekl. niets. Wel kon hij begrijpen dat hij nog niet aan zijn maximum toe was. Getuige had verschillende koopers gesproken tegen wie bekl. had gezegd, dat hij hoop op een goed toekomst had."

De Officier vraagt nog: „Plaatste bekl. ook de inkooporders?"

Getuige antwoordt hierop bevestigend en zegt dat dit een zeer tijdroovend werk is.

De President stelt voor eenige oogenblikken te pauzeeren.

Na de pauze.

Na de pauze wordt eerst getuige G. weer voorgeroepen, wien gevraagd wordt of de door den President te noemen bedragen voor rafacties juist zijn. Getuige acht dit, nadat de bedragen zijn voorgelezen, aannemelijk.

Daarna wordt getuige A., chef van de recherche hier ter stede, voorgeroepen.

Aan dezen getuige worden verschillende vragen gesteld over het bedrag dat gevonden is en dat ongeveer f 3200,— bedraagt. De verschillende verbalen word voorgelezen, die deze getuige als juist aanmerkt.

Er blijkt geld in het gevonden pakje gezeten te hebben, terwijl er eveneens enkele bankbiljetten op het pakje hebben gelegen. Hoe groot deze afzonderlijke bedragen zijn, weet getuige niet, hij heeft alles samen genomen en is tot f 3275,75 gekomen.

De zitting wordt dan een oogenblik geschorst. Na opening deelt de President mede, dat nog drie getuigen zullen worden voorgeroepen, de vader van bekl., een tante en een zekere A., die bij de tante inwoon de, vermoedelijk in verband met het pakje geld, dat bekl. aan zijn vader te leen heeft gegeven en dat bij de tante werd bewaard. De zitting wordt verdaagd tot Donderdag 16 November a.s. om 9 uur 's morgens.

De Officier deelt nog mede, dat hij in de tenlastelegging enkele wijzigingen wil zien aangebracht (in verband met de rafacties), terwijl hij de post van een debiteur uit Pati, wiens boekhouding niet in orde is, wil schrappen. In plaats van f 21987,75 wordt het verduisterde bedrag dan f 21669,88.

Parindra-Conferentie

In December in Semarang

Wij hebben indertijd gemeld, dat deze maand hierterstede een Parindra-conferentie zou worden gehouden, waaraan zou worden deelgenomen door alle Parindra-afgevaardigden in de Locale Raden op Java. Thans vernemen wij, dat deze conferentie door verschillende omstandigheden deze maand niet zal plaatsvinden, doch een maand is verschoven.

De plaats van samenkomst blijft echter Semarang. Wanneer de conferentie hierterstede zal worden gehouden is niet bekend. Vermoedelijk zal dat met de Kerstdagen zijn.

Bridge- en Majongdrive

Voor de bridge- en majongdrive, welke morgenavond in de Chineesche Sociëteit zal worden gehouden, zijn een aantal fraaie prijzen beschikbaar gesteld. Deze prijzen zijn te bezichtigen in de juwelierszaak Tio op Bodjong. Zooals bekend vangt de drive morgenavond om 7,30 uur aan; inschrijvingen kunnen alsnog bij de bekende adressen gedaan worden.

Drs Hermen Kartowisastro

Drs. Hermen Kartowisastro is benoemd tot districtshoofd en tijdelijk boven de formatie ter beschikking gesteld van den resident van Pekalongan, om die werkzamheden te verrichten welke de resident hem zal opdragen.

Roxy-Theater

Het Roxy-Theater vertoont heden-avond af de film „The Citadel" met Robert Donat en Rosalind Russell.

Legio zijn de gedachten, die echtgenooten, moeders, verloofden, zusters wijden aan de haren, die geroepen zijn de onschendbaarheid van ons grondgebied te helpen verdedigen. Hoe zouden ze het maken? Eten ze genoeg? Wel, ze maken het goed. — Na den vermoeienden dag is het goed rusten.

De Dooden van München

Hedenmorgen hingen van alle Duitsche handelskantoren hierterstede de vlaggen halfstok ter herdenking van de dooden van München, die in 1923 vielen.

Prot. Gemeente

Gemeente-Avond in Koepelkerk

Hedenavond zal door de Protestantsche Gemeente in de Koepelkerk een gemeenteavond worden gehouden. De aanvang is gesteld op 7 u. 30. Op dezen avond zal ds. Vunderink eenige mededeelingen doen over de kortgeleden te Batavia gehouden synode. Alle belangstellenden zijn welkom.

Kamponghuisje verbrand

Doortastend Optreden voorkomt erger

Hedenmorgen brak brand uit in kampong Poerwogondo. Door een tot nu toe onbekende oorzaak stond plotseling een der huisjes in brand, welke brand zich onmiddellijk ernstig, liet aanzien. De vlammen vonden in het brandbare materiaal gretig voedsel.

Een toevalligheid was, dat personeel van de derde Politiesectie juist op de sportterreinen bij het race-terrein aan het voetballen waren. Zoals bekend zal zijn ligt kampong Poerwogondo vlak bij het race-terrein. Het personeel van de Politiesectie snelde onmiddellijk in sportcostum naar het brandend huis om bij het blusschen te assisteeren. Dit krachtig ingrijpen voorkwam, dat de brand oversloeg naar de belendende perceelen. Naar later de brandweermeester mededeelde had hier zeer grooten kans toe bestaan.

Van het huisje zelf bleef intusschen heel weinig over.

Royal-Theater

„The Lambeth Walk"

Dat de „Lambeth Walk", de dans, die in korten tijd de harten van honderden danslustigen heeft veroverd, het onderwerp zou worden voor een filmscenario, behoeft zeker geen verwondering te baren.

Thans brengt Columbia ons Lupino Lane en Sally Gray in een oervermakelijke filmklucht, die er in hoofdzaak op neerkomt, dat een inwoner van Lambeth, een volkswijk in Londen, de erfgenaam blijkt te zijn van een zeer aristocratischen titel. Hij wordt nu tegen zijn zin in de „deftigheid" gesleept, maar voelt zich er allerminst op zijn plaats, terwijl hij zijn vriendinnetje Salle (Sally Gray) uit Lambeth maar niet kan vergeten.

Plotseling verschijnt deze met een heele troep kornuiten op een feest, dat ter eere van den nieuwbakken graaf wordt gegeven. Haar bedoeling is, om het Bill duidelijk te maken, dat zij niet bij hem past.

Al spoedig is de consternatie groot, doch ziet plotseling klinken de populaire tonen van de „Lambeth Walk" en als bij tooverslag wijzigt zich het tooneel en jong en oud, arm en rijk, danst met het meeste enthousiasme de populaire aller moderne dansen.

Hiermede wint Sally tegen haar bedoeling zoodanig de harten der aristocratische familie-leden, dat ze, na eenige uiterlijke verbeteringen, als de nieuwe gravin, met Bill trouwt.

Een gezellige avond garandeeren wij U bij dit programma.

Jeugdcongres te Djocja

Kunstavond ter Bestrijding der Kosten

Wij hebben reeds gemeld, daf binnenkort te Djocja een Inheemsche jeugdcongres zal worden gehouden, waarop vertegenwoordigers van de meeste plaatsen op Java tegenwoordig zullen zijn.

Hierterstede werd een sub-comité benoemd, dat de voorbereiding in Semarang zal verzorgen. Nu zijn aan het zenden van een delegatie groote kosten verbonden, vandaar dat het Semarangsche sub-comité besloten heeft op 9 December a.s. een kunstavond te organiseeren. Op dien avond zal uitsluitend Inheemsche kunst worden gedemonstreerd. Men heeft in de eerste plaats gedacht aan Javaansche dansen, doch daarnaast zullen ook dansen uit andere deelen van den archipel uitgevoerd worden, o.m. de Minangkabausche bordendans.

Congres Schrijversbond

Vergadering Afdeeling Semarang

Dezer dagen werd in het clubgebouw van de vereeniging „Krido Matojo" aan den Karrenweg door de afdeeling Semarang van den Schrijvensbond een vergadering belegd. Deze vergadering was speciaal bijeengeroepen ter bespreking van het a.s. congres, dat hierterstede met de Kerstdagen zal worden genouden.

Een flink aantal belangstellenden woonde deze bijeenkomst bij. De vergadering werd geleid door den heer Soetigno die na alle aanwezigen van harte welkom te hebben geheeten, zijn voldoening uitsprak over het feit, dat het ledental der afdeeling Semarang groeiende is. De voorzitter wekte de leden op actieve propaganda voor de vereeniging te blijven voeren.

Wegens overplaatsing van den heer Soetigno naar het district Goeboeg moest een vice-voorzitter worden gekozen. De keuze viel op den heer Toegimin.

De voorzitter deelde vervolgens mede, dat door het hoofdbestuur voor het a.s. congres een bedrag van f 60 beschikbaar was gesteld. Dit bedrag zou dan dienen ter bestrijding der onkosten. De voorzitter verklaarde, dat het afdeelingsbestuur dit bedrag op f 130 gebracht wilde zien. De resteerende f 70 zullen op een andere manier verkregen worden. Het afdeelingsbestuur had reeds verschillende planen.

Hierop werd een congrescomité benoemd. Tot voorzitter werd gekozen de heer Kartoamidjojo en tot secretaris de heer Aboejono. Verder zal het comité nog uit vijf leden bestaan, die nader aangewezen zullen worden.

Tot afgevaardigden werden gekozen de heeren Kasiran en Soejono.

Tenslotte werden de verschillende congresvoorstellen behandeld, welke door de afdeeling Semarang ingediend zullen worden.

Wij laten hieronder de voornaamste volgen.

1. het hoofdbestuur te doen leiden door een permanent lichaam met als leden buitenstaanders, liefst populaire vooraanstaande personen; bijv.: zetel te Batavia met als leider het Volksraadslid Soetardjo;
2. verzoek tot verhooging der schrijvers. salarissen en intrekking van de maandlooners uit het maandloonersreglement;
3. aanstellingseisch voor schrijver: H. I. S.-diploma:
4. verzoek tot bespoediging van de automatische bevordering van schrijvers volgens de brief der Bezoldigingscommissie, verzoek tot opheffing der formatie;
5. verzoek tot automatische bevordering voor Hoofdschrijvers als bij het B.B.
6. verzoek om mantri-belasting te benoemen uit het Belastingcorps en niet uit het B.B. corps;
7. inpassing M.D.R. te doen ingaan vanaf 1 Januari 1939;
8. aandacht vragen voor het verschil van schrijver en klerk; in de practijk verrichten ze hetzelfde werk:
9. verzoek tot weder instelling der fictieve dienstjaren, en bevordering volgens het maximum der automatische bevordering;
10. verzoek tot vermindering der pensioengrens tot 50 jaar;
11. verzoek tot medetelling der voorpractijk, zoowel uit den dienst der locale raden als uit de particuliere bedrijven;
12. verzoek om een duurtetoeslag toe te kennen.

Landbouwvoorlichtingsdienst

Wat er gedaan werd voor Tuinbouw en Bloementeelt

Wij hebben enkele dagen geleden eenige bizonderheden geplaatst over de werkzaamheden van den Landbouwvoorlichtingsdienst. Wij plaatsen in aansluiting daarop heden nog enkele bijzonderheden.

Tuinbouw.

Op tuinbouwgebied betrof de propaganda voornamelijk een betere bemesting en onderhoud van djeroek.

Sommige gunstig gelegen vruchtendemonstratietuinen wekten de belangstelling van de bevolking, in het bijzonder aangaande de toegepaste bemesting en snoei. In Kedoe en Banjoemas vroegen eenige grootere Inheemsche vruchtenkweekers geregeld om voorlichting bij de uitbreiding van hun aanplant.

Om ook de minder bemiddelde djeroektuinbezitters te helpen, zullen in de omgeving van Pagergoenoeng (Kedoe), Kroja (Banjoemas), Moga (Pekalongan), Tengaran en Grobogan (Semarang) proefterven worden aangelegd, waarbij het onderhoud zich zal beperken tot eenvoudige en weinig kostbare middelen.

In de omgeving van Pati (Japara) werd in samenwerking met het Boschwezen een kweekerij aangelegd voor de meest voorkomende erfboomen voor de beplanting van de erven van een nieuw aan te leggen kampoeng, hetgeen verband houdt met het overbrengen van de bevolking van een kampong (Pati Ajam), waar de gronden noodzakelijk moeten worden gereboiseerd.

Winning van plantmateriaal.

De winning van plantmateriaal geschiedde op eigen terrein (zaadhoeven, vruchtboomkweekerijen, ingehuurde vermeerderingsvelden) en door landbouwers die zich speciaal bezig houden met het kweeken en verhandelen van bibit van door een dienst aanbevolen variëteiten van diverse gewassen.

In verslagperiode werd met laatstbedoelde groep van inheemsche bibitkweekers meer contact gezocht met het doel om geleidelijk te komen tot een meer systematische bibitvermeedering.

De hoeveelheid padibibit, verkregen van de terreinen van den L. V. D., was in het ressort Semarang 371.3 quintaal, in Pekalongan 159 quintaal (w.o. 24.6 quintaal gabah) in Japara/Rembang 53.7 quintaal, in Kedoe 72.6 quintaal (uitsluitend gabah) en in Banjoemas 82.9 quintaal (w.o. 67.4 quintaal gabah).

Behalve padi werden, plaatselijk en op kleinere schaal, ook cassave, aardnoten, kedelee en aardappelen vermeerderd.

De aanhoudende regens hadden een ongunstigen invloed op de opbrengsten van de vermeerderingsvelden en op de kwaliteit van de verkregen bibit.

Vooral de kweekerij van vruchtboomoculatie's te Karangdoeren van rozen, gladiolen en anjers te Karanglo (reg. Semarang) ondervonden in sterke mate de gevolgen van den te natten West-moesson. De oculatie's lieten slechts uit en het jonge schot verf voor een deel af door schimmelaantasting.

In de groeistagnatie, voorzoover die een gevolg was van de ongunstige weersgesteldheid, kon een aanzienlijke verbetering worden aangebracht door een maatregel welke in soortgelijke gevallen elders wel wordt toegepast, door namelijk de onderstam na het slagen van de maandlooners niet dadelijk of te snijden, doch ze iets boven de oculatie naar beneden te buigen, waarbij ze blijft leven en de assimilatieproducten ten goede komen aan de oculatie. Deze groeit dan beduidend sneller en krachtiger uit.

Agenda.

DONDERDAG.

City-Theater: Too hot to handle.
Royal-Theater: The Lambeth Walk.
Roxy-Theater: The Citadel.

VRIJDAG.

City-Theater: Too hot to handle.
Royal-Theater: The Lambeth Walk.
Roxy-Theater: The Citadel.
Stadstuin: Van 7 tot 12 uur n.m. Bridgeavond voor de leden.

City-Theater

Van hedenavond af gaat in het City-Theater de film „Too Hot to Handle" met in de hoofdrollen Clark Gable en Myrna Loy.

MERKWAARDIGE PILOTEN. — Deze piloten, in dienst bij de Britsche luchtmacht, kunnen nooit hals, armen of beenen breken. Ze zouden dan ook te benijden zijn als ze geen.... poppen waren, die veelvuldig bij parachute-oefeningen gebruikt worden.

INGEZONDEN STUKKEN

(Buiten verantwoordelijkheid der Redactie).

Het Hulppostkantoor Karangtoerie te Semarang

Geachte Redactie,

Vergun mij in deze regelen te mogen wijzen op een tekortkoming bij een onderdeel van de service aan de instelling, welke als onderwerp is genoemd.

Het betreft in dit geval de bediening bij de realiseering van postwissels op hoogtijdagen, d.i. in het begin van de maand, wanneer bij het groote aanbod van postwissels ter uitbetaling de geldmiddelen in de noodzakelijke muntverscheidenheid onvoldoende in voorraad blijken te zijn, met het gevolg, dat in die drukte het betrokken deel van het publiek *onnoodig langer* moet wachten, voordat het geholpen is. Het is voor hem dan een wachten, totdat mettertijd ter verzending aangeboden postwissels, de contanten opleveren, waarmee ze hem kunnen uitbetalen.

Het spreekt vanzelf, dat deze toestand niet mag (blijven) bestaan, ook niet op een hulppostkantoor op een groote plaats als Semarang. Een zorgzame voorbereiding, getoetst aan de feiten, zal de genoemde stagnatie in den postwisseldienst zeker kunnen voorkomen. Velen met mij spreken mitsdien de hoop uit, dat Tante Pos, in den vervolge ten gerieve van het publiek zorg zal dragen, dat op het onderhavige gebied, op bedoeld kantoor, in de gegeven omstandigheden, de noodige coulance zal worden betracht, des te meer, waar in die bekrompen publieke ruimte, als het zoo opgepropt is met menschen van allerlei slag, het wachten somwijlen den aard van een marteling benadert.

Volledigheidshalve zij nog vermeld, dat overigens naar mijn persoonlijke ondervinding en aanschouwing de verdere afdoening van zaken ter plaatse voor het publiek geenszins reden tot ontevredenheid geven.

Met beleefden dank voor de verleende plaatsruimte,

A Hubeek.

Uit de Sportwereld.

Finale Resident Bijleveld Beker-Wedstrijden

Onder goede publieke belangstelling had gisteravond in het Stadion de finale om den Resident Bijleveld Beker plaats tusschen Go Ahead en S. V. V. Na een spannenden wedstrijd wisten de Roodbroeken het S.V.V.-team een 2—0 nederlaag te brengen, waardoor Go Ahead dus thans definitieve bezitster van den beker is geworden.

Het was zooals gezegd een wedstrijd, welke niet van spanning ontbloot was. Beide teams hadden er alles op gezet om met de overwinning te gaan strijken, en het spel was het aanzien meer dan waard. Op sommige momenten dreigde de wedstrijd een ruw karakter aan te nemen, doch gelukkig hield de scheidsrechter de teugels strak, zoodat erger werd voorkomen.

S.V.V. had voor haar harde werken zeker een tegenpunt verdiend. Hoewel zich kansen voordeden wisten de Blauwhemden echter geen enkel maal keeper David het nakijken te geven. De overwinning van Go Ahead kan verdiend genoemd worden.

Over den wedstrijd het volgende. Om iets over zeven uur werd door scheidsrechter Schreefel, die zich op goede wijze van zijn taak kweet voor beginnen geblazen. De eerste aanvallen werd door Go Ahead ondernomen. Het spel werd goed open gehouden. De vleugelspelers kregen dan ook werk aan den winkel, doch de voorzetten werden voorloopig niet benut. S.V.V. wist na eenigen tijd spelen het initiatief te nemen. De middenlinie met Harings aan het hoofd zat goed achter de voorhoede aan, doch de verdediging van Go Ahead was de Blauwhemden de baas. Het spel ging zeer vlug van doel tot doel. Er werd in een vlug tempo gespeeld en het spel was danook niet van de noodige spanning ontbloot. Een aanval van S.V.V. kon worden afgeslagen, met een verren trap werd rechtsbuiten Butteling aan het werk gezet, die het leer goed voor het doel plaatste. De vrijstaande Sauselé zette zijn hoofd onder het leer, waarna de bal buiten bereik van den S.V.V.-keeper het doel in vloog. 1—0 S.V.V. Het echter den moed niet zakken. Fel kwamen de Blauwhemden opzetten en het doel der tegenpartij ontsnapte menmalen ternauwernood aan doorboring. S.V.V. slaagde er echter niet in te scoren. Rust werd geblazen met onveranderden stand.

Na de thee nam Go Ahead het spel in handen. Een tijdlang werd S. V. V. in het defensief gedrongen. De achterhoede, waar Bouwmeester een goede partij speelde, gaf echter geen krimp, en kon steeds de Go Ahead-aanvallen af slaan. S. V. V. kon hierna enkele malen in den aanval komen. Hanss kreeg enkele kansen, doch zwaar gehinderd door de Go Ahead-achterhoede wist hij keeper David niet te verschalken. Aan den overkant deden de Roodbroeken het beter. Na een snellen aanval slaagde Butteling jr. er in de tweede goal te scoren, daarmede de overwinning tot een feit makende. Niet lang hierna werd voor inrukken geblazen en kon captain David na afloop den fraaien beker in ontvangst nemen.

Van Klaveren krijgt een Kans

New York, 8 Nov. (Eigen dienst). Naar verluidt zal Mike Jacobs, de bekende bokspromotor, een middengewicht-tournooi organiseeren, waaraan behalve Bep van Klaveren, ook een Griek, een Australiër en enkele Amerikanen zullen deelnemen.

Bij het Heengaan van Wortman

Een van de Grootsten onder de Nederlandsche Waterbouwkundigen overleden

Uitvoerder der Zuiderzee-Werken

Een medewerker schrijft ons uit Den Haag, dat op 21 October tachtig jaar oud te Den Haag is overleden dr. ir. H. Wortman, voorzitter van den Zuiderzeeraad en oud-directeur-generaal der Zuiderzeewerken. Dinsdag den 24sten is zijn stoffelijk overschot op de Oude Algemeene Begraafplaats te Amersfoort aan den schoot der aarde toevertrouwd.

De heer Wortman werd 25 Maart 1859 te Amersfoort geboren, studeerde te Delft en trad in 1881 in dienst van den Rijkswaterstaat.

Hij werd in 1897 secretaris van een door de zeehavencommissie uit den gemeenteraad van 's-Gravenhage ingestelde commissie van deskundigen voor het ontwerpen van een visschershaven te Scheveningen. Deze commissie maakte het ontwerp op, dat in 1900 en volgende jaren onder zijn leiding is uitgevoerd.

In 1912 werd de heer Wortman benoemd tot hoofdingenieur-directeur 1e klasse en in 1915 tot inspecteur-generaal van den Rijkswaterstaat.

Onder toekenning van onbepaald verlof werd hij in 1919 als inspecteur-generaal belast met de betrekking van directeur-generaal der Zuiderzeewerken. Zij, die hem kenden, wisten, dat Wortman misschien de eenige Nederlandsche ingenieur was, die dit reuzenwerk tot een goed einde zou kunnen brengen.

De heer Wortman was ridder in de orde van den Nederlandschen Leeuw, officier in de orde van Oranje-Nassau en drager van verscheidene buitenlandsche eereteekenen.

Wat het Personeel Zei.

Naar aanleiding van dit overlijden schrijft mr. K. Jansma in het *Bat. Nbld.*, dat met ir. Wortman een van de grootsten onder de Nederlandsche waterbouwkundigen is heengegaan:

Toen Lely in 1918 de Wet tot afsluiting en droogmaking der Zuiderzeewerken in het „Staatsblad" had weten te krijgen, en tot de uitvoering van onzen grooten nationalen arbeid zou worden overgegaan, vroeg ik hem aan wien hij de uitvoering dacht op te dragen. Lely antwoordde mij, dat deze keuze hem niet moeilijk voorkwam, daar de heer Wortman zonder eenigen twijfel daarvoor de aangewezen man was. De uitkomst *heeft dit* besluit ten volle gerechtvaardigd: de directeur-generaal der Zuiderzeewerken, die de belangrijkste opdracht ontving, welke wellicht aan een Nederlandsch ingenieur is ten deel gevallen, heeft zich op een wijze van zijn taak gekweten, waarover nog nooit anders dan met den hoogsten lof is gesproken. Hij heeft den nieuwen dienst op uitnemende wijze georganiseerd, hij heeft een staf van bekwame medewerkers om zich heen verzameld, die hij met vaste hand heeft geleid, en toen hij in 1929 zijn functie neerlegde, waren de werken in een dusdanig stadium, dat aan den goeden afloop niet meer behoefde te worden getwijfeld.

Het was bij gelegenheid van dit afscheid, dat het personeel van den dienst der Zuiderzeewerken een boekwerk samenstelde, bevattende een overzicht van het werk, dat onder Wortmans leiding was tot stand gekomen. In het voorbericht leest men:

„Het personeel heeft hierdoor uitdrukking willen geven aan zijn gevoelens van waardeering en hoogachting voor zijn aftredenden chef, die door zijn krachtige en degelijke leiding, gepaard aan zijn streng rechtvaardig optreden, het vertrouwen van allen, die onder hem werkten, vermocht te winnen die door zijn voorbeeld wist op te wekken tot ernstigen arbeid ten bate van het groote werk, waarvan hij gedurende tien jaren de leiding der uitvoering had."

Ook bij het feestmaal, dat aan Wortman ter gelegenheid van zijn zeventigsten verjaardag werd aangeboden, is ten duidelijkste de groote vereering tot uiting gekomen, die niet alleen door degenen, die de eer hadden onder hem te dienen, maar door geheel waterbouwkundig Nederland werd toegedragen aan den man, die ons thans is ontvallen.

Degenen, die in 1935 deelnamen aan de excursie naar de Italiaansche droogmakingen, hadden de merkwaardige gelegenheid Wortman samen te zien met Mussolini. „Het was treffend", schreef ik toen. „deze beide mannen tegenover elkander te zien staan, die beiden op het gebied der droogmaking zulk voortreffelijk werk hadden verricht en die toch in bijna ieder opzicht zooveel van elkander verschilden".

Men behoeft er geen gemis van waardeering voor Mussolini's groote eigenschappen in te zien, wanneer ik zeg, dat wij nog nooit tevoren zoo trotsch als toen geweest waren op onzen Wortman, in wien zoovele der allerbeste Nederlandsche hoedanigheden waren belichaamd: groote technische kennis, moed en vastberadenheid, oorspronkelijkheid en doorzettingsvermogen, alles gepaard aan een treffende bescheidenheid en afkeer van uiterlijk vertoon. Wie Wortman gekend heeft, staat nader tot figuren als Tromp en De Ruyter; hij was uit hetzelfde hout gesneden!

⁂

Een krans van de Zuiderzeewerken als laatste hulde.

Groot was de belangstelling 24 October op de Oude Algemeene Begraafplaats in het plantsoen te Amersfoort bij de ter aardebestelling van het stoffelijk overschot van dr. ir. H. Wortman, in leven oud-inspecteur-generaal van den Rijkswaterstaat en oud-directeur-generaal der Zuiderzeewerken.

In den eenvoudigen rouwstoet waren meegekomen ir. V. J. P. de Blocq van Kuffeler, hoofdingenieur-directeur van den Rijkswaterstaat belast met de uitvoering der Zuiderzeewerken, de oud-gezant dr. Hendrik P. Muller van Werendycke en de heeren v. Noest uit Wassenaar en H. Hubers uit Amersfoort. Een krans van de Zuiderzeewerken was aanwezig als laatste hulde aan den man, die van den aanvang af gedurende tien jaren den grootschen arbeid der Zuiderzeedroogleggingleidde.

Onder de belangstellenden bevonden zich de minister van Waterstaat, ir. J. W. Albarda, de oud-ministers van Waterstaat ir. A. A. H. W. König en jhr. ir. C. C. A. van Lidth de Jeude, laatstgenoemde tevens als voorzitter van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs, de hoogleeraren ir. J. W. Thierry en ir. J. T. Thijsse, hoofdingenieur der Zuiderzeewerken, ir. J. P. van Vlissingen, directeur-generaal van den Rijkswaterstaat, dr. ir. J. A. Ringers, oud-directeur-generaal van den Rijkswaterstaat, de hoofdingenieurs-directeur van den Rijkswaterstaat ir. Wentholt, ir. W. H. Brinkhorst, ir. P. J. van Voorst Vader, ir. M. B. W. des Tombe en ir. J. F. Schönfeld, ir. J. H. Telders, president van de Maatschappij tot Uitvoering der Zuiderzeewerken, ir. J. Lely, directeur van die maatschappij, ir. W. O. C. Gelinck, oud-inspecteur-generaal van den Rijkswaterstaat, dr. ir. G. W. van Heukelom, oud-chef van dienst van de Nederlandsche Spoorwegen en tal van anderen.

De oudste leden van het personeel der Zuiderzeewerken onder leiding van ir. J. F. R. van de Wall, droegen de lijkbaar.

Aan de groeve nam ir. C. P. P. de Blocq van Kuffeler het woord. Spr. gaf uiting aan zijn grooten eerbied en waardeering voor al hetgeen dr. Wortman voor ons land is geweest.

Wortman was een bekwaam ingenieur die met groote rust en degelijkheid werkte, een man van onkreukbare eerlijkheid, die bij al zijn medewerkers de liefde voor hun arbeid wist op te wekken. Dat Lely juist heeft gezien door hem met de leiding te belasten, is wel gebleken door de succesvolle uitvoering van dit werk.

Daarna sprak dr. G. Prins, uit 's-Gravenhage, enkele woorden van dank als vriend.

De heer M. de Roon uit Drumpt sloot de plechtigheid.

SINGAPORE VRAAGT VOEDSEL

Soenda-Eilanden als Leverancier

Naar wij van bevoegde zijde vernemen besteedt het gouvernement van de Straits Settlemens in den laatsten tijd grootere aandacht aan de levensmiddelenvoorziening van Singapore.

Singapore met zijn groote Europeesche en Oostersche bevolking met een versterkt garnizoen zal, wanneer de oorlogsdreiging zich van het Noorden naar het Zuiden uitstrekt, wat den aanvoer van diverse levensmiddelen betreft in een moeilijkere positie komen dan bijvoorbeeld de Indische steden. De stad heeft nagenoeg geen achterland, dat als leverancier kan dienen. Malakka verbouwt weinig groenten en aardappelen en de veestapel is gering.

Sinds jaren geschiedt de voorziening dan ook van den overwal, Sumatra en Java. Er gaan voor millioenen jaarlijks vruchten uit Batavia en Buitenzorg, groenten en aardappelen uit Priangan, ananassen uit Palembang, andere groenten uit Deli en Atjeh; de veetransporten uit Java en van varkens uit Bali zijn altijd vrij belangrijk geweest.

Wij vernemen thans dat in de laatste weken uit Singapore een grootere vraag is gekomen naar bovengenoemde levensmiddelen, vooral naar groenten en aardappelen uit Priangan en van slachtvee uit Java en varkens uit Bali.

De vraag is of grootere uitvoer naar Singapore en elders den prijs van al deze levensmiddelen hier te lande niet zal beïnvloeden.

ENORME HITTE IN BATAVIA

Onweer brengt Opluchting

Na de broeiende hitte, die reeds enkele dagen te Batavia heerscht, viel het te verwachten, dat zich een flinke onweersbui boven de stad zou ontlasten, hetgeen dan ook gisterochtend is geschied.

Tijdens dit onweer sloeg de bliksem in, in een klapperboom, vlak achter de derde politie-sectie op Pasar Baroe, waardoor de boom onmiddellijk in brand vloog. De brandweer werd gewaarschuwd en rukte uit, doch behoefde tenslotte niets te doen, daar Pluvius zelfs voor het blusschingswerk zorgde.

Het gebeurde trok echter nogal veel publieke belangstelling.

DE PELGRIMVAART

Er zal geen Navervoer plaatshebben

Er zal dit jaar geen navervoer van pelgrims naar Mekka plaats hebben, zooals anders elk jaar het geval is geweest, aldus vernemen wij.

Dit navervoer zou volgens de „Ind. Crt." in deze maand geschieden, doch wegens de buitengewone omstandigheden is de vaarbeurt van het schip, dat door de „Kongsi Tiga" oorspronkelijk hiervoor was bestemd gecanceld.

UIT DE PERS.

Kruiserplannen.

Het „A.I.D." bespreekt het slagkruiserplan, waarover de marineleiding in Indië niet al te enthousiast is en besluit:

Indië heeft, zoo oordeelt een zeer belangrijk deel der bevoegde deskundigen, in de eerste plaats noodig een sterke basis van kruisers, jagers en onderzeebooten. Wanneer we die hebben, dan kunnen wij gaan denken aan den bouw van zwaardere schepen. Het omgekeerde te doen is in strijd met de grondbeginselen voor den opbouw van een maritieme weermacht.

Wij geven dit, niet als een leekenoordeel, maar als een opvatting van mannen van het vak, die durven in te gaan tegen een streven dat naar hun oordeel voeren moet naar mislukking en teleurstelling. Aan dat oordeel diene men groote waarde te hechten.

Zij die deze opvatting huldigen werpen verre van zich de beschuldiging, dat zij een snellen uitbouw van onze Indische vloot willen tegengaan. Men vindt onder hen menschen die krachtiger dan wie ook gepleit, hebben voor een snelle versterking van onze defensie. Zij gelooven alleen niet in proefnemingen, doch eischen een organischen opbouw van onze vloot in het snelst mogelijke tempo. Men beginne echter, waar het moet: aan de basis en niet aan den top. Dan krijgt men een structuur die gevaar loopt bij de eerste botsing in elkaar te storten. Er valt aan de basis onzer maritieme verdediging nog zooveel te doen, en de tijd dringt zoo sterk, dat het onverantwoordelijk is, nog langer te wachten. Die verantwoordelijkheid voor het nieuwe uitstel rust bij hen, die komen met ondoordachte plannen, en geen rekening houden met de grimmige werkelijkheid waarvoor wij gesteld zijn. Slagkruisers in de toekomst gaarne: maar nu zoo snel mogelijk noodzakelijke aanvulling van het materieel, dat de basis moet vormen van een toekomstige vloot van slagkruisers. Dat „kleine" materieel kan gebruikt worden, ook wanneer de slagkruisers er nog niet zijn. Slagkruisers onbeschermd door het hier bedoelde kleinere materieel te wenden zou weinig anders beteekenen, dan den eventueelen vijand in de gelegenheid stellen met enkele goed gerichte torpedo's onze heele maritieme macht naar den zeebodem te zenden.

Onmacht.

Z(entgraaf) bespreekt in de „Java Bode" het aanhouden door Engeland van onze mail, waarover hij terecht in het geheel niet te spreken is. Hij laat alle pogingen door den Postdienst gedaan de revue passeeren en schrijft dan:

Het is derhalve onmogelijk, aan den greep van Engeland naar onze post te ontkomen. Indië is, althans wat de route onzer schepen en vliegtuigen betreft, door Britsch gebied, of onder Britschen invloed staande landen, omringd.

Aldus zijn wij volkomen afhankelijk van hetgeen Engeland wil doen.

Theoretisch — zoo vernemen wij — is het mogelijk dat wij voor onze post, niet per vliegtuig vervoerd, een weg kiezen welke vrij blijft van Britsch gebied. Beziet men de zaak echter uit den gezichtshoek van het practische nut, dan moet men de conclusie aanvaarden dat het zoeken naar een vrijen weg geen aanbeveling verdient.

Naar alle waarschijnlijkheid zouden pogingen van ons, onze post los te maken uit den Engelschen greep, leiden tot verder gaande maatregelen tegen die post, en wellicht ook tegen onze andere belangen.

Omdat?

Omdat wij machteloos zijn.

Omdat wij ons niet kunnen verzetten tegen een optreden dat ieder Hollander prikkelt en grieft.

Omdat de vraag: óf men ons prikkelt en grieft in rechten welke ons dierbaar zijn, zelfs niet eens aan de orde komt. Het is alleen nog maar eene vraag: is de Staat, welke door een dergelijk optreden wordt getroffen, in de gelegenheid represailles te nemen, eventueel: machtig genoeg om zich te verzetten tegen de schending onzer rechten?

Zoo blijft de sterke verontwaardiging welke in ons is gewekt door de aantasting onzer rechten, volkomen steriel.

Wij mogen de vuist ballen, wij mogen protesteeren — ook alweer niet te scherp, anders leidt dit tot nog verder gaande maatregelen tegen ons — doch het geeft alles niets, niets.

Om dan te besluiten met de opmerking:

En weet gij wat in dit alles voor ons het onaangenaamste is, en het meest dreigende?

Dit:

De overheersching van macht boven recht, door ons in de zaak der post, en van onze scheepvaart, aan den lijve gevoeld, is en blijft niet beperkt tot deze beide objecten alleen. Zij is de uiting eener sfeer, waaruit nog meer kwaad voor ons kan worden geboren. En wij leeren hieruit dat, als het straks komt tot een vrede met overwinnaars en verslagenen op punten — niemand gelooft aan een „knocked out" van één der partijen — dus tot een vrede zonder dictaat doch met breed overleg en concessies over en weer... wij wellicht zullen ervaren dat ook dán de geest van het „macht boven recht" zal heerschen.

Misschien zal zoo'n vrede ons meer kwaad doen dan deze oorlog.

Uw Aambeien kunnen snel en afdoende — zonder operatie — bestreden worden met het door H. H. doctoren aanbevolen middel.

Anusol Suppositoria

A 2—163 (Ing. Med.)

Naar de Plaats waar eens Timbang lag

Natuurkrachten vaagden in enkele Seconden weg, wat na moeizamen Arbeid verkregen was

Elders zal een nieuw Timbang komen

Jeugd onbezorgd als altijd

In den vroegen ochtend maken we ons gereed voor een tweeden tocht naar het Diëng-plateau, naar de desa Timbang die drie weken geleden tengevolge van een eruptie, voorafgegaan door aardbevingen, is weggevaagd.

Het punt van uitgang is hotel Diëng, waar men onzen trip, evenals de eerste maal uitstekend heeft voorbereid. De brood- en vruchtenpakjes die ontbijt en lunch zullen moeten vervangen liggen gereed, de auto staat te wachten.

Om half zes starten we. Ditmaal gaat de tocht via Bandjarnegara naar Karangkobar en dus zullen we op dezen tweeden tocht de verwoeste desa benaderen van het Westen uit, in tegenstelling met den eersten keer, toen we het Diëng-plateau dwars over staken.

De pasanggrahan-beheerder in Karangkobar zorgt voor paarden en om half acht kan de rit beginnen. Een lange rit, van 9 of 11 paal, (de afstanden die ons genoemd worden loopen uiteen), dat is heen en terug 18 à 22 paal. Een behoorlijke afstand op een bergpaardje, maar de rit loont de moeite (en de na terugkeer optredende stijfheid!) dubbel en dwars. Het gaat door prachtig terrein, vol afwisseling. Langs ravijnen en door bosschen, over snel stroomende riviertjes en rustieke bruggetjes, stijgend en dalend, met zeer steile hellingen, en over het algemeen uiteraard in stijgende lijn, want we moeten naar het hooggelegen Batoer.

Overigens: wat een taaie dieren zijn deze paardjes. Ze nemen in draf, soms in galop, de hellingen. En onvermoeid stappen ze voort, licht en gemakkelijk de hellingen op, voorzichtig hun voeten neerplantend naar beneden. Ze loopen met een ruiter in den zadel zonder bezwaar hun 30 kilometer per dag en als een van de combinatie ruiter-paard het begeeft dan kan men er volmaakt zeker van zijn dat het de ruiter is. Die er nog wel bij kan zitten ...

Na een rit van 2½ uur, om tien uur dus, zijn we in Batoer. Een groote desa, waar juist pasar wordt gehouden en waar tallooze kleurige baadjes in de stalletjes den Lebaran aankondigen.

Hier in Batoer is nog steeds de bevolking van de vroegere desa Timbang ondergebracht. De meesten hebben onderdak gevonden in het gebouw van de vervolgschool en de wedono van Batoer vertelt ons dat hij bezig is gronden te zoeken waar de desamenschen opnieuw zullen kunnen beginnen, waar ze zich opnieuw een bescheiden bestaan zullen kunnen opbouwen.

Vier hectare heeft hij reeds gevonden en de ligging is zoodanig dat de Vulkanologische Dienst geen bezwaar heeft. Nu moet de Landbouwvoorlichtingsdienst nog worden ingeschakeld.

Maar vier hectare is uiteraard niet genoeg en dus is men nog zoekende naar meerdere terreinen.

We gaan naar den pasanggrahan waar dr. Stehn, het hoofd van den Vulkanologischen Dienst, logeert. Dr. Stehn is er niet, hij is naar Timbang, of liever: naar de plek waar eens het gehucht lag.

De paarden brengen ons in tien minuten aan den rand van den modderstroom.

Er staat een bordje „Verboden toegang", maar het is direct duidelijk dat daar niet meer de hand aan gehouden wordt.

Want overal op de hard geworden modder loopen menschen. Javaansche mannen en vrouwen, alsmede een groot aantal kinderen, die kans hebben gezien het uitgestrekte modderveld te maken tot een prachtig speelterrein waarop allerlei avontuurlijke spelletjes op touw kunnen worden gezet.

Dat is de onbezorgdheid van de jeugd. De ouderen zien er niet zoo optimistisch uit en voor deze menschen is de uitbarsting inderdaad een zware slag geweest. De tabaksoogst, die een week later binnengehaald zou worden, de geld en kleeren en voedsel zou brengen, totaal verwoest.

Een katjong die we achterlaten als bewaker van onze paarden vertelt weliswaar dat er gas is en dat een geit bereids is gestikt.

Maar als men ziet hoe gemakkelijk en ongedwongen de menschen zich bewegen op de modder, moet men haast aannemen dat het aan de geit gelegen heeft.

We trekken dus het terrein over, waar de modderstroom zich een weg heeft gebaand. De grond is thans begaanbaar, men zakt niet meer weg en daarvan maken de vroegere bewoners van Timbang gebruik om in de verwoeste huizen te zoeken naar wat nog bruikbaar is.

Dit betreft slechts de huizen die aan den buitenkant van het gehucht stonden. Het centrum is geheel verdwenen. Waar dat was gapen thans steile wanden en in de diepte ligt een meertje van een meter of vijftig lang en vijftien breed. Een groene weerschijn heeft het water en niets wijst er meer op dat hier huizen stonden en menschen leefden. De natuurkrachten hebben in een paar seconden weggevaagd wat menschenhanden met veel moeite hadden gewrocht: de eenvoudige huisjes, het huisraad, den oogst.

Zooals gezegd: aan den buitenkant van den modderstroom liggen restanten van huizen. Vormlooze massa's hout en andere materialen, stukken van de armelijke inboedels. Een boom heeft een huis dat werd meegesleurd „opgevangen". De balken zijn blijven steken tegen den boom en daar heeft zich een extra dikke laag modder gevormd.

De menschen zoeken. Ze zoeken naar wat nog bruikbaar is van het materiaal. Hier en daar liggen stapels hout. Die zullen vermoedelijk dienst doen als nieuwe huizen worden neergezet. Elders heeft men wat huisraad verzameld dat nog wel mee kan. Een kast staat triomfantelijk en vrijwel ongeschonden, zij het verveloos, op den modderbodem.

Maar niet hier zal Timbang herrijzen. Dat vertelt dr. Stehn ons, dien we het genoegen hebben te ontmoeten als hij bezig is de afmetingen van een geweldige spleet op te nemen, een spleet die ook drie weken geleden ontstaan is.

Als de bewoners weer hun eigen desa vormen, en dat zal uiteraard gebeuren, dan niet hier. Dit gebied wordt voorloopig niet bewoond, het zou te gevaarlijk zijn. Elders moet men maar een „Timbang-Anjar" opzetten.

Het is begrijpelijk dat hier de bevolking niet meer wordt toegelaten. Men begrijpt het, al ziet men niet anders dan de spleet die dr. Stehn aan het opmeten is. Ruim 200 meter lang, 40 meter breed en zeker 25 meter diep. Grond waar overdag de tani werkte, zonder het ontzettende gevaar te kunnen bevroeden. Zoo iets kan ieder oogenblik opnieuw gebeuren en het is eigenlijk weinig minder dan een wonder dat niet meer menschen bij de ramp zijn omgekomen.

Dr. Stehn laat ons een ander gat zien: het heeft maar een paar meter middellijn, maar als men naar beneden kijkt ziet men in een peillooze diepte. Neen, dit is geen terrein om er een nieuwe desa op neer te zetten.

We gaan met het Hoofd van den Vulkanologischen Dienst naar de beide kraters, langs het meer dat ontstaan is in het centrum van de vroegere desa. Daarop komen we terug in een slotartikel.

Kort Indisch Nieuws

Zeepost en luchtmail.

A.N.I.P.-Aneta seint uit Bandoeng, dat de zeepost, op 23 September uit Priok vertrokken, op 6 November te Amsterdam is ontvangen.

De op 4 November te Napels aangebrachte post van de „Wielewaal", die op 30 October uit Bandoeng was vertrokken, is eveneens op 6 November te Amsterdam ontvangen. („Nws.")

Geen pelgrims meer.

A.N.I.P.-Aneta seint uit Soerabaja, dat de Kongsi Tiga in verband met de buitengewone omstandigheden afzag van het zoogenaamde navervoer van pelgrims, dat anders elk jaar plaats vindt. („Nws.").

De Australië-lijn.

Naar A.N.I.P.-Aneta uit Batavia seint, is de PK-AFO uit Den Pasar vertrokken. („Nws.").

Overname van onderneming.

Onze correspondent te Malang meldt: De onderneming „Pacouda-Zuid" in Zuid-Banjoewangi, tot dusverre geëxploiteerd door de N. V. Cultuurmaatschappij Pacouda, werd overgenomen door de N. V. Rubber Cultuur Mij. „Kendeng Lemboe", meldt de „Ind Crt." De onderneming „Pacouda-Zuid zal voortaan geëxploiteerd worden als afdeeling van de onderneming „Soengei Lemboe" van laatstgenoemde maatschappij, onder beheer van den administrateur van „Soengei Lemboe" den heer R. P. Metzker.

Officieele ber chten

Bij gouvernementsbesluit is aanteekening gehouden van de mededeeling van den Apostolisch Prefect van Benkoelen, dat het Bestuur der Apostolische Prefectuur van Benkoelen voor den duur van de afwezigheid van den Apostolisch Prefect, de Hoogeerwaarde Heer H. M. Mekkelholt, gerekend van 9 October 1939, wordt waargenomen door den eerwaarden heer H. J. D. van Oort, Roomsch Katholiek geestelijke van den 3den rang met den titel van Pastoor van Tandjong Karang.

Bij gouvernementsbesluit is de Gouverneur van Oost-Java uitgenoodigd om den eerwaarden heer H. H. Wessels, van buitenlandsen verlof teruggekeerd, laatstelijk hulppriester buiten bezwaar van den lande te Kediri, die kerkelijk benoemd is tot hulppriester buiten bezwaar van den lande te Paree, met den titel van Pastoor van Paree, te erkennen in de hem opgedragen kerkelijke bediening.

Bij gouvernementsbesluit is de Gouverneur van Midden-Java idem inzake de eerwaarde heeren P. C. Pollman en M. H. M. van den Bercken, kerkelijk benoemd tot hulppriester buiten bezwaar van den lande te resp Oengaran en Mertojoedan

Bij gouvernementsbesluit is de Gouverneur van Jogjakarta idem inzake den eerwaarden heer J. F. A. M. van Niekerk, benoemd tot hulppriester buiten bezwaar van den lande te Jogjakarta.

Bij gouvernementsbesluit zijn vastgesteld nieuwe „Voorschriften betreffende het personeel der Koninklijke Marine-reserve in Nederlandsch-Indië".

Bij gouvernementsbesluit zijn de residenties Atjeh en Onderhoorigheden, Tapanoeli en Zuider en Oosterafdeeling van Borneo aangewezen als gebiedsdeelen, waarop de „Teeltdwangordonnantie 1939" van toepassing is.

Krijgsraad-vonnissen.

Bij vonnis van den zeekrijgsraad te Soerabaia, is de beklaagde E. J. Kl., stoker 2de kl. aan boord van Hr. Ms. „De Ruyter", wegens valschheid in geschrifte veroordeeld tot 2 weken gevangenisstraf, en de beklaagde P. S., stoker 1ste kl. bij de M.K.O. aldaar, wegens „als schildwacht op hem rustende verplichting niet nakomen" en „desertie", veroordeeld tot 3 maanden gevangenisstraf.

Examens.

Rechtshoogeschool. Geslaagd voor het candidaatsexamen tweede gedeelte de heer M. Prawoto Mangkosasmito.

DE POLITIE SPEURDE

En kwam op het Spoor

In den avond van 4 October j.l. werd in een paviljoen aan Embong Trenggoelie te Soerabaja, waarvan de bewoonster, mevr. W., even afwezig was, ingebroken. Een kast werd geforceerd en een geldkist ontvreemd, welke *f* 2500 tot *f* 2700 aan contanten bevatte. De politie stelde een uitgebreid onderzoek in. Eenigen tijd later werd in de buurt van Porreng in de Brantas de zinken geldkist teruggevonden; zij bevatte nog slechts eenige papieren als paspoorten e.d., welke voor de dieven waardeloos waren. Men volgde het gevonden spoor en thans heeft men de zaak voor een belangrijk deel tot klaarheid gebracht.

Te Soerabaja werden, aldus het „S.H.", twee Inlanders gearresteerd, n.l. Moeslim, een gewezen bediende van de buren van mevr. W., die het hoofdgebouw van het perceel bewonen, en Masiran, een goede bekende van de politie. Hij begon zijn carrière als... politie-agent, ging toen tot de „tegenpartij" over en wordt nu aangerekend als een „zware jongen", een berucht recidivist. Hij verklaarde met Masiran en nog een anderen zwaren jongen, die momenteel nog voortvluchtig is, het kraakje te hebben opgeknapt. Bij hem thuis werd in een dichtgevouwen pajong *f* 60 aan papiergeld aangetroffen. Dit was zijn aandeel in de buit, verklaarde hij.

Masiran ontkent hardnekkig, doch ook zijn mededaderschap staat practisch vast. Indertijd werden namelijk op de opengebroken kast eenige vingerafdrukken gevonden en vastgelegd. Eén hiervan blijkt identiek te zijn aan die van Masiran. Bovendien bleek de politie bij huiszoeking, dat Masiran zich kort na den dag van den inbraak een geheel nieuwe inrichting heeft aangeschaft, terwijl hij zijn vrouw omstreeks dien tijd verblijdde met een paar dure gouden sieraden. Het politioneel onderzoek wordt thans in de richting van den derden in het complot voorgezet.

DE CEMENTAANVOER

Nadert het Normale weer

Zooals bekend, heerscht er niet alleen in Oost-, doch ook in Midden- en West Java een groot tekort aan cement. Door allerlei omstandigheden, o.m. het aanhouden van schepen uit Europa en een groot tekort aan kolen in Japan, kon volgens de „Ind. Crt." voor een voldoende aanvoer niet gezorgd worden, terwijl de Indische cementindustrie door interne moeilijkheden zelf niet in staat was om de allereerste behoeften te dekken.

Gisteravond vernamen wij, dat binnenkort aan dit tekort een eind zal komen. Van de Padangsche cementindustrie is namelijk bericht binnen gekomen dat, te beginnen met November, een voldoende aanvoer van cement weer mogelijk zal zijn.

Nieuw-Guinea-Expositie

Tot nu toe goede Resultaten bereikt

Van de basis Wisselmeren seint de leider van de expeditie van het Aardrijkskundig Genootschap het volgende:

De oost-patrouille onder leiding van den topograaf Saleh bezette een observatiepunt op 3250 M. in de noordketen, waar een onbelemmerd uitzicht in alle richtingen werd verkregen.

Daarna werd een nieuw observatiepunt betrokken in zuidelijker richting op een hoogte van 3000 M. Een volledige aansluiting met de metingen, welke in 1926 aan de boven-Rouffaer zijn gedaan werd verkregen en tevens uitgebreid. Tusschen den Idenburgtop en den Leonard Darwintop bevindt zich nog een sneeuwtop. Ook het bovenstroomgebied met de zijrivieren a en b zijn op de kaart ingeschetst. Overal zijn deze gebieden bewoond. De oost-patrouille keerde 2 November j.l. terug in het midden-Kemadal. Vandaar worden nog tochten ondernomen naar een nog onbewoonde landstreek Biandora in de noordketen. Bezuiden het hoogtepunt van 3400 M. is waarschijnlijk het bovenstroomgebied van de linkerzijrivier van de Waipoga.

De noord-patrouille onder leiding van den topograaf Hoeka, waarbij ook de botanicus Eykma is, keerde 5 November j.l. terug van het Paniaimeer. Deze patrouille bezette twee observatiepunten tusschen het randgebergte, de meren en de noordketen. De topografische en botanische resultaten van deze patrouille zijn zeer goed. Het bergland tusschen de Siriwo en Warenai- of Kemarivier is nagenoeg onbewoond.

De west-patrouille onder leiding van Hagdorn met den topograaf Hoeka, vier man veldpolitie en 48 dragers vertrokken gisteren en zullen de volgende route nemen, de oosthellingen van Weyland en Charles-Louis-gebergten door het dal van de Mapiarivier naar Oeta aan de Zuidkust. De aftocht van de expeditie is reeds geregeld. Eind November vereenigen de patrouilles zich in Oeta, vanwaar per gouvernementsstoomer naar Ambon wordt gevaren. Vliegtuigen zullen zorgen voor het vervoeren van de verzamelingen etc. De zoöloog zal in de tweede helft van November in de omgeving van de Etnabaai werken. De leden van de expeditie maken het allen wel.

CITY Hedenavond première

CLARK GABLE - MYRNA LOY

IN METRO'S MEEST SPANNENDE EN SENSATIONEELE FILM VAN HET SEIZOEN

TOO HOT TO HANDLE

(HET BEGON IN CHINA),

„Vraag niet waarom of hoe?"

Het nieuws komt.

HET WORDT U VOORGEZET IN AL ZIJN REALITEIT DOOR DE ONVERSCHROKKEN FOTOGRAFEN DER JOURNAALS.

MENSCHEN, die voor geen kleintje vervaard zijn en hun leven wagen,om maar te zorgen, dat het publiek in alle deelen der wereld wekelijks de meest belangrijke gebeurtenis en met eigen oogen kan volgen.

Een film met hoogspanning en superieur spel.

Vooraf: FOX' ACTUEEL WERELDNIEUWS, o.a.: De jongste militaire voorbereidingen in België, Egypte, Irak en in de Britsche Dominions.

Komt vroeg, aanvang 7 uur en 9.30.

VOOR OUD EN JONG

197

Influenza, Verkoudheid

en andere besmettelijke ziekten, komen het lichaam binnen door mond en keel. Neem daarom:

FORMAMINT

FORMAMINT

Heden en volgende avonden **ROYAL**

COLUMBIA'S WERELDBEROEMDE COMEDIE - SCHLAGER

THE LAMBETH WALK

Hier komen ze: **Lupino Lane,** raskomiek met „stalen snoet".... oh pardon! met effen gezicht!

Oi!

Sally Gray, humoriste met „lollig snuitje".... oh pardon! met leuk gezichtje!....

Seymour Hicks, gemoedelijk en vlot, zelfs als de aristocratische Sir John!

Norah Howard, „deftige hertogin", die de lakens uitdeelt en „Bill uit Lambeth" dresseert; opzitten en pootje geven!

Een cocktail van humor en een kluchtige satyre op het aristocraterige gedoe van de „High Society" gezien door de oogen van de al te vlotte, vroolijke lieden uit Lambeth!

ALLE LEEFTIJDEN.

Roxy HEDEN en volg. AVONDEN ROBERT DONAT ROSALIND RUSSELL IN **The Citadel**

Het Lot der Oostzeestaten!

Welk onderwerp beheerscht momenteel de gedachten en de gesprekken?

„De toekomst van Europa rond de Oostzee."

Wat zal er van Finland worden, hoe heeft zich het „wonder" van Esthland, Letland en Litauen kunnen voltrekken, waarom is Litauen zoo verheugd met de aanwinst van Wilna, hoe is de eigenlijke houding der Scandinavische landen, wat zijn Rusland's verdere plannen, kortom,

wat weet U van de raciale, geografische, politieke, economische en militaire problemen van deze volkeren en landen?,

Honderden kochten hierover reeds het belangwekkende boek getiteld:

„Door de Landen rond de Oostzee"

door **Dr. C. W. Wormser.**

De „Morgenpost" te Soerabaia schrijft over dit boek:

„Wormser is een rasecht journalist van grootsche allure; hij kan onderhoudend vertellen, hij is een scherp waarnemer en vooral: hij is een eerlijk beoordeelaar.
Wij lezen hem gaarne en daarom had ook dit boek onze onverdeelde aandacht, alsmede onze oprechte bewondering.
Typografisch is het boek uitstekend verzorgd; mooie illustraties verluchten den belangwekkenden inhoud".

Verblijdt Uzelf met een der interessantste boeken van den laatsten tijd en schaft U een exemplaar aan **voor den speciален prijs van**

F 1.90

(alleen geldig voor U als abonné op dit blad) van het rijk geïllustreerde prachtwerk:

„Door de Landen rond de Oostzee"

De toezending geschiedt franco na ontvangst remise door de uitgevers:

N.V. Mij. Vorkink, - Bandoeng.

Hij kent den weg, die naar

SUCCES

leidt.

Elken WOENSDAG plaatst hij dan ook 'n

TREKKER

Droste-reepen zijn Kwaliteits-reepen.

Droste Melkreepen, Sport- en Koffiemelkreepen verkrijgbaar in mooie blikjes van 12 stuks.

De volgende soorten zijn los verkrijgbaar: Dessertreepen, Melkreepen, Doublettenreepen, Moccareepen, Bitterzoetreepen, Nougatreepen.

Droste

ALTIJD WELKOM!

D 11

(Auteursrechten voorbehouden)

212

HET CENTRAAL GENOOTSCHAP VOOR KINDERHERSTELLINGS- EN VACANTIE-KOLONIES

in NEDERLANDSCH-INDIË

zendt het geheele jaar door zwakke en zieke kinderen uit naar de herstellingsoorden en vacantiehuizen te

MALANG en SALATIGA.

In het herstellingsoord te Malang en Salatiga kunnen het geheele jaar kinderen van onbemiddelde ouders, die na ziekte voor geheele herstelling opgenomen worden voor F 22.50 per maand met vrij dokter en medicijnen.

Inlichtingen worden verstrekt door het „DAGELIJKSCH BESTUUR" van de afdeelingen en door de Commissies van Toezicht der Koloniehuizen te MALANG en SALATIGA.

De Pelikan vulpen weigert nooit en lekt nimmer!

f 13.50

Onmiddellijk wanneer de solide gouden pen met de fijn geslepen punten van Osmi-Iridium het papier raakt, geeft zij inkt.

De verdeellippen nemen den overtolligen inkt op en voeren dezen geleidelijk naar de penpunten toe. Daarom lekt de ***Pelikan*** nimmer.

Het doorzichtige reservoir toont steeds duidelijk, wanneer de inktvoorraad opgeraakt. De degelijke zuiger werkt prima en vult het reservoir geheel.

De ***Pelikan*** vulpen wordt geleverd met 14 karaats gouden pennen voor elke hand.

Overal verkrijgbaar — Levenslange garantie

Import: G. C. T. VAN DORP & Co

8—103

Hergeef Uw teint de natuurlijke schoonheid door de opwekkende kracht van Pears.

VERFRIS minstens eens per dag Uw huid door de „opwekkende kracht" van Pears. Als U zich wast met Pears, trekken vergrote poriën zich weer samen en de gehele huid herkrijgt stralend, nieuw leven.
Pears geeft U de natuurlijke charme van Uw teint terug. Uw huid wordt krachtig en jeugdig. En de doorschijnende zuiverheid van Pears zegt al voldoende. Laat Uw eerste schoonheidswet zijn: elke dag een „beurt" met Pears!

★ PEARS WASH BALLS
Dezelfde bezonken, doorschijnende zuiverheid van Pears vindt U in Pears handige Wash Balls. Gebruik Pears Wash Balls voor Uw bad.

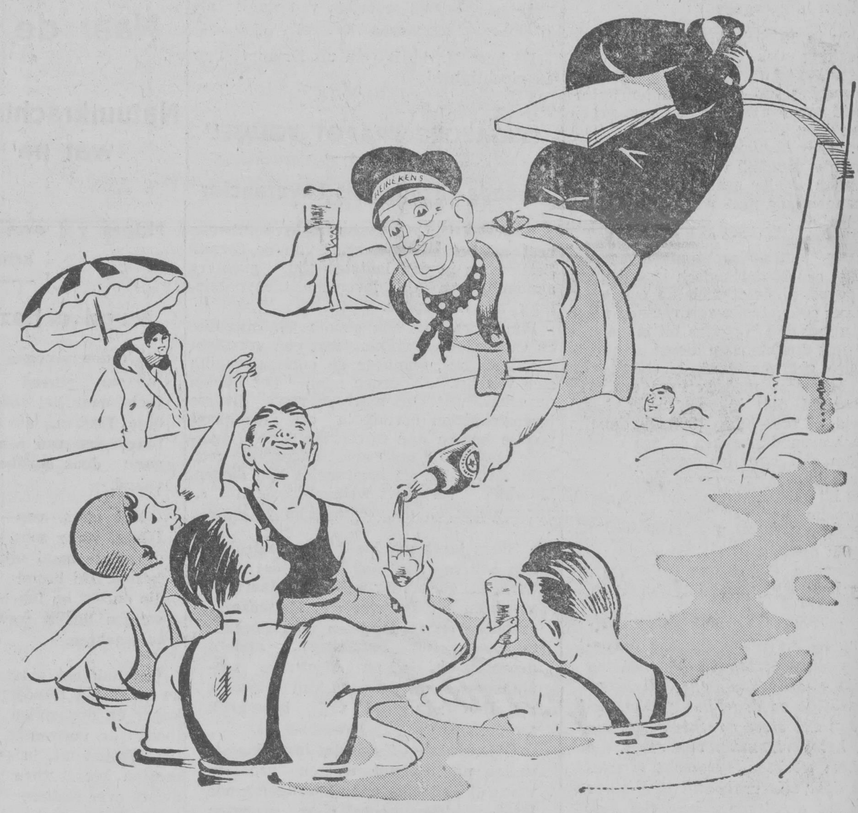

Pears

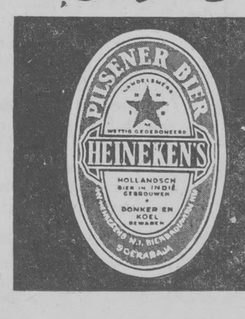
Originele TRANSPARANT ZEEP

M-TG 15-97-55 — A. & F. PEARS LTD., ENGELAND

110—310

Overal thuis!

HEINEKEN'S

Hollandsch bier in Indië gebrouwen

A 82—419

Versterk Uw Nieren

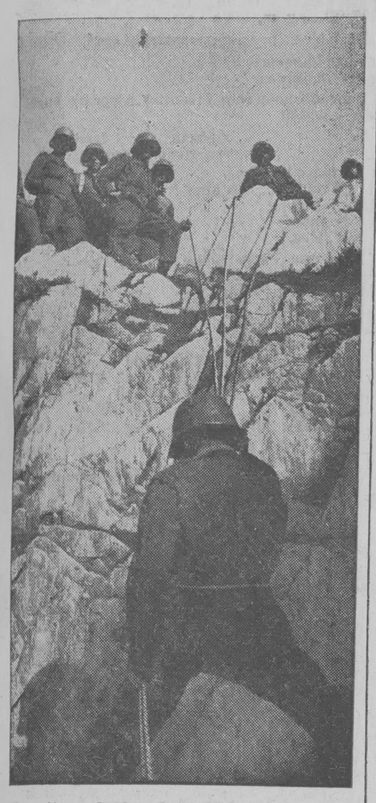
UW gezondheid hangt van uw nieren af, want deze organen dienen de in het bloed voorkomende onzuiverheden er uit te filtreeren. Als zij verzwakken, merkt gij spoedig verschijnselen op als rugpijn, duizeligheid, verstoorde slaap, urinestoornissen, waterzuchtige zwellingen en rheumatische pijnen. Foster's Rugpijn Nieren Pillen bewezen het niergeneesmiddel bij uitnemendheid te zijn. Zij werken uitsluitend op de nieren en blaas, versterken deze organen en voorkomen ernstige kwalen. Haal nog heden een flacon in de naastbijzijnde apotheek en ondervind hoe heilzaam zij zijn. Eisch FOSTER'S, f 1.—, f 2.— en f 3.25 per flacon.

SEMARANGSCHE ANTI-WOEKERVEREENIGING.

De Commissaris der Vereeniging, de heer C. Hicks, Oud Sompok 2, telefoon Semarang 845, is op alle werkdagen van 7 tot 8 uur 's morgens en van 5 tot 7 uur 's middags, alsmede te allen tijde na afspraak, voor woekerslachtoffers te spreken.

HET BESTUUR.

Bomaanslag in bekende Münchener Bierhalle

De Zwitsersche berginfanterie is thans druk aan het oefenen in het hooggebergte, waarbij duizelingwekkende klauterpartijen bovenaan op het programma staan. Met en zonder bepakking worden de steile rotsen beklommen. — Een infanterist in de touwen.

De Balkan Positie

Athene en Ankara willen Vrede

Athene, 8 Nov. (Eigen dienst). — Griekenland en Turkije streven slechts den vrede na, doch beide landen zijn even vastbesloten hunne zelfstandigheid te verdedigen, aldus de algemeene toon in de dagbladen. Men wijst op de efficiënte samenwerking welke tusschen beide landen bestaat, nu minister Saracoglu op het punt staat zijn verklaring voor de Turksche kamer af te leggen. Dezelfde meening werd door Saracoglu benadrukt tijdens zijn besprekingen te Moskou, aldus de bladen.

Britsch Vliegtuig beschoten

Door Japansch Afweergeschut

Hongkong, 8 Nov. (Eigen dienst).— Een vliegboot van de Imperial Airways werd onderweg van Hongkong naar Bankkok door Japansche afweergeschut beschoten. Het vliegtuig werd gedwongen te noodlanden, doch de drie passagiers zijn veilig.

Amerika's Defensie

Op volle Vredessterkte

Washington, 8 Nov. (Eigen dienst). — Plannen om het Amerikaansche defensie-systeem tot volledig vredessterkte op te voeren, als een onderdeel van het programma voor het komende begrootingsjaar werden bekend gemaakt.

De kosten de plannen worden op drie milliard dollar geraamd. Hierdoor zal het leger op een totaal van 280.000 man en de nationale garde op 320.000 man worden gebracht. De marine-sterkte zal van 145.000 man tot 191.000 man worden opgevoerd.

De geheime Wapens

Ook Engeland heeft zoo iets

Londen, 8 Nov. (Eigen dienst). — Ook Engeland heeft als een verrassing een geheim wapen in petto. De voorzitter der vereeniging van wetenschappelijken verklaarde, dat Engeland ook voor een verrassing zal zorgen. Wij hebben eveneens onze onderzoekingen gedaan en zijn tot een resultaat gekomen.

Mocht Duitschland met de verrassing komen, dan zal Engeland zeer snel hierop kunnen antwoorden.

Londen, 8 Nov. (Eigen dienst). — International News Service weet nog te melden, dat de directeur van het wetenschappelijke proefstation de sombere waarschuwing lanceerde, dat Engeland een verrassing van verschrikkelijke potentialiteit in petto heeft. Reeds maanden geleden heeft de Britsche wetenschappelijke wereld zich toegelegd op het instellen van onderzoekingen. Tot heden is deze wijze van oorlogvoeren wel niet toegepast, maar mochten de vredesbesprekingen geheel worden afgebroken, dan zal Duitschland met zijn geheime wapen komen en dan zal Engeland niet aarzelen met het door Engeland uitgevonden wapen terug te slaan.

DER FÜHRER HAD JUIST GESPROKEN

Luchtactiviteit neemt toe

Zoowel boven de Noordzee als boven het Westfront

BELGISCHE RESERVISTEN OPGEROEPEN

München, 8 Nov. (Eigen dienst). — Zeven en twintig minuten nadat Hitler in de bekende Bierhalle gesproken had, ontplofte een bom, waardoor vele personen gedood werden. Later bleek, dat hier sprake was van een tijdbom.

De politie weigert inlichtingen te verstrekken.

Parijs, 8 Nov. (Eigen dienst). — De positie van Holland en België heeft thans de aandacht van alle landen. In Fransche kringen volgt men iedere beweging met alle aandacht.

De Petit Parisien schrijft naar aanleiding van het overvliegen door Duitsche vliegtuigen over Belgisch gebied, dat dit een opzettelijke daad der Duitsche luchtmacht was en zuiver gedaan werd uit verkenningsoogmerken.

Het blad wijst in dit verband op het feit, dat de Belgische afweer overal in actie moest komen.

Intusschen gaan Holland en België voort met het nemen van voorzorgsmaatregelen. In Holland heeft het inundatie-systeem verdere uitbreiding gekregen, terwijl hedenmorgen in België bussen en auto's werden gerequireerd.

Nader wordt nog gemeld, dat men in Nederland meerdere gebieden onder water heeft gezet. Berichten van de grens melden, dat Duitsche ingenieurs pontons bouwen, waarmede zij eventueel de overtroomde gebieden denken te nemen. Ook worden reeds bruggen over den Rijn gebouwd, waarover een eventueel Duitsch leger zou kunnen trekken.

Mensch en dier houden in de Fransche loopgraven de wacht voor het vaderland. De honden hebben reeds in den wereldoorlog groote diensten bewezen bij het overbrengen van berichten en het doen van opsporingen. Ook thans heeft onze trouwhartige viervoeter weer zijn plaats in de frontlinie gekregen.

Massale Luchtaanval verwacht.

Parijs, 8 Nov. (Eigen dienst). — United Press verneemt, dat men in militaire kringen spoedig een massalen Duitschen luchtaanval verwacht. Het feit, dat de laatste dagen meerdere vliegtuigen in enkele Duitsche sectoren zijn aangekomen, naast de grootere activiteit hebben grond tot dit vermoeden gegeven.

Het Fransche luchtcommando meldt, dat vier Fransche machines getroffen werden tijdens de jongste gevechten, doch de schade is niet groot. Een Duitsche piloot, die gewond uit zijn neergestort vliegtuig gehaald werd is gevangen genomen.

Intusschen wordt gemeld, dat premier Daladier met generaal Gamelin over een niet bekend gegeven onderwerp heeft geconfereerd.

Uit Bazel wordt nog gemeld, dat de Duitsche luchtmacht grootere activiteit betracht bij het distribueeren van pamfletten. Vele pamfletten vielen op Zwitsersch grondgebied; zij vertelden dat de Fransche soldaten naar het bloedveld worden gedreven, terwijl de Britsche soldaten toezien.

Boven de Maginotlijn.

Londen, 8 Nov. (Eigen dienst). — Gemeld wordt dat een een en twintigjarige Nieuw Zeelander een Duitsche machine boven de Maginotlijn neerdaalde. Twee Duitsche vliegtuigen verschenen boven de geallieerde stellingen, waarop onmiddellijk twee Britsche vliegtuigen opstegen.

Na een kort doch heftig gevecht stortte een der Duitsche machines in een Fransch dorp neer; de machine boorde zich tien voet diep in hoofdstraat van het dorp.

De tweede Britsche piloot was verplicht een noodlanding te ondernemen; hij kwam er ongedeerd vanaf. Naar hij meende had ook hij den Duitscher neergehaald.

Drie Duitsche vliegtuigen bonden boven de Noordzee den strijd aan tegen twee Britsche verkenners van de kustverdediging; een der Duitschers stortte in zee, terwijl de andere machine buiten contrôle werd gesteld. De derde machine moest den strijd staken, aangezien de munitie opraakte.

Duitschers verjaagd.

Londen, 8 Nov. (Eigen dienst). — Omtrent de aanvallen der Duitsche vliegtuigen op de Britsche kust, zooals gisteren reeds gemeld, kan thans nog gezegd worden, dat de Britsche jagers de Duitsche aanvaller tot aan de Duitsche kust vervolgden.

Op een gegeven oogenblik was een Britsche jager slechts een yard van den vijand verwijderd. De Britsche piloot trok zich even terug; hij zag hoe de Duitsche machine het evenwicht verloor en vervolgens neerstortte.

Kopenhagen, 8 Nov. (Eigen dienst). — Het bekende dagblad „National Tidende" maakt heden bekend, dat volgens ooggetuigen gisteren boven zee een gevecht plaatsvond tusschen Britsche en Duitsche vliegtuigen. Volgens deze ooggetuigen zouden 21 vliegtuigen aan het gevecht hebben deelgenomen. Verschillende toestellen stortten in zee.

Een Beroep van Dimitroff

Tot de Arbeiders der Wereld

Moskou, 8 Nov. (Eigen dienst). — Een beroep op de arbeidende klassen ter wereld werd geschreven in het officieele communistische orgaan door den secretaris van de partij, Dimitroff. De communistische leider, die vooral bekendheid verkreeg tijdens den Rijksdagbrand dringt er bij de linksche groepen en sociaal democraten in alle landen op aan, dat men zich vereenigen zal en dat de linksche groepen in de Vereenigde Staten vooral druk op het Witte Huis moeten uitoefenen.

Nader wordt gemeld, dat er geen enkel wrak op de kust werd gevonden.

Door eigen afweergeschut.

Berlijn, 8 Nov. (Eigen dienst). — Vernomen wordt dat het Duitsche afweergeschut aan de Noordelijke kust een eigen machine heeft neergehaald. De piloot was verdwaald en binnen het verboden gebied gekomen. Hij wist zich te redden door middel van een parachute.

Meerdere Luchtsuccessen.

Parijs, 8 Nov. (Eigen dienst). — Na het belangrijke luchtgevecht, waarbij de Fransche luchtmacht niet minder dan negen Duitsche machines neerschoot, worden meerdere luchtoverwinningen gemeld. Fransche en Duitsche vliegtuigen zijn nog enkele malen in gevecht gekomen en wederom wisten de Franschen hun superioriteit te bewijzen.

Negen Duitsche Messer-Schmitt machines werden boven de Saar door Fransche machines opgepikt; na een korten strijd werden de Duitschers gedwongen de vlucht te nemen.

Even later bonden vier Fransche Curtiss-jagers den strijd aan met negen Messer Schmitt machines en ook dit maal waren de Nazi-vliegtuigen verplicht de Franschen den staart te toonen.

Van het front te land wordt rust gemeld, met hier en daar patrouille-verkenningen.

Lord Gort de Britsche legercommandant bezocht in een auto vanuit zijn hoofdkwartier het front.

Activiteit leeft op.

Parijs, 8 Nov. (Eigen dienst). — Opleving verkenningsactiviteit, alsmede artillerie-activiteit wordt van het front gemeld.

Ook het Duitsche legerbericht meldt verhoogde activiteit.

In Fransche kringen van militaire waarnemers wijst men op de verhoogde Duitsche activiteit. Niet minder dan drie belangrijke aanvallen werden tusschen Rijn en Moezel ondernomen. Ook de Duitsche luchtmacht toont verhoogde activiteit. De Duitsche verkenners drongen tot diep in Frankrijk door. Gelijktijdig stegen vijf tot zes patrouilles op.

Activiteit hervat.

Parijs, 8 Nov. (Eigen dienst). — Het hedenmorgen uitgegeven Fransche legerbericht meldt, dat de patrouille-activiteit en het artillerievuur op vele punten van het front hervat werd.

Men wijst er echter op dat deze herfst wel de natste is, welke Frankrijk de laatste vijftien jaar gekend heeft.

Het eerste concert voor de Britsche soldaten werd even achter het front gegeven. De Britsche militaire muziekcorpsen namen hieraan deel, naast enkele Fransche artisten.

De Duitsche Melding.

Berlijn, 8 Nov. (Eigen dienst). — Het Duitsche hoofdkwartier meldt, dat vijf geallieerde vliegtuigen door de Duitsche luchtmacht werden neergeschoten. De activiteit te land is toegenomen.

Verder wordt gemeld, dat gedurende November negen vijandelijke vliegtuigen werden neergehaald; twee Duitsche vliegtuigen gingen verloren en drie Duitsche vliegtuigen worden vermist.

Rusland en Mantsjoekwo

Naar een nauwere Relatie

Chungking, 8 Nov. (Eigen dienst). — Naar verluidt hebben de regeeringen van Rusland en Mantsjoekwo besloten de betrekkingen onderling te verbeteren. Beide regeeringen zullen afzien van het aanhouden en opbrengen van elkaars schepen, terwijl de reeds in beslag genomen schepen zullen worden vrijgelaten. De onderhandelingen in dien geest zullen spoedig aanvangen.

Hitler in de Bierkelder

Gereed voor vijf Jaar Oorlog

München, 8 Nov. (Eigen dienst). —Hitler heeft in de Münchener bierkelder tot zijn oudste volgelingen gesproken. Hij zeide, dat hij twee maanden geleden, toen hij de campagne tegen Polen aankondigde verklaard had, dat Duitschland zich voor een oorlog, welke vijf jaren zou duren moest voorbereiden.

Duitschland heeft zich in de afgeloopen jaren zorgvuldig voorbereid.

Hitler sprak niet over Rusland, noch sprak hij ook maar een woord over het vredesberoep, dat door Holland en België gedaan was.

Hij hield zich voornamelijk tot de oorlogsdoeleinden.

De Britsche Oorlogsschool

De Plannen voor Canada

Washington, 8 November (Eigen dienst). — In kiidende Amerikaansche kringen vernoemt men, dat Engeland het plan koestert om Canada tot het trainingsterrein voor de Britsche luchtmacht te maken. Ook zullen alle voor Engeland bestemde vliegtuigen naar Canada worden gezonden.

De gekkume plannen hiervoor liggen reeds geruimen tijd gereed.

De trainingscentra uit alle deelen van het Britsche rijk zullen naar Canada worden overgeheveld, waardoor dit land als het ware de oorlogsschool voor Engeland zal worden.

Deze plannen voorzien in de africhting van vijf en twintig duizend piloten en drie honderd duizend grondtechnici, die allen binnen een jaar afgericht moeten zijn. Uit Engeland, Australië, Nieuw Zeeland en Canada zullen de komende oorlogspiloten naar Canada samenstroomen. Nadat zij afgericht zullen zijn in het gevechts- of verkenningsvliegen, zullen zij in eskaderformatie naar het front vertrekken.

Churchill sprak

Duitsche Radio Torpedeerde

Londen, 8 Nov. (Eigen dienst). — Minister van marine Winston Churchill heeft in het Lagerhuis een uiteenzetting gegeven van het tot zinken brengen van de „Royal Oak". Hoewel men zich in Scapa Flow zeer veilig achtte, is toch gebleken, dat een Duitsche duikboot door de afrastering kon glippen. De afzetting is verbeterd, doch Churchill wilde nog opmerken, dat het laatste schot voor de afrastering juist een dag nadat het schip gezonken was arriveerde.

Het verlies van acht honderd menschen heeft voor de Britsche regeering een groote militaire waarde, hoezeer men dit verlies ook betreurt. Het is thans niet de tijd om de schuldvraag te onderzoeken.

De Britsche verliezen in de tweede maand van den oorlog bedragen nog niet de helft van de verliezen in de eerste helft. In totaal ging 64.000 ton in October verloren.

Churchill kondigde verder aan, dat een zeer waardevolle prijs gemaakt was door de „Oak Royal" welk schip door de Duitsche radio tot zinken was gebracht.

Minister Churchill daagde Duitschland uit zijn vloot uit te sturen om te strijden tegen al deze fictief tot zinken gebrachte schepen.

Het aantal duikbooten dat per week tot zinken wordt gebracht bedraagt van twee tot vier en als Duitschland twee schepen tot zijn vloot kan toevoegen, dan zal toch een vermindering geconstateerd moeten worden. De jachtvloot van Engeland is thans reeds driemaal zoo groot als in het begin van den oorlog en als straks de Lente zal zijn aangebroken zal een constante stroom schepen tot den antiduikbootdienst toevloeien.

Men zal echter nimmer kunnen verklaren, dat men honderd procent veiligheid zal hebben verkregen. Een of twee vestzakkruisers ageeren thans in den Zuidelijken Oceaan doch het aantal schepen, dat door oppervlakte-schepen tot zinken is gebracht is zeer gering.

Tenslotte bracht Churchill hulde aan de Fransche marine. Naast de groote offers, welke Frankrijk zich te land getroost, heeft het land thans ook een zeer waardevolle marine in dienst gesteld.

De Britsche marine heeft meer menschenlevens verloren, dat de strijdenden te land gezamenlijk.

Van oppositie-zijde werd waardeering uitgesproken over de openhartige verklaring ,waardoor het gemakkelijker werd accoord te gaan met al hetgeen gedaan was.

Ook werden bizonderheden gegeven omtrent den contrabandedienst. Van de 200 schepen werden vier schepen aangehouden, omdat de lading geheel uit contrabande bestond; honderd en twee schepen konden worden vrijgegeven, omdat in het geheel geen contrabande aan boord was, terwijl verder aan schepen werd toegestaan door te stoomen op voorwaarde, dat de weinige contrabande op de terugreis zou worden aangevoerd.

Een Duitsch schip, de „Uhrenfels' van 7.600 ton werd opgebracht.

HET FINSCHE ANTWOORD NAAR MOSKOU

Helsinski jubelt omdat Moskou de Doorn uit de Eischen nam

HEDEN HERVATTING

Nog geen Hervatting.

Moskou, 8 Nov. (Eigen dienst). — Er is nog steeds geen datum vastgesteld voor de hervatting van de besprekingen tusschen Finland en Rusland. In kringen der Finsche delegatie meent men echter dat de besprekingen Donderdag of Vrijdag zullen worden hervat. In Finsche kringen verklaart men, dat Rusland de scherpte uit de eischen heeft genomen, terwijl berichten uit Helsinski melden, dat daar de meening heeft postgevat, dat Moskou minder krachtig zal aandringen op het verkrijgen van den marine basis in Finland, doch een vastere houding zal aannemen inzake de ruil van het Karylië gebied.

Deze meening wordt door berichten uit Kopenhagen onderschreven.

Intusschen wordt gewezen op het feit, dat de Finsche delegatie de gast was bij de feesten op het Roode Pelin. Ook wijst men op het feit, dat de vroegere minister van buitenlandsche zaken, Litvinoff, dicht naast Stalin op het platform voor het graf van Lenin stond, toen de parade voorbijtrok.

Helsinski Jubelt.

Helsinski, 8 Nov. (Eigen dienst). — Nu de jongste berichten uit Moskou van de Finsche delegatie ontvangen zijn en bekend werd, dat de Sovjet-eischen minder scherp waren, dan verwacht werd, is Helsinski in jubelstemming gekomen. Men verwacht echter algemeen, dat het nog geruimen tijd zal duren voordat resultaten geboekt kunnen worden, daar Finland vastbesloten blijft niet verder in te geven en het beste uit het vuur te sleepen.

Het vertrouwen is intusschen teruggekeerd.

De Kosten der Evacuatie.

Helsinski, 8 Nov. (Eigen dienst). — Naar verluidt heeft de Finsche regeering een telefonisch onderhoud gehad met de delegatie in Moskou. De delegatie kon nog niet melden, wanneer de besprekingen zouden worden hervat.

Tijdens de zitting van het Finsche kabinet waren ook de leiders van de politieke partijen aanwezig. Speciale aandacht werd besteed aan het vraagstuk, hoe men de Finnen uit het gebied aan de Golf van Finland, dat door Rusland wordt geëischt, zal evacueeren. Het gaat hier om zeventig duizend personen, die allen naar het Karylische schiereiland moeten worden overgebracht.

Deze evacuatie zal veel geld kosten en Finland is niet in staat al deze gelden bijeen te brengen. Reeds is veel van de Finsche financiën, in verband met de speciale voorzorgsmaatregelen gevergd.

Men verwacht danook, dat de Finsche delegatie een voorstel zal doen, dat Rusland een zeker percentage van de evacuatie-kosten zal dragen.

Moskou, 8 Nov. (Eigen dienst). — Naar verluidt zullen de Finsch-Russische besprekingen Donderdag hervat worden.

Besprekingen hervat.

Helsinski, 8 Nov. (Eigen dienst). — De Finsche regeering heeft nieuwe instructies naar Moskou gezonden. Uit alles blijkt, dat de kwestie zich thans voornamelijk beperkt tot het Karylische schiereiland. Geruchten willen, dat Rusland de eisch van een marine-basis in Finland thans geheel heeft laten vallen.

Het Turksche Pact goedgekeurd

Ankara, 8 Nov. (Eigen dienst). — De Turksche kamer heeft met algemeene stemmen haar goedkeuring gehecht aan het met Frankrijk en Engeland gesloten verdrag.

Dank aan Geallieerden.

Minister Saracoglu verklaarde, dat de Turksche delegatie zich niet alleen had bezig gehouden voor het oogenblik, toen men het pact met Frankrijk en Engeland besprak. Thans is een verdrag gesloten dat waarborgen voor de toekomst geeft en hij was zeer verheugd, dat hij dit kon aankondigen.

De Turksche regeering sprak haar dank uit aan Frankrijk en Engeland voor al het gene deze landen gedaan hadden.

Staatsmobilisatie-Voorbereiding

Behandeling Ontwerp-Ordonnantie inzake het Informatie-Recht

Debatten in College van Gedelegeerden

Het Regeeringsantwoord

In de Dinsdag gehouden vergadering van het college van gedelegeerden is behandeld de ontwerp-ordonnantie inzake het informatierecht ten behoeve van de staatsmobilisatie-voorbereiding.

De heer De Villeneuve heeft met genoegen in de memorie van antwoord gelezen, dat bij het inwinnen van inlichtingen zooveel mogelijk bij ambtelijke instanties zal worden begonnen. Het lijkt spreker inmiddels gewenscht, dat ten deze zooveel mogelijk centraal gewerkt wordt en waar zulks eenigszins mogelijk is, het Centraal Kantoor voor de Statistiek wordt ingeschakeld.

Overgaande tot een bespreking van de artikelen wijst spr. er verder op, dat het hem ook na hetgeen daarover in de M.v.A. is gezegd, niet duidelijk is, waarom de gewestelijke bestuurshoofden gelijk gesteld moeten worden met den voorzitter van den Staatsmobilisatieraad en de departementshoofden. Spr. heeft voorts bezwaar tegen het inwinnen van inlichtingen van ondergeschikten.

De heer Kerstens heeft in de M.v.A. gelezen, dat de vrijstelling van de banken van de verplichting tot het verstrekken van inlichtingen voornamelijk gemotiveerd wordt door de concordantie met de Nederlandsche wetgeving. Spr. erkent, dat het hier niet de plaats is om de kwestie van het bankgeheim te stellen. Hij vraagt echter wel een nadere preciseering van hetgeen de regeering verstaat onder den term „uitoefening van het bankbedrijf". Van zijn kant wil hij preciseeren, dat hij zou willen weten, of de regeering er geen belang bij heeft te weten, welke industrieën gefinancieerd of niet gefinancierd worden, hoe het daarmede gaat enz. In elk geval acht spr. het van belang, dat ook de financieele krachten van het land zoo goed mogelijk bewaakt worden.

De heer Soetardjo vraagt, of de regeering onder het begrip „instellingen" ook wenscht te doen vallen de vereenigingen, die op sociaal of politiek gebied werken dan wel zich op het terrein van de vakactie bewegen.

De heer Leunissen acht de redactie van den aard der inlichtingen, die kunnen worden gevraagd, ook na de verschijning van de M. v. A. niet voldoende. Men kan toch wel een omschrijving geven zonder de vragen zelf te vermelden?

Spr. vraagt verder, wat er tegen is om in de ordonnantie vast te leggen, dat de ambtenaren, die gegevens komen verzamelen, verplicht zijn om hun machtiging te toonen.

Tenslotte voelt hij ook bezwaren tegen de verplichting van ondergeschikten om desgevraagd gegevens te verstrekken. Tegenover die verplichting stelle de regeering in elk geval een waarborg, die hen vrijwaart tegen mogelijke moeilijkheden, waarin zij tengevolge daarvan zouden kunnen geraken.

De heer Verboom betreurt het, dat in een belangrijke kwestie als deze de M. v. A. zoo laat ontvangen is, terwijl zij bovendien nog vergezeld is van een nota van wijzigingen met een duizelingwekkend aantal wijzigingen.

Overgens sluit spr. zich aan bij het betoog van den heer De Villeneuve over het zooveel mogelijk inschakelen van het C. K. S.

Het Regeeringsantwoord.

Het woord is aan den regeeringsgemachtigde voor de staatsmobilisatie, luitenant-generaal Bakker.

Spr. begint met de verklaring, dat de gedachte om het C. K. S. zooveel mogelijk in te schakelen bij de voorbereiding en den opzet van het ontwerp steeds heeft voorgezeten.

Wat het inschakelen van de gewestelijke bestuurshoofden betreft, het is mogelijk, dat bij de voorbereiding der staatsmobilisatie bepaalde onderdeelen regionaal bewerkt moeten worden. De centrale gedachte blijft daardoor onaangetast. Overigens wijst spr. erop, dat de hoofden van gewestelijk bestuur rechtstreeks onder den G. G. staan.

Het denkbeeld om ook aan ondergeschikten inlichtingen te vragen is ook de regeering niet sympathiek, hetgeen inhoudt, dat zij daar niet anders dan in de noodzakelijkste gevallen toe zal overgaan. Doch het kan noodig zijn. De mogelijkheid, dat bedoelde ondergeschikten in een moeilijke positie zouden geraken, acht spr. niet groot. Zij hebben toch te maken met een lichaam van hoog gezag als de Staatsmobilisatieraad, die eventueel zou worden ingeschakeld als beroepsinstantie. terwijl de opdrachten bovendien van den Landvoogd zelf uitgaan. Bovendien ligt in de bepaling zelve een preventieve beteekenis. Hoe ongaarne zij er ook gebruik van maken zal, toch zou de regeering het daarom onjuist achten, indien de mogelijkheid zou worden afgesneden.

Wat de vrijstelling van de banken betreft, daarbij heeft dezelfde gedachte voorgezeten als vervat is in de M.v. T. op 't Nederlandsche wetsontwerp, namelijk, dat het niet gewenscht moet worden geacht van de banken inlichtingen te vragen, die haar door haar cliënten zijn verstrekt. Dit zegt intusschen niet, dat elk contact met de banken onmogelijk is.

(De heer Van Helsdingen: Ook met de cultuurbanken?)

De Regeeringsgemachtigde antwoordt hierop bevestigend, doch wijst erop, dat de kwestie der bewaking van 's lands financieele krachten eigenlijk buiten deze ordonnantie valt. Overigens kan de regeering toch altijd ingelicht blijven over financieele aangelegenheden, b.v. via de ondernemingen.

Wat de kwestie der vereenigingen betreft, bij de overweging van het informatierecht, is niet gedacht aan vakvereenigingen en politieke vereenigingen. Ten aanzien van vereenigingen op het gebied van sociale zorg staat de zaak natuurlijk eenigszins anders.

In antwoord op het betoog van den heer Leunissen geeft spr. verder een uiteenzetting van de practische werking der ordonnantie en verklaart op grond daarvan, dat de formuleering van den aard der inlichtingen moet blijven bij de rechtstreeksche uitvoerders, i.c. de departementsdirecteuren, die daarvoor hun organisatie beschikbaar hebben. Het centraal gezag verstrekt slechts de opdracht.

De kwestie van de machtiging is reeds in de ordonnantie geregeld. Bovendien is in de M.v.A. reeds vastgelegd, dat eenieder van wien inlichtingen verzocht worden, het recht heeft van de betrokken ambtenaren te eischen dat zij zich legitimeeren, in verband waarmede dezen dan ook een afschrift van de opdracht of machtiging zal worden verstrekt. Dit bij elkaar genomen acht de Regeering voldoende waarborg.

De Tweede Termijn.

De heer De Villeneuve zegt, in tweeden termijn sprekend, dat hij is gerust gesteld met betrekking tot de kwestie van het hooren van ondergeschikten. Hij is alleen nog niet overtuigd ten aanzien van de inschakeling van de gewestelijke bestuurshoofden. Spr. vraagt verder, of er nog uitvoeringsvoorschriften noodig zijn.

De heer Kerstens is niet bevredigd. De financieele krachten van het Land zijn van groot belang ook ten behoeve van de staatsmobilisatie. Hij begrijpt daarom niet, dat de banken zulk een uitzonderlijke en bevoorrechte positie krijgen. Het kan toch van belang zijn om te weten, welke crediet-capaciteit zij hebben en of zij de haar toevertrouwde gelden niet in unsafe buitenlandsche belangen belegd hebben. (De heer De Villeneuve: Dat is een kwestie van bankpolitiek). De heer Kerstens: Daar gaat het juist precies om. Spr. eindigt zijn betoog met de regeering de categorische vraag te stellen, of zij de bevoegdheid heeft aan de banken gegevens te vragen over haar credietcapaciteit, de belegging, de beschikbaarheid van kapitaal voor het financieren van bepaalde ondernemingen e.d. ten behoeve van de voorbereiding der staatsmobilisatie.

De heer Soetardjo dankt de regeering voor haar antwoord op zijn vraag.

De heer Leunissen vraagt, of de regeering toch niet een toezegging wil doen inzake de verplichting van ondergeschikten om inlichtingen te verstrekken, namelijk dat zij zal waarborgen, dat zij daardoor niet in moeilijkheden zullen geraken. Ook op andere punten is spr. niet ten volle bevredigd.

De regeeringsgemachtigde, luitenant-generaal Bakker, verklaart, dat de behoefte aan uitvoeringsvoorschriften niet is gevoeld. Er wordt gewerkt op adviezen van den Staatsmobilisatieraad en op de besluiten van den G. G.

Wat de banken betreft, de bevoegdheden, door den heer Kerstens genoemd, heeft de Staatsmobilisatieraad niet, doch de vraag valt buiten het bestek dezer ordonnantie. (De heer Kerstens protesteert). Men richte haar dan ook tot de regeering, maar in een andere instantie. (De heer Blaauw: Neen, tot den ordonnantiewetgever. De heer Kerstens: Juist). Spr. eindigt met den heer Leunissen de door hem gevraagde toezegging te doen.

De heer Kerstens verkrijgt nog het woord om zijn stem te motiveeren. Hij kan niet accepteeren, dat de regeering hem verwijst naar een andere instantie dan deze. Hij blijft het onbegrijpelijk vinden, waarom de banken zulk een uitzonderlijke en bevoorrechte positie moeten innemen. Spr. heeft gemeend, dat het hier juist de plaats is om daarover te spreken en handhaaft deze meening. Hij zal nu wel voorstemmen, doch onder afkeuring, dat de regeering niet het beginsel van „gelijke monniken, gelijke kappen" heeft toegepast.

De ontwerp-ordonnantie wordt hierna zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

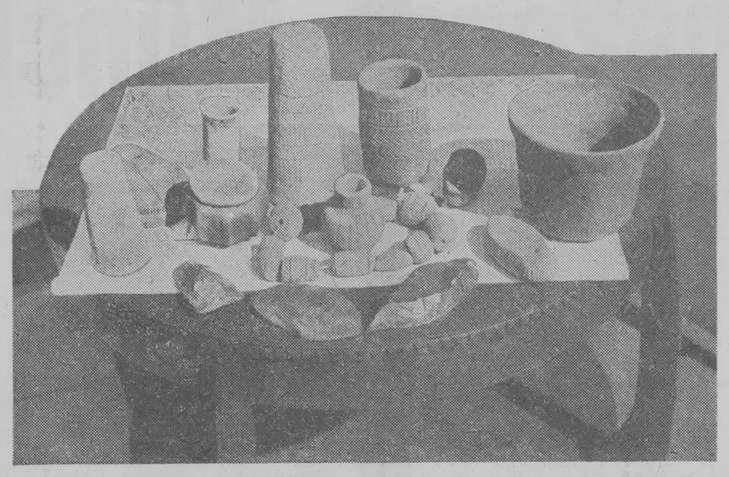
De Regent van Magelang

Nadere Bijzonderheden uit diens Loopbaan

In aansluiting op onze berichten betreffende de benoeming van Raden Said Prawirosastro tot regent van Magelang vernemen wij nog, dat de nieuwe regent is geparenteerd aan den regent van Wonosobo, wiens vrouw een zuster van de echtgenoote van den nieuwen regent is.

Tijdens zijn werkzaamheid in Midden-Java was de regent geruimen tijd regentschapssecretaris in Keboemen. Toen hij in 1931 de bestuursschool te Batavia verliet werd hij wedono van Sidoardjo, daarna volgde zijn overplaatsing naar Paree, waar hij eveneens als wedono werkzaam was. Van Paree ging hij naar Toeban als patih. Na een ongeveer tweejarig verblijf in Toeban werkte hij ongeveer drie à vier jaar in dezelfde functie in Magetan.

Wij meldden reeds dat zijn vader als assistent-wedono in het Magelangsche was; volledigheidshalve kan worden gemeld, dat hij assistent-wedono te Kreteg (Gombong) was.

Een klokbeker en andere grafbekers van het Bekervolk dat 4000 jaar geleden op de Veluwe woonde — alles valsch, evenals de andere vuursteenen voorwerpen, doch als „gegarandeerd echt" aangeboden.

Dessaman door Zwijn aangevallen

Slachtoffer ernstig gewond in Ziekenhuis opgenomen

Dinsdag 24 Oct. j.l. werd in kampoeng Toenggoel boeto (Koeantan) een zekere Oesoe Poetih door een groot zwijn aangevallen, zoodat de ongelukkige ernstig aan hoofd, rug en handen werd gewond, meldt uit Padang de „Sum. Bode". Terwijl Oesoe Poetih bezig was bladeren te plukken, werd hij opgeschrikt door het geluid van een naderend zwijn, dat dol van woede in de richting van Oesoe Poetih kwam aangerend. In de buurt werd namelijk jacht gemaakt op wilde varkens en door de jagers opgedreven, was het gesignaleerde dier in de onmiddellijke nabijheid van Oesoe Poetih verzeild geraakt.

Van angst klom de laatste in een boom maar.... toen het zwijn den boom passeerde, viel de Maleier uit den boom en kwam ongelukkigerwijze op den rug van het zwijn terecht. Er ontstond een hevig gevecht tusschen mensch en dier.... Bij het naderen van eenige andere menschen, sloeg het zwijn op de vlucht. Bewusteloos werd Oesoe Poetih opgenomen en naar het ziekenhuis te Koeantan vervoerd.

Inheemsche Hulponderwijzers

Het twintigste Congres

Ter gelegenheid van haar 20ste congres hield de vereeniging van Inlandsche hulponderwijzers, de P(ersatoean) G(oeroe) B(antoe) Zaterdagavond j.l. een drukbezochte receptie in het gebouw van de „Himpoenan Soedara" te Bandoeng.

Tijdens het congres bracht de voorzitter van het hoofdbestuur, de heer Joedawinata, verslag uit over het afgeloopen jaar. Spr. maakte bekend, dat het aantal scholen van de P. G. B. weer is toegenomen. De vereeniging bezit thans 4 gesubsidieerde en 19 orgesubsidieerde H. I. S.-en, 4 schakelscholen, 2 standaardscholen (gesubsidieerd), 2 Muloscholen (ongesubs.), 1 H. I. K. en 1 handelscursus.

Spr. betuigde zijn erkentelijkheid jegens den directeur van het Departement van O. en E. en de inspectie-ambtenaren voor de ondervonden medewerking in het afgeloopen jaar. In het bijzonder was hij den inspecteur voor het Inlandsch onderwijs in West-Java dankbaar; dank zij den steun van dezen inspecteur zijn thans alle wachtgelders, die tot het ressort van West-Java behooren, in actieven dienst opgenomen.

Vervolgens besprak spr. de reis, die hij naar Nederland had ondernomen, onder meer om het lot te bespreken van de 1000 hulponderwijzers die ontslagen waren als gevolg van de omzetting van de Inlandsche scholen in vervolg- en volksdesascholen. Spr. was vol lof over de ontvangst bij den minister van Koloniën.

Spr. hoopte, dat de reis spoedig tastbare resultaten zal opleveren.

De Arbeidsmarkt in Indië

Zal zich in de Toekomst herstellen

Hoewel bij de centrale arbeidsbeurs geen nauwkeurige gegevens ter beschikking staan omtrent het aantal ontslagen van arbeiders in verband met den oorlogstoestand — dergelijke statistieken over heel Indië moeten noodwendig eenigen tijd achter de feiten aankomen — bestaat ten Kantore van Arbeid toch de sterke indruk dat men de zaak niet somber behoeft in te zien, aldus het „Bat. Nbld".

Inderdaad zijn bij sommige firma's ontslagen gevallen, al is het thans niet geheel duidelijk meer, waarom deze ontslagen voornamelijk zijn uitgereikt bij Nederlandsche firma's, die Duitsche goederen importeerden of Duitsche firma's, daar immers gebleken is dat het Derde Rijk nog ongehinderd naar Indië kan exporteeren. Het is niet uitgesloten dat hier vrees voor een boycot van de zijde van Engelsche firma's in het spel is, maar ook moet rekening gehouden worden met de mogelijkheid dat hier en daar een ontslag voorbarig was.

Doch al zouden de ontslagen op zichzelf alle gerechtvaardigd zijn doordat de importhandel met Duitschland stil zou liggen, dan is er, als algemeene tendenz, toch geen sprake van dat er in Indië minder werk aan den winkel zou zijn.

De exporthandel van vele producten maakt een bloeienden tijd door, vooral nu de scheepvaartkwestie in zooverre geregeld is dat ook de export naar Nederland door de maatregelen van het opperbestuur weer mogelijk is. Wie hier gemist kan worden, zal dus waarschijnlijk elders een plaats vinden.

De bekende „kat-uit-den-boom-kijkerij" zal ons misschien nog enkele maanden parten spelen, doch wanneer men inziet dat vele dingen anders, en gunstiger, verloopen dan verwacht werd, moet de arbeidsmarkt zich op de een of andere wijze herstellen. Zelfs dient verwacht te worden dat de toestand over het algemeen gunstiger zal worden dan voorheen.

Kris met historische Waarde

De Geschiedenis van de Kjahi Ageng Kopèk

Onze medewerker te Jogja schrijft ons:

Wij beschreven reeds hoe wijlen Z. H. de Sultan kort voor zijn dood de poesaka-kris Kjahi Ageng Kopek aan G. R. M. Dorodjatoen overhandigde en daarmede den wensch tot uiting bracht, dat G. R. M. Dorodjatoen eens in de waardigheid van zijn vorstelijken vader zou treden.

De Kjahi Ageng Kopek behoort tot de waardevolste wapens van het Jogjasche Vorstenhuis.

Deze kris moet behoord hebben aan Praboe Soedistiro (ook wel Praboe Darmokoesoemo genoemd), den Hindoevorst van het rijk Ngamarto en oudste broer der Pandawa's.

Maar behalve deze kris bezat hij ook de „Soerat Klimosodo" waarvan hij den inhoud echter niet kon ontcijferen. Hij zwierf over Java op zoek naar iemand die in staat zou zijn hem deze „Soerat" te verklaren en op een dezer tochten ontmoette hij Soenan Kalidjogo, een der acht Islampredikers, wien hij verzocht den tekst van de Soerat Klimosodo te vertalen en als belooning bood hij de kris ten geschenke aan, een handeling welke tot uitdrukking wordt gebracht met „mengko pèken" en vanaf dien tijd wordt de kris Kopèk genoemd.

Soenan Kalidjogo eischte voor de vertaling behalve de kris ook dat Praboe Soedistiro tot den Islam zou overgaan en dat is dan ook geschied.

De kris kwam achtereenvolgens in bezit van de Vorsten van Demak, daarna van Padjang en ten slotte in die van het Mataramsche Huis. Bij de splitsing van het Rijk ging de kris over in bezit van den eersten Sultan van Jogja en behoort sinds dien tot de voornaamste waardigheidsstukken van den vorst. De Kris wordt alleen door den Sultan gedragen bij de plechtigheid van de Garebeg Moeloed-Dal, dus één maal in de acht jaar en bij het bezoek aan of ontvangst van den Gouverneur-Generaal wanneer de Sultan gekleed is in Pradjoeritan costuum.

Een andere kris met historische waarde is de Kjahi Djogo Pitoero, de kris welke behoort tot de poesaka's van den kroonprins.

Deze kris zou gevonden zijn op de helling van den Sindoro en door den vinder ten geschenke zijn gegeven aan den eersten Sultan van Jogja. Nu wil het toeval dat de kroonprins, de latere Sultan II, geboren werd op de helling van den Sindoro en als kroonprins droeg hij dan ook den naam van R. M. Sindoro.

Het is aannemelijk dat tusschen het vinden van de kris op de Sindoro en de latere geboorte van den kroonprins op de helling van dezen berg verband werd gezocht en Sultan I schonk dan ook deze kris aan R. M. Sindoro en vanaf dien tijd is de kris steeds in het bezit geweest van den troonopvolger.

Bond Kath. Particuliere Werknemers

De Fusie met Soerabaja.

Zondag, 5 dezer, hield de Bond van Katholieke Particuliere Werknemers te Batavia haar vergadering in een der zalen van den K.S.B. De hoofdschotel vormde de bespreking over de fusie met Soerabaja en in het bijzonder hierover het reisverslag van den afgevaardigde, de heer Rondel. Mededeeling werd gedaan dat een telegram was binnengekomen van de St. Josephstichting te Soerabaja met de mededeeling dat tot fusie was besloten.

Het Sipatahoenan-Gebouw

Het hoofdbestuur van de vereeniging „Pasoendan" is voornemens het nieuwe gebouw van de „Sipatahoenan" te Bandoeng in te wijden op Zaterdagavond 2 December a.s.

Tegelijkertijd zal een conferentie worden gehouden tusschen het hoofdbestuur dier Vereeniging en de afdeelingsbesturen. Als onderwerp zullen o.a. worden voorgebracht: 1. Heroriëntatie (centralisatie) „Bale Pamoelangan Pasoendan" (afd. Onderwijs) 2. Rapportcommissie „Soenda Sawawa" (jeugdorganisatie). 3. Omzetting Bank „Pasoendan" in „Inlandsche Maatschappij op Aandeelen. (I.M.A.) en 4. Bespreking v/d Actie v/d „Gaboenbangan Politiek Indonesia („Gapi") in verband met de Europeesche situatie.

Mutaties.

Cavalerie.

Naar wij vernemen is ritmeester C. F. J. A. Verscheueren, commandant van het Peloton Lijfwacht Cavalerie te Jogjakarta overgeplaatst naar het 1ste regiment Cavalerie te Bandoeng. In zijn plaats is als commandant bij het Peloton Lijfwacht cavalerie te Jogja ingedeeld de 1ste luitenant der Cavalerie M. Bassa, die van buitenlandsch verlof wordt terugverwacht.

Handelsberichten.

Goud-prijzen.

Amsterdam, 5 November (Eigen dienst). — De goudprijs noteerde heden voor inkoop f 2059 en verkoop f 2061 Beide noteeringen zijn gegeven voor baren van 12½ K.G. fijn goud.

De Beurs te Batavia

Met uitzondering van Amerikanen was hier de markt prijshoudend. De omzetten bleven echter beperkt. De nieuwe vredesgeruchten deden eenig aanbod in Amerikaansche fonden loskomen.

Staalwaarden zakten echter gevoelig in, hoewel op verlaagd niveau weerstand kwam.

Ook Koperwaarden waren eenigszins gedrukt.

Leeningen bleven ongeanimeerd op 85⅞—86.

In Cultuurwaarde bracht alleen Basilam het tot een afdoening op 99.

Batavia Call.

Slotkoersen na 11.50 uur v.m.

Philips	138
Japanlijn	116¾
Leening '37 A	85⅞-86
S. C. S.	20
Cities Service	4⅝
Vorstenlanden	105½
Kennecott Copper	31¼
Anaconda	26¼
Gen. Motors	40
Beth. Steel	65½
Scheep Unie	115½

Slotkoersen tot 11.50 uur v.m.

Factorij	93
K. P. M.	189
Anaconda	26¼
Standard Brands	41 3/16

Landbouw in Banjoemas

Matige Padioogsten

Aan het verslag van den oogst, stand en oogstverwachtingen der Inlandsche Landbouwgewassen in de residentie Banjoemas over de maand September 1939 ontleenen wij de volgende bizonderheden:

Weersgesteldheid.

De in de 2de helft van Augustus zeer laat ingezette Oostmoesson hield in verslagmaand aan. De regenval was over het algemeen zelfs onder het veeljarig gemiddelde.

Zeer gunstig was deze droogte voor de uitzuring van de zware sawahgronden in het Zuidelijk deel van deze residentie.

Eenjarige gewassen.

Padi sawah. In Augustus werden ± 40.000 ha geoogst; in September een kleinere oppervlakte en wel hoofdzakelijk in de Noordelijke bevloeibare districten. De opbrengsten waren gemiddeld bevredigend, hoewel eenige q/ha onder het normale.

Allerwege waren de landbouwers bezig met de grondbewerking en de aanleg van kweekbedden voor den komenden Westmoesson-aanplant. In de van regen afhankelijke districten kon de grondbewerking nog geen voortgang vinden in verband met het droge weer. Deze droogte is echter voor de zware gronden zeer gunstig en feitelijk noodzakelijk, willen de komende aanplantingen niet opnieuw in sterke mate door wortelrot worden aangetast.

Mais. In de verslagmaand werd niet veel geoogst. De stand van den aanplant was over het algemeen goed.

Cassave. De geoogste oppervlakten waren in de 2 laatste maanden kleiner dan in 1938.

De bijplant en de stand van den aanplant (± 20.000 ha) waren normaal.

Aardnoten. Door het abnormaal natte weer van de voorafgegaande maanden was de aanplant in dit jaar kleiner dan gewoonlijk. De opbrengsten zijn echter geleidelijk verbeterd, dank zij het droge weer in Augustus en September.

Kedelee. Dit gewas werd in de laatste maanden belangrijk minder dan in de overeenkomstige maanden van 1938 aangeplant.

De aanplant, ter grootte van ± 700 ha vertoonde een bevredigende stand; de oogstverwachtingen hiervan zijn gunstig.

Tabak. In Augustus en September werden in het regentschap Bandjarnegara ± 2500 ha tabak afgeoogst. Het droge weer was gunstig voor de kwaliteit en de bereiding van het product („garangan"-tabak). De gewone Inlandsche tabak (pépéan) bracht — voor zoover niet mislukt — weinig op.

De voor export bestemde tabak in het Slamatgebied (v.n.l. in het regentschap Poerbolinggo) vertoonde een ongelijkmatige stand. De eerstgeplante complexen stonden er matig bij, de later geplante veel beter.

Lombok. De lombok besar uit het Slamatgebied zag er door het drogere weer goed uit. De jongere aanplantingen werden met Z. A. gemest. De dienst verkocht hiervoor in September ruim 1000 kg. Dit gewas werd vrij veel op afgeoogste rietvelden bijgeplant (tot ± medio September). De oogstverwachtingen van dit handelsgewas zijn gunstig.

Vruchtboomen. De mangga-oogst was nog gering. De bloei en vruchtzetting waren in Augustus en September zeer goed.

De opbrengsten aan kedondong, salak, djamboe kaget, peté en djengkol waren normaal.

De stand van de meeste vruchtboomsoorten was beter dan in Augustus.

Passerprijzen.

De prijzen van padi en bras gaven vroegtijdig stijgingen te zijn, als gevolg van de afloopende oogsten, de matige oogstresultaten, terwijl ook de internationale toestand op directe en indirecte wijze van invloed was.

Eerste kwaliteit padi deed te Poerwokerto ± f 3,10, te Kroja ± f 3,50, te Bandjarnegara ± f 3.— per q.

De brasprijzen liepen voor eerste kwaliteit uiteen van f 6,75 tot f 7,50.

IIde kwaliteit deed f 5,50 tot f 6,50.

De maisprijzen stegen plaatselijk, o.a. in het regentschap Bandjarnegara en wel met ± f 1.— per q.

De cassaveprijzen liepen eveneens op tot ± f 1,25 per 100 kg. geschilde wortels (aan de fabriek).

De prijzen van arachis en kedelee bleven nagenoeg constant.

De klapperprijs fluctueerde, doch eindigde tenslotte weer op ± f 1,20 per 100 noten, behalve in het Serajoedal, waar de prijs op ultimo September ± f 0,80 bedroeg.

Ook de copraprijzen wisten zich na een daling in de eerste maand helft te herstellen

Klappersuiker constant: ± f 4,50 per q.

De prijzen voor garangan-tabak waren vast: ± f 7,50 per rigen (± 5 kati) voor 3de kwaliteit.

Lombok besar f 6.— tot f 7,50 per q.

Batavia-Mark.

Opgave voor de Producten Noteeringen der Handelsvereeniging te Batavia en de Ned. Ind Vereeniging voor den Rubberhandel, loopende van 7 Nov. 1939 12.— u. m, tot 8 Nov. 1939, 12,— u. m,

Rubber (p. ½ kg,) marktprijs om 12 u. 15:

Java-Std.Sheets: 35⅞
Java-Std.Crepe: 36⅞

Indicatie-noteering Licenties A per kg, ongeveer -.39/-.40

	Gedaan Gisteren	Heden	Laatste Vraag	Aanbod
Lampong Rob				
15% Triage (p. 100 kg,)				
E.K. T-Betong	—	—	—	—
November	—	—	10.—	10.20
Nov./Dec.	—	—	10.—	10.20
Zwarte Lampong				
Peper (per 100 kg.)				
E.K. Batavia, Prompt	—	—	—	—
November	—	—	8.75	nom.
Nov./Dec.	—	—	8.75	„
E K. T.Betong				
Prompt	8.40	8.50	—	—
November	—	—	8.50	8.60
Nov./Dec.	8.35/8.40	8.50	—	—
Maart '40	—	—	9.—	9.25
Jan./Maart '40	—	—	8.75	8.80
Witte Muntok Peper (per 100 kg.) uitvoerrecht voor koopers rekening.				
K. O. B. Banka.	—	—	—	—
November	19.75	—	19.75	20.—
Nov./Dec.	19.75	—	19.75	20.—
Citronella-Olie A. (85% geraniol 35% citronellal) (per kg. incl. drum)				
Prompt:	1.15	—	1.15	1.17½
November	„	1.15	1.12½	1.15
Nov./Dec.	„	—	„	„
Jan./Maart 1940	—	—	„	„
Jan./Juni 1940	—	1.12½	„	„
Jan./Dec. 1940	—	—	„	„

Wisselkoersen.

ddo. 9 November, 1939.

	N. H. Mij.	N. I. Esc.	Hand. Bank.
Clearing M.		75⅝	
T.T. Amsterdam	99¾	99¾	99¼
„ Zicht	99¾		
Rotterdam 2 m/d	—		
's Gravenh. 3 m/d	-		
4 m/d			
6 m/d			
T.T. Londen Zicht	7.46	7.41	7.48
T.T. Australië Zicht	5.97	5.93	5.97
T.T. New-York Zt.	1.88	1.88	1.88
T.T. San Francisco Zt.	1.88	1.88	1.88
T.T. Montreal Zt.	1.73	—	173
T.T. Frankrijk Zicht	4¼	4⅜	4⅜
T.T. België Zicht	31⅛	31⅜	31⅛
T.T. Italië Zicht	9¾	9¾	9¾
Toeristen Lires	8.60	8.60	8.60
T.T. Zwitserland Zicht	42¼	42¼	42¼
T.T. Kopenhagen	36⅛	36⅛	36⅛
T.T. Stockholm Zicht	44⅞	45	44⅞
T.T. Oslo Zicht	42⅞	42⅞	42¼
T.T. Calcutta)			
„ Bombay)	56⅛	56⅛	56⅛
„ Madras)			
„ Rangoon)			
„ Colombo	56⅛	56⅛	56⅛
T.T. en Karachi	—	56⅝	—
Hyderabad (Sind)	56⅝	—	—
T.T. Japan Zicht	44⅝	44⅜	44⅜
T.T. Hongkong/Cam. Zicht	46⅛	46⅛	46¼
„ Shanghai (doll.)	15⅜	17	15⅛
„ Amoy	16	17¾	15⅛
„ Swatow	—	—	—
T.T. Zt. Manila	93⅛	93⅜	93⅛
T.T. Singapore/Penang	87⅛	87¼	87⅛
T.T. Duitschland	75⅛	75⅛	75⅛
Clearimarken	—		
Reismarken	45	45	45
Registermarken	29	29	29
Zt. Praag	—	—	—
Zt. Saigon	43⅜	43⅜	43⅛
Zt. Weenen	—	75⅛	—
T.T. Zt. Bangkok	69	69⅛	69⅛
Foochow	16	—	16⅛
Chin Ned. op Hongkong	—	—	15⅛

Batavia-Koersen.

Batavia, 9 Nov. (Handelsvereeniging).

Aandeelen Slotk.	L.	H.	V.	A.
Javasche Bank	—	—	210	220
Cert. N. H. M.	92¼ 92	92½	—	—
Handelsb.	113 113	113	—	—
Kol. Bank	—	—	160	—
A'dam Bank	—	—	98	104
N. I. Esc. Mij	—	—	71	73
H. V. A.	398¾	399¼ 399¼	—	—
Ver Vorstl. Cult. Mij.	102¼	102¼ 102⅝	—	
Intern.	—	—	—	169
Lind.-Stokvis	—	—	164	168
Band. Kininef.	—	—	450	470
Clains Vorslaul.	—	—	—	—
Scheepv. U.	—	—	111	115
J. C. J. L.	112½-113	—	111½	117
K. P. M.	188	188	—	—
N. I. S.	56½	56¾	—	—
Delispoor	—	—	81	85
S. C. S.	19¾	20	—	—
S. J. S.	9¼	9½	—	—
S. D. S.	14 14⅛	14½	—	—
Malang Tram	—	—	45	48
Kediri Tram	—	—	55	65
Gebeo losse cl.	—	—	—	—
Simau	—	—	—	—
Redj. Lebong	—	—	—	—
A. I. M. E. M.	—	—	—	130
K. Petr. Mij.	272½	272½ 273	—	—
N. bez. Aand. G	—	—	—	225
N. b. Aand. A.	—	—	—	225
Solosche E. Mij.	—	—	—	—
G. E. B. E. O	—	—	—	—
idem 3 claims	—	—	—	—
Banjoemas	—	—	—	—
Sum. Electr. Mij.	—	—	—	—
Bali en Lombok	—	—	—	—
Rembang E.	—	—	—	—
Tidewater Oil	10	10	—	—
id. winstb.	—	—	—	—
Cities S. doll.	—	—	4⅜	—
idem pref.	—	—	—	—
S. Union doll.	11	11	11⅛	—
idem pref	—	—	—	80
Corp. Trust doll.	—	—	—	2⅛
U. S. Steel	54⅛	54⅛	—	—
Bethlehem St.	64⅝	65	—	—
Gen. Motors	39½	39⅝	—	—
Kennecott	30¼	30¾	—	—
Intern. Nickel	—	—	—	—
Anaconda	—	—	25⅛	26
Hudson Motor Car	—	—	4⅛	5¼
Philips	—	—	136	—
Un. Aircraf doll.	35	34¾ 35	—	—
Alg E. Mij.	—	—	—	61
M. Sipongi	—	—	6	7
Bengkalis	—	—	—	—
Z.-Bantam	—	—	—	135
E M N I	—	—	—	21
Semg. St. en Prv.	—	—	—	221
Stroohoedenveem	—	—	—	100
R. C. M. A'd.	—	—	202	205
id. Basil.	—	—	—	—
id. Soerow.	—	—	—	155
Sum. R. C. Mij.	—	—	—	—
Obligatie				
3½% Ind. L. '35	—	—	90	—
3% idem '37	—	—	85⅛	87
id. '37 A.	85½	85¾	—	—

Perscommentaar op het Vredesaanbod

Eerst de Troepen uit Polen en Tjecho Slovakije terug

MEN WIL DOORZETTEN

Parijs, 8 Nov. (Eigen dienst). — In welingelichte Fransche kringen herhaalt men de mededeeling van Britsche zijde, dat Engeland en Frankrijk ieder werkelijk gemeend vredesvoorstel in beschouwing zullen nemen.

Berichten uit Berlijn spreken over het vredesberoep van Koningin Wilhelmina en Koning Leopold als een „aardige" geste, waarvoor men weinig hoop voor realisatie kan koesteren.

Tegelijkertijd is de campagne, welke in de Duitsche bladen tegen de neutrale bladen is losgebroken, toegespitst. Algemeen beschuldigt men de neutrale straten ervan, het niet ernstig te meenen met hunne neutraliteit.

New-York, 8 Nov. (Eigen dienst). — United Press heeft uit de verschillende Europeesche hoofdsteden de volgende meeningen en commentaren over het vredesberoep van Koningin Wilhelmina en Koning Leopold ontvangen.

Uit Berlijn wordt vernomen, dat men zeer geringe kans voor succes in de poging ziet, hoewel men de geste zeer aardig noemt. Intusschen heeft Hitler zijn adviseurs bevolen het voorstel te bestudeeren. Duitschland's wenschen naar vrede is ongewijzigd, aldus verklaart men in leidende regeeringskringen, doch opvallend is het, aldus United Press, dat de Duitsche regeering juist haar campagne tegen de neutralen had ingezet, toen het telegram uit Den Haag ontvangen werd.

Naast de officieele Britsche verklaring, gisteren reeds gepubliceerd, wijden ook de bladen in Londen aandacht aan de poging der beide Westersche vorsten om den vrede te verzekeren, vóórdat de oorlog in het Westen in al zijn heftigheid uitbarst. Algemeen waardeert men het hooge motief, dat in het beroep gezien moet worden, doch tegelijkertijd meent ook, dat het beroep op weinig succes zal mogen rekenen.

Geen vrede kan door de geallieerden geaccepteerd worden, tenzij deze vrede gebaseerd is op de voorwaarden reeds door de Fransche en Britsche regeeringen gesteld en eerst dan, wanneer Duitschland zich zal kunnen aanpassen aan een politiek, welke geheel tegenovergesteld aan de huidige staat is.

De „Daily Telegraph" meent, dat er thans geen grond voor een eerbare vrede bestaat, terwijl de „Daily Mail" opmerkt dat alleen een vrede overwogen kan worden, wanneer deze werkelijke garanties voor de toekomst bevat. Een schriftelijke garantie tegen verdere agressie, is niet aanvaardbaar.

De „Daily Herald" schrijft, dat eerst dan over vrede gesproken kan worden, wanneer Duitschland zijn troepen uit Tsjecho-Slovakije en Polen terugroept. Het kan geen kwaad om het vredesberoep te publiceeren, aldus het blad, aangezien hierdoor de mogelijkheid wordt geboden, de posities nogmaals zeer nadrukkelijk te verklaren.

De „Manchester Guardian" verwijst naar het door Lord Halifax uiteengezette oorlogsdoel en meent, dat men thans een vaste houding moet blijven aannemen.

De Fransche en Italiaansche dagbladen nemen over het algemeen eenzelfde houding aan en zijn zeer sceptisch gestemd over het resultaat van het vredesberoep.

Onder Panameesche Vlag

Reeds zes Tankers overgeschreven

New York, 8 Nov. (Eigen dienst). — De Standard Oil Company of New Yersey maakte bekend, dat reeds zes tankbooten onder Panameesche vlag waren geregistreerd. Spoedig zal de registratie van negen meer tankbooten volgen.

Roosevelt over de Transfer.

Washington, 8 Nov. (Eigen dienst). — President Roosevelt en minister Cordell Hull hebben de transfer van United States Lines schepen naar de Panama-vlag besproken. President Roosevelt verklaarde, dat hij de aangelegenheid enkele dagen had aangehouden, opdat enkele juridische kwestie bestudeerd konden worden.

De kwestie van neutraliteit komt hier niet ter sprake, daar iedere Amerikaan het recht heeft goederen aan neutralen te verkoopen of over te doen. Doch nadrukkelijk wordt gewezen op het verbod voor Amerikaansche zeelieden om op deze schepen te dienen.

Cordell Hull herhaalde dat hij zich niet tegen de transfer verzette, doch hij wenschte slechts de strikte neutraliteit na te leven.

Roosevelt zal beslissen.

Washington, 8 November (Eigen dienst).—International News Service vernoemt nog dat de uiteindelijke beslissing voor de transfer van schepen onder de vlag van Panama geheel in handen van president Roosevelt rust.

Een Aankooprad.

Ottawa, 8 November (Eigen dienst).—Een raad voor voorzieningen zal in Canada worden ingesteld. Deze raad zal alle aankoopen in Canada en de Vereenigde Staten moeten coördineeren en de verschillende bestellingen onderbrengen. Ook zal die raad de Britsche en Fransche bestellingen coördineeren, terwijl de in de Vereenigde Staten te plaatsen bestellingen via een daar in te stellen afdeeling zullen worden geplaatst.

Geen Duimbreed terug

Tokio antwoordt Washington

Tokio, 8 Nov. (Eigen dienst). — De Japansche pers bespreekt het Amerikaansche marine uitbreidingsplan op scherpe wijze. Men meent algemeen, dat dit programma een der onderdeelen is om het embargo af te kondigen, nadruk bij te brengen.

De „Asahi Shimbun" merkt op, dat de Vereenigde Staten op deze wijze Japan pogen te dwingen van de eenmaal gevolgde politiek af te brengen, doch Japan zal geen duimbreed teruggaan, ongeacht de booze golven, welke over den Pacific zullen aanrollen.

De Flint nog in Bergen

Prijscommandant was zeer beleefd

Oslo, 8 Nov. (Eigen dienst). — De Amerikaansche gezante verklaarde, dat nog steeds geen beslissing was genomen inzake den vertrekdatum van de „City of Flint". De beslissing berust geheel en al te Washington.

Berlijn blijft optimistisch.

Berlijn, 8 Nov. (Eigen dienst). — De onderhandelingen over het vrijlaten van de prijsbemanning van de „City of Flint" welke thans in een interneeringskamp te Noorwegen is ondergebracht worden voortgezet. In leidende Duitsche kringen spreekt men de hoop uit, dat deze besprekingen succes zullen hebben en dat de bemanning op vrije voeten gelaten zal worden.

Een beleefde Commandant.

Bergen, 8 Nov. (Eigen dienst). — In een exclusief interview de United Press toegestaan, zegt de gezagvoerder van de „City of Flint", dat men zich tijdens de reis van Moermansk steeds heeft afgevraagd of men door de Britsche mijnenvelden en de Britsche blokkade zou breken. Ook verwachtte men dat men voor den verderen duur van den oorlog in een Duitsch interneeringskamp zou worden ondergebracht.

Hij sprak met waardeering over het optreden van den Duitschen prijscommandant en zal dezen officier na den oorlog gaarne in zijn huis ontvangen.

Geen O. W. Belasting in de V. S.

Er is en er komt geen Oorlog

Washington, 8 Nov. (Eigen dienst). — Het comité voor middelen uit het Huis voor Afgevaardigden verklaarde, dat het weigeren zal een voorstel tot de invoering van oorlogswinstbelasting te bestudeeren. Wij zijn niet in oorlog en wij zijn niet van plan ons in een oorlog te begeven, zoodat de invoering van oorlogswinstbelasting niet in studie genomen zal worden.

De Positie van Estland

Moskou eischt meer Vliegvelden

Reval, 8 Nov. (Eigen dienst). — Naar verluid heeft de Sovjet-regeering twee extra vliegtuigbases in Estland geëischt. Deze eisch is in strijd met de nadrukkelijke verklaring van Rusland, dat men slechts bases behoefde op de beide afgestane eilanden.

Thans zullen vijftig kleine boederijen ontruimd moeten worden, terwijl reeds spoedig met den bouw der vliegvelden zal worden begonnen.

Morphine-Handel in Shanghai

Groote Bende in Arrest

Shanghai, 8 Nov. (Eigen dienst). — De politie der Fransche concessie is een wijdvertakte bende, die verdoovende middelen verkoopt op het spoor gekomen. Zes en vijftig Chineezen werden in arrest gesteld. Zij handelden in morphine en hadden het hoofdkwartier in het door Japan bezette gebied.

Amerika in China

Ambassadeur op Tournee

Chungking, 8 Nov. (Eigen dienst). — United Press verneemt, dat de Amerikaansche gezant voor China, Nelso T. Johnson op 14 November per vliegtuig naar Hongkong zal vertrekken, om vervolgens naar Shanghai door te reizen.

Johnson verklaarde, dat deze reis slecht een routine-reis langs de consulaten en havenplaatsen betreft.

Roosevelt's Derde Kans

Ziet er uitstekend uit

Washington, 8 November (Eigen dienst). — Een voorloopig ingestelde volkstemming heeft aangetoond, dat de democratische partij bij de komende verkiezingen van 1940 een eclatante overwinning zal behalen, wanneer president Roosevelt besluiten zal zich voor de derde maal candidaat te stellen voor het presidentschap.

Mocht Roosevelt zich niet nogmaals candidaat stellen, aangezien het gewoonte is, dat de president na een tweede termijn zich niet nogmaals herkiesbaar stelt, dan worden in volgorde genoemd vice-president Garner; ex-Hooge Commissaris der Philippijnen Paul V. McNutt en de minister voor buitenlandsche zaken Cordell Hull.

Men wijst er echter op, dat Garner geen ondervinding op het gebied der buitenlandsche politiek heeft, terwijl daaren tegen het prestige van Cordell Hull den laatsten tijd aanzienlijk is toegenomen. Tenslotte wordt gemeld, dat Paul V. McNutt den laatsten tijd vele spreekbeurten heeft en de buitenlandsche politiek van Roosevelt geheel onderschrijft.

Wanneer president Roosevelt tijdens het komende congres zijn prestige op binnenlandsch gebied eveneens kan handhaven en zich door het belangrijke sociale programma kan slaan, dan kan hij zich verzekerd gevoelen van een herkiezing.

IN HET KANAAL. — Onder de gemeente Bergen op Zoom is dezer dagen een trailer naast een openstaande draaibrug in het Wilhelminakanaal gereden. De trailer werd bij deze valpartij grootendeels vernield. De drie inzittenden wisten evenwel met eenige schrammen behouden den wal te bereiken.

Fritz Thyssen vluchtte

Liet Kapitaal in Duitschland achter

Amsterdam, 8 Nov. (Eigen dienst). — De „Telegraaf" publiceert een bericht, dat Fritz Thyssen, een vooraanstaand industrieel in het Rijnland naar Zwitserland is gevlucht. Hij moest zijn vermogen, dat op 200 millioen mark geschat wordt, hierbij prijsgeven.

Deze berichten worden intusschen van Duitsche zijde tegengesproken.

De Positie van Burma

Loyaal, doch ook Hervormingswensch

Rangoon, 8 Nov. (Eigen dienst). — De Gouverneur van Burma heeft nogmaals nadrukkelijk herhaald, dat de Britsche hervormingspolitiek vanzelfsprekend ook van toepassing is op Burma.

Deze verklaring werd gegeven in antwoord op de vraag door den premier van Burma gesteld. De premier merkte op, dat Burma zeker niet vergeten mag worden, wanneer het tot politieke hervormingen zal komen. Wij in Burma hebben den weg, door de Indische congrespartij gekozen, niet bewandeld, doch wij staan eveneens voor de bescherming en verbetering van onze politieke zelfstandigheid.

Dit verdienen wij niet, alleen, aldus de premier van Burma, doch het is noodzakelijk wil men Burma politiek hervormen.

De Gouverneur van Burma heeft toegezegd ,dat wekelijksche bijeenkomsten belegd zullen worden, waar verschillende oorlogsaangelegenheden besproken zullen worden.

Ook een Britsche Duikboot

Neutrale Schepen opgebracht

Londen, 8 Nov. (Eigen dienst). — Eerst thans is bekend geworden, dat een Britsche duikboot vergaan is. Het is de „Oxley", 1.300 ton metend.

Het verlies van de duikboot, dat aan een ongeluk moet worden toegeschreven werd om bizondere redenen niet bekend gemaakt. Drie en vijftig personen verloren hierbij het leven.

De duikboot werd in 1906 voor de Koninklijke Australische marine gebouwd en vijf jaar later door het Australische gemeenebest aan Engeland geschonken.

Door Nazi's opgebracht.

Londen, 8 Nov. (Eigen dienst). — Twee neutrale schepen zijn door Duitsche oorlogbodems aangehouden en opgebracht.

Het eerste schip is een Finsch schip, dat met een prijsbemanning aan boord, tengevolge van het slechte weer de Zweedsche wateren moest binnenloopen. Het schip was in de Botnische golf aangehouden.

Het andere schip is een Zweedsch schip met een lading cellulose aan boord. Het werd aangehouden aan de Zuid-West-kust van Zweden.

Dank U Kameraad Stalin

Een Telegram uit China

Chungking, 8 Nov. (Eigen dienst). — De Chineesche Centrale Communistische Partij heeft een gelukwenschtelegram naar Moskou gezonden ter gelegenheid van de revolutie-herdenkingsfeesten. Het telegram was gericht aan kameraad Stalin en zegt, dat vier honderd millioen Chineezen hunne dank uitspreken voor de hulp, welke Rusland zoo spontaan gegeven heeft, in de campagne tegen den Japanschen agressor.

De Britsche Distributie

Critiek in Lagerhuis

Londen, 8 Nov. (Eigen dienst). — In het Lagerhuis werden de distributiemaatregelen en de voedselsituatie besproken. Van oppositie zijde werd critiek uitgebracht.

Nieuw Zeeland's Meening

Het Leger is efficiënt

Londen, 8 Nov. (Eigen dienst). — De Nieuw Zeelandsche minister, die deelneemt aan de Dominion besprekingen heeft zijn oorlogsindrukken weergegeven. Ik heb nergens ook maar eenigen twijfel kunnen waarnemen over het uiteindelijke resultaat van den oorlog, aldus minister Peter Fraser en nergens heb ik ook maar eenige klacht over de moeilijkheden, welke de oorlog met zich brengt vernomen.

Ook sprak minister Fraser over de sterkte van het Britsche leger. Het staat vast, dat leger, luchtmacht en vloot nimmer meer efficiënt opgezet zijn en het staat evenzeer vast, dat de defensie-onderdeelen nimmer beter gecommandeerd werden.

De bevolking van Nieuw Zeeland, zoo eindigde minister Fraser, behoort tot de eersten, die inzagen, dat hier gestreden wordt voor de vrijheid, welke het volk van Nieuw Zeeland zoo hoog schat en in zoo rijke mate geniet.

Het Eeuwfeest.

Londen, 8 November (Eigen dienst). — De leider der oppositie heeft een telegram aan het volk van Nieuw Zeeland gezonden, waarin hij zijn gelukwenschen aanbiedt met de eeuwfeesten. Hij brengt de groeten van de Britsche arbeiders over en wenscht Nieuw Zeeland geluk met de groote successen op economisch en sociaal gebied behaald.

Hij sprak verder speciale dank uit voor de hulp welke door Nieuw Zeeland verleend wordt in den strijd om de dictatuur in Europa, welke de vrijheid en rechten der mensch bedreigd, te bestrijden.

Uit Wellington wordt nog gemeld, dat de expositie, welke ter gelegenheid van de feesten georganiseerd is, heden werd geopend. Dze expositie werd georganiseerd ter herdenking van al het goede, dat men gedurende de honderd jaar onder Britsch bestuur heeft verworven.

De Plannen der Geallieerden

Door Dimitroff uiteengezet

Moskou, 8 Nov. (Eigen dienst). — In de „International Review" onderwerpt Dimitroff Engeland en Frankrijk aan een beschouwing. Hij verklaart, dat het in de bedoeling der beide landen lag, om Duitschland en Rusland tegen elkaar in het harnas te jagen; dit heeft men tot het laatste oogenblik, dat de besprekingen te Moskou duurden volgehouden.

Dit wordt volgens Dimitroff danook volkomen bevestigd door het Britsche witboek, dat de gesprekken van Henderson met Hitler weergeeft.

Duitschland stond zoodoende op den tweesprong; het land had te kiezen om zich te onderwerpen aan het Britsche imperialisme, dan wel zich tot Rusland te wenden.

Dorothy Lovett

Terwijl zij speelde in de R.K.O.-productie „The Hunchback of Notre Dame", werd Dorothy Lovett plotseling afgevoerd van de lijst der medespelers van deze Charles Laughton-film, om de hoofdrol te vervullen in „Meet dr. Christian", de eerste van de serie „Dr. Christian"-films welke de Stephens-Langs-Productions voor R.K.O. vervaardigt met Jean Hersholt in de titelrol.

Diane Hunter zal Dorothy Lovett vervangen in „The Hunchback of Notre Dame".

Gaida Kapittelt Moskou

Ook de „Rooden" gebruiken Pressie

Rome, 8 Nov. (Eigen dienst). — Gaida schrijft in de „Giornale d'Italia" dat in den strijd tusschen imperialisme en plutocratie ook de Sovjet-Unie een belangrijke rol speelt. Ook de Sovjet-Unie stelt alles in het werk om de gebieden en de invloedssfeer uit te breiden en hiertoe gebruikt Moskou dezelfde pressie als alle andere landen.

Het is niet Rusland, dat de hoeder van den Balkanvrede is, doch dit is Italië en wat de beschuldiging van Rusland betreft, dat Italië slechts wacht om een deel van den buit te kunnen incasseeren, zulk een voornemen kan men slechts aan Rusland toeschrijven. Dit land heeft dit reeds duidelijk bewezen door een deel van Polen te annexeeren.

De Italiaansche politiek is steeds een politiek geweest, welke op open en royale wijze voor den vrede streed en thans nog strijdt Italië voor het behoud der Europeesche civilisatie.

Bijbel-Scène van Murillo

Schilderij van hooge Waarde ontdekt

Kopenhagen, 6 November (Transocean). — Volgens in de Deensche pers verschenen berichten werd een tot nu toe onbekend werk van den Spaanschen schilder Murillo, dat van een zeldzame schoonheid moet zijn, kortgeleden in Noord-Afrika door een Deensch koopman ontdekt, hier wordt aan toegevoegd, dat dit schilderij van Murillo bestaat uit een voltooide studie van een bijbelsche scène.

De Deensche koopman ontdekte het schilderij toevallig in een winkel te Tanger, zonder iets te vermoeden van de waarde van dit meesterstuk. Hij kocht het voor de som van 400 francs. Toen de Deensche koopman, op den terugweg naar Denemarken, Sevilla passeerde, liet hij het schilderij aan Spaansche kunstkenners zien, die zonder aarzeling verklaarden dat het hier een werk van Murillo betrof.

Beweerd wordt dat den koopman reeds een bod van 1 millioen francs voor het meesterstuk werd gedaan. Echter wordt niet onthuld wie de bieder is geweest. In Deensche kringen van kunstenaars wordt gevreesd, dat het wegens financieele redenen onmogelijk zal zijn het schilderij in Denemarken te houden. („Nws.").

Noorsche Pudding

½ l. melk; 1 pakje vanille custard; 1 eetl. suiker; 2 dl. bessensap; 2 dl. water; één kopje vol pillooze rozijnen; 2 eetl. maizena; ruim ½ ons suiker of iets meer naar smaak; stukje kaneel.

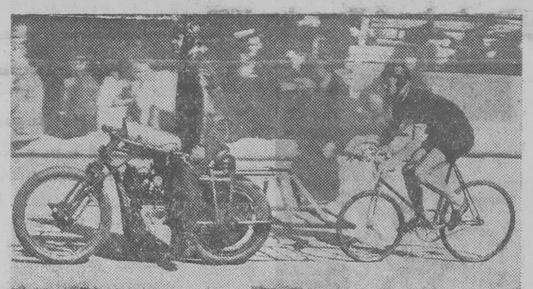
De melk wordt op een kopje na aan de kook gebracht, de suiker erin opgelost en daarna vermengd met de custardpoeder, waaraan nog een lepel suiker wordt toegevoegd en het kopje melk. Steeds roerende alles aan de kook brengen en even door laten koken, daarna eenige oogenblikker flink opkloppen en af laten koelen. Gelijk met de melk wordt de bessensap met water, suiker, kaneel en rozijnen opgezet. Alles een minuut of vijf laten doorkoken. Daarna de kaneel verwijderen, binden met de aangemaakte maizena en even door laten koken. Voorzichtig overgieten in een schaal, af laten koelen en bedekken met custardvla. Koud opdienen.

Tijdens een defilé der regimenten der Grenadiers en Jagers te Den Haag op volledige oorlogssterkte voor H. M. de Koningin. Staande op een brug van de Loostuinschekade heeft Hare Majesteit anderhalf uur lang het voorbijtrekken der manschappen gadegeslagen. Het defilé maakte een keurigen indruk en bracht duizenden Hagenaars op de been.

Ned. Stayersport had goeden Wind in de Zeilen

WALS EEN WERELDKAMPIOEN

De combinatie Wals—Käser, thans een koppel, dat goed is voor den wereldtitel.

De Nederlandsche stayersport krijgt maar niet den goeden wind in de zeilen. In de lange jaren van hoogconjunctuur voor de internationale demi-fondbeweging, de jaren vóór 1930131, mocht het aan de Nederlandsche wielernatie niet gelukken een eigen stayer naar den top, een wereldkampioenschap, te brengen, en nu men, in een zeer moeilijke periode voor dit nummer, beslag had gelegd op een Wals, dreigt een gedwongen internationale wielersportvacantie, indien deze van langen duur moet zijn, diens groote kansen op den wereldtitel te breken. Een wereldtitel in 1940 of 1941, want Wals — dit bleek de vorige maand duidelijk te Milaan — was al een heel stuk gevorderd op den goeden weg.

Het is overigens merkwaardig, dat het vertrouwen in het talent van den stayer Wals in het buitenland steeds sterker was dan in Nederland zelf. Reeds bij het wereldkampioenschap van 1938, Wals' debuut in een U. C. I.- tournooi, lieten bijvoorbeeld de Duitsche grootmeesters Metze en Lohmann niets achterwege om zich de hulp van Wals te verzekeren voor den strijd tegen de anderen. Bij de typische verhoudingen in het wereldje der stayers moet men iets dergelijks beschouwen als een groot compliment voor de capaciteiten van den nieuweling, die in dit geval voor de eigen landgenooten nog slechts een halfwas-stayer was.

Een compliment met alle risico's voor de complimenteeuren, sinds de finale van 1938 was Wals, de „pientere" wedstrijder, die het reeds op ander terrein — de koppelraces — tot wereldkampioen had gebracht, nl. heel zeker van zijn zaak. En toen men dit jaar te Milaan reeds om het hardst dong naar zijn vriendschap in den voorwedstrijd, waarin hij ingedeeld was, dat hij reeds dit jaar zelf de kans had om wereldkampioen te worden. Het uitsluitend op dit doel speculeerende duo Käser — Wals zorgde er over negentig der te rijden honderd kilometers op technisch zeer knappe wijze voor niet verrast te kunnen worden, en gedurende de laatste tien kilometers was er — zooals de vakterm luidt — „slechts één renner op de baan"': Wals. Met kop en schouders stak Wals in dit courseeinde uit boven een Metze, een Meuleman en Bovet.

Nooit gehad.

Een stayer met kansen als Wals heeft Nederland zelfs in de gloriejaren van de stayersport niet gehad. Dickentmann, om nu maar eens den beroemdsten naam uit de oudheid te nemen, behaalde vooral in Duitschland tijdens zijn lange carrière vele eerste prijzen, doch een ernstige candidaat voor het wereldkampioenschap was hij nooit, ondanks het feit, dat Dickentmann toch een specialiteit was voor 100 km.-races aan één stuk, de formule voor titelwedstrijden. Een twintig jaar geleden nog, toen Piet Dickentmann reeds lang „good old Piet' werd genoemd, keek men op Rijswijk of te Amsterdam niet angstig, wanneer onze oudste stayer in de eerste helft der race enkele laps ontvangen had: Piet was de man van den langen adem, die in de laatste kilometers beter marcheerde dan in de eerste.

Blekemolen ondanks zijn „amateur-kampioenschap" van 1914 — nooit opgenomen in de officieele eerelijst — was evenals. Dickentmann in gewone races overal een zeer bruikbare kracht, doch ook hij faalde in de wereldtournooien, evenals Snoek Sr., wellicht qua stijl Nederlands beste stayer uit vroeger jaren, of als Storm, wiens heftige bevliegingen men zich nog wel herinnert. Zelfs Storm met zijn vinnige vluchten, die later een Lacquehay of een Metze hem niet verbeteren zouden, was geen openbaring in de honderd kilometers voor wereldkampioenschappen.

In het in de herinnering gebleven tweegevecht Storm—Linart op de baan van het oude Amsterdamsch Stadion kwam dit het sterkst aan het licht. De onvolprezen Belgische wereldkampioen Victor Linart liet Storm in die race uitrazen zoo hij wilde... en brak de machtige impressie, welke de sprongen en vluchten van den Nederlander hadden gemaakt, in enkele minuten van den wedstrijd, waarin de Belgische stayer met eenige sublieme ronden zijn achterstand inliep en slotte won... zooals hij wilde.

Dickentmann, Snoek, Blekenmolen Storm of Schlebaum, de vechter, die op zware banen in staat was de sterkste concurenten het contact met hun motor te doen verliezen, hadden in hun wereldkampioenschapsritten geen kansen als Wals reeds dit jaar bezat. Zij misten namelijk allen de fijne aanvalssprint van den om zijn sprints in de zesdaagschen en koppelraces befaamd geworden Wals.

Wals heeft de scherpe sprint om een wanhopig gevecht op het nippertje te zijnen voordeele te kunnen beslissen, terwijl er slechts zeer weinig wielrenners zijn, die zijn souplesse bezitten. Sprint en souplesse, de twee belangrijkste eigenschappen van den stayer.

De Duitscher Lohmann, die in 1937 wereldkampioen werd, is het prototype van Wals... met dit verschil, dat Wals in de jaren, dat èn Wals èn Lohmann nog uitsluitend zesdaagschen-specialiteiten waren, bij gelijke souplesse voor de „vluchten", in de sprongen feller en sneller was en bovendien ook in physiek opzicht de meerdere was van Lohmann.

Lohmann

In die jaren was Lohmann zich bewust van zijn minderheid ten aanzien van Wals. Lohmann en Wals, beiden ook „show"-mannen van den eersten rang, stonden in de koppelraces en zesdaagschen altijd als felle concurrenten tegenover elkaar... doch Lohmann ontweek en Wals zocht altijd het gunstigste moment voor een openlijken directen tweekamp. — „Nu ga ik Lohmann halen," zei Wals dan, „en als ik hem gegrepen heb, is Lohmann groggy voor de rest van den wedstrijd." De wip van Wals naar Lohmann toe en ver over Lohmann heen waren de hoogtepunten van dozijnen ploegcourses in Keulen, Dortmund, Munster, Berlijn.

Wals was in de koppelwedstrijden bekwamer dan Lohmann, en nu de Nederlandsche kampioen het voor hem moeilijkste geheim der stayersport — den specialen tred — leerde doorgronden, is het zoo'n speculatie niet meer om aan te nemen, dat Wals na zijn verrassende verrichting in den voorwedstrijd van Milaan spoedig de eer bemachtigen zal ,die Lohmann twee jaar geleden veroverde.

Wals op weg naar een wereldkampioenschap in de eerstvolgende jaren, Bosland goede tweede in zijn voorwedstrijd van het wereldtournooi van dit jaar en Bakker een veelbelovende reserve voor de toekomst . . . Nooit stond het Nederlandsche stayerdom er beter voor dan dit jaar. Eindelijk draaide de wind naar den goeden hoek. Maar. . . .

(Nadruk verboden).

Victor Linart, de bekende Belgische stayer.

Sportflitsen

Geen ijshockey in het donker.

Londen is 's avonds in het donker en ieder lichtje, dat zichtbaar is wordt door de ijverige contrôle-ambtenaren opgespoord en tot duisternis gebracht. Om die duisternis zoo volledig mogelijk te doen zijn heeft de politie thans ook besloten, dat er in de avonduren geen ijshockeywedstrijden meer gespeeld mogen worden. Niet alleen, omdat er licht zou kunnen uitstralen, maar ook, omdat de drukte, welke zoo'n ijshockeywedstrijd toch altijd veroorzaakt, het verkeer in de donkere stad zeer bemoeilijkt. Daarom wordt er voortaan alleen in de middaguren ijshockey gespeeld.

Aston Villa sluit.

Aston Villa heeft thans officieel haar poorten gesloten voor den geheelen duur van den oorlog, daar de politieautoriteiten bleven weigeren toe te staan publiek bij de wedstrijden toe te laten. Daardoor is het onmogelijk geworden om aan de competitie deel te nemen. De houders van seizoenkaarten krijgen hun geld terug en al het personeel is ontslagen.

Cotton betaalt om zichzelf te zien spelen.

Hoewel Henry Cotton alle vier de wedstrijden, welke hij heeft gespeeld ten bate van het Roode Kruis, verloren heeft, is het toch een succes geworden, want er kon reeds 1000 pond sterling aan het Roode Kruis afgedragen worden en dat in dezen tijd.

Toch zijn er in Engeland menschen, die de geste van Cotton om geheel belangeloos te spelen, verkeerd begrijpen. Zij beweren, dat Cotton het alleen maar doet om reclame voor zichzelf te maken. Deze suggestie heeft een storm van verontwaardiging ontketend. De eenige bedoeling van Cotton is om het Roode Kruis te steunen. Dat blijkt ook wel uit wat hij zelf doet. Hoewel zijn inkomen natuurlijk zeer verminderd is, wil hij geen enkele vergoeding hebben. Zelfs betaalt hij entree om... zichzelf te zien spelen en ook zijn lunch gebruikt hij voor eigen rekening.

Finland verzamelt.

Er is op het oogenblik een beweging gaande in Finland, welke ongetwijfeld uniek is in de wereld en een nieuw bewijs is van de diepgewortelde liefde voor de sport van het Finsche volk. Op voorstel van het Nationaal Sport Museum van Finland is men namelijk begonnen met het verzamelen van alle mogelijke herinneringen aan het sportverleden. In de kranten in alle deelen van het land zijn er kolommen over geschreven en gevraagd om vrijwilligers voor het werk. Het is niet tevergeefs geweest, want nog iederen dag melden zich vrijwilligers aan, die op zich genomen hebben om overal sportherinneringen op te zoeken en te verzamelen. Er zijn prijzen uitgeloofd voor de mooiste collectie en dat heeft de geestdrift nog aangemoedigd. In de steden, maar ook op het platteland is men aan het werk en reeds komen de eerste zendingen binnen bij Toivo Okkola, den directeur van het sportmuseum. De bedoeling is voor de Olympische Spelen een uitgebreide collectie samen te stellen van foto's en biografieën van overleden sportfiguren, beschrijvingen van roemrijke wedstrijden, beelden, boeken en dergelijke dingen.

Er komt orde.

De Engelsche beroepsvoetballer heeft in het begin van het seizoen moeilijke tijden gehad, daar verschillende vereenigingen naar spelers eenvoudig ontsloegen, waardoor zij werkloos werden. De Engelsche Voetbalbond heeft hiertegen evenwel gewaarschuwd, door de verklaring, dat hij niet zal toestaan dat officieele contracten zonder meer als waardeloos zullen worden beschouwd. De meeste vereenigingen zijn thans met haar spelers tot een regeling gekomen. Verschillende clubs geven thans aan haar spelers 30 sh per week, ongeacht of zij spelen of niet.

Men ziet de competities thans met vertrouwen tegemoet, daar men algemeen van oordeel is, dat de wedstrijden ruim voldoende belangstelling zullen trekken, zoodat de kosten ruimschoots zullen worden gedekt. In den vorigen oorlog hebben de meeste clubs zich gemakkelijk kunnen staande houden, daar de kosten niet zoo groot waren als gewoonlijk en de ontvangsten de verwachtingen overtroffen. Men rekent er op, dat dit ook thans wel het geval zal zijn. De Football Association heeft door den vorigen oorlog veel geleerd, waarvan men thans gebruik zal maken. Destijds gingen goede spelers uit Londen als gast voor clubs in het Noorden spelen, waarvoor zij een zeer ruime vergoeding ontvingen. Dat zal thans niet mogelijk zijn.

Geen Ballenschaarschte

Besprekingen met Engelsche Firma's

Amsterdam 20 Oct. — Er is, en blijkens een onlangs in onze krant geplaatst artikel niet ten onrechte, in de Nederlandsche tenniswereld vrees ontstaan over een mogelijke schaarschte of nood aan tennisballen in het volgende seizoen. Het bestuur van den K.N.L.T.B. in het bijzonder voorzitter Croll, is de laatste weken actief geweest, ten einde een regeling te treffen, waardoor voor die vrees geen grond zou zijn. De oplossing was hierin te vinden, dat er in ons land een voorraad ballen opgeslagen zou worden, nu te leveren, ten einde zooveel mogelijk te voorzien in de behoeften van het volgende seizoen, zij het met eenige inperking. Toen het bleek, dat deze mogelijkheid in principe uitvoerbaar was, heeft de heer Scheurleer, als gemachtigde van den K.N.L.T.B., persoonlijk besprekingen gevoerd bij verschillende instanties in Engeland en daarvan is het resultaat geweest, dat in principe voor een uitvoer van deze ballen toestemming gegeven zou worden. Zij worden dan door de fabrikanten in blik geconserveerd". In het blik is hetzelfde gasmengsel voor den druk van den bal als in den bal zelve. De K.N.L.T.B. treedt in deze alleen bemiddelend op. De distributie van de ballen zal geheel volgens het gewone verkoopproces van handelaren en winkeliers gaan. Met dien verstande, dat bondsclubs natuurlijk voorrang hebben boven anderen.

Examens in Nederland.

25 Oct.

Academische opleiding.

Amsterdam. — Geslaagd voor het doct. examen scheikunde de heeren G. D. Rieck, J. G. A. Karsten, en M. van Driel en voor het cand. examen wis- en natuurkunde (L.) de heer M. Mogendorff.

Groningen. — Geslaagd aan de Universiteit, alhier, voor het candidaatsexamen wis- en natuurkunde (f) de heer J. Bel, te Groningen, en voor het doctoraal-examen rechten de heer Th. H. van Berkum, te Amsterdam.

Geslaagd candidaatsexamen rechten de heeren Ligtenberg, Leiden, en E. C. Idema, Leidschemes: A. C. Krijkamp. Sassenheim; J. C.

Nijmegen. — Geslaagd voor het doctoraal en de heer W. L. A. van Panhuys, Den Haag, examen in de rechten de heer M. J. Bodifee, uit Eindhoven.

Utrecht. — Geslaagd voor het doctoraal examen rechten: G. E. Klein, Nagelvoort.

Leiden. — Geslaagd voor het candidaatsexamen Theologie: de heer J. R. Schiedam.

Utrecht. — Geslaagd voor het ex. doctoraal ex. Indologie: M. L. H. Cassutto, te 's-Gravenhage.

Wageningen. — Geslaagd voor het candidaatsexamen koloniale landbouw, de heer J. M. van der Burgt.

Amsterdam. — Bevorderd tot arts de heeren D. Kuiper (Haarlem) en H. G. van Balen (Amsterdam). Geslaagd voor het arts ex. eerste gedeelte: de heeren J. A. Picardt (Bandoeng), H. A. J. Kuiper (Sloten), Jmej. G. A. v. d. Tempel (Amsterdam) en A. Phenning (Bindjei), T. Soubice (Amsterdam), S. J. de Jong (Haren), G. B. Terhaar Sive Droste (Enschede) en W. Kox (Zaandam).

Delft. — Geslaagd voor het propaed. exapen aan de Lek, J. W. Hanhart, Bandoeng, L. W. Heringa, Almelo en J. P. Neeteson, Hontenisse; voor het propaed. ex. voor bouwkundig ingenieur: G. Beekers, Breda, H. Bennink, Coevorden, P. Dijkma, Kloosterburen en J. M. de Groot, 's-Gravenhage; voor het propaed. ex. voor scheikundig ingenieur; J. Breen, Amsterdam, M. Caviet, Balikpapan, H. H. Hallo, Delft, H. V. P. Heukensfeldt Jansen, Amsterdam, Oei Hwie Tjwan, Bodjonegara, W. J. Vermaase, Rotterdam; voor het propaed. ex. voor mijningenieur: D. P. van Ameyden van Duym, Bandoeng, T. W. Immink, Semarang, J. L. Larive, Soekaboemi, R. N. Taverne, Amsterdam.

26 Oct.

Amsterdam. — Geslaagd aan de Vrije Universiteit voor het cand.-ex. rechten: de heeren A. H. van Mourik, Hantumhuizen, T. Datema, Sauwerd, L. C. Dijkman, J. van Proosdij en J. M. van Unen, allen uit Amsterdam.

Amsterdam. — Geslaagd voor het doct. ex. Rechten de heer G. Borsten.

Rotterdam. — Geslaagd voor het cand. examen economische wetenschap de heeren Th. Heukels, Chr. L. Th. Jansens en J. C. Brezet.

Amsterdam. — Geslaagd voor het doctoraal examen geschiedenis, de heer J. C. van Loenen Jr.

Groningen. — Geslaagd aan de universiteit voor het cand.-examen godgeleerdheid de heer S. Sierksma te Dokkum.

Leiden. — Bevorderd tot doctor in de geneeskunde op proefschrift, getiteld „Over het mechanisme van de antimascule werking", voor civiel-ingenieur: A. van den Berg, Krimpen van oestron", de heer J. H. F. Lahr, geboren te Rotterdam en wonende te Leiden.

Familieberichten.

De Heer en Mevrouw
SCHELL-B...
geven met blijdschap kennis van de geboorte van hun zoon
ANDRIES WILLEM.
Borromeusziekenhuis

Merdikalio 16 pav.
Bdg. 7—11—'39.
3263 a

In plaats van kaarten.
Ondertrouwd:
JAC PIETERS
en
LENIE M. J. ZONNENBERG.
Huwelijksvoltrekking 17 November a.s.
Ondern. Soekanagara

Batavia-C, 7 November '39.
3265 a

Advertenties.

M. S. „Johan van Oldenbarnevelt"

Het **EMBARKEMENT** is vastgesteld op **MAANDAG 13 November** a.s. des voormiddags 10 uur van de loods H.W. 2, gelegen aan den Ampenanweg.

N. V. STOOMVAART MIJ. „NEDERLAND".
2227

N. V. Rotterdamsche Lloyd.

Het ms. „SIANTAR"
Gezagvoerder **J. Hamersma**
is ddo. heden van Amerika te Semarang aangekomen en onmiddellijk met de lossing der lading begonnen.
Laatste claimdag 7 dagen na den laatsten losdag.
Semarang, 9 November 1939.
N. V. Internationale Crediet- & Handels-Vereeniging „Rotterdam".
1226

HK VENDUTIE door Hillebrand's Kantoor ZATERDAG a. s. 9.— VM. MLATEN TRENGOELON 81 t/h v/d WelEdG. Heer R. MOH. KEMARI van ZEd's compl. keurig onderhouden inboedel in voor en zijgalerij, kantoor slaap en logeerkamers en bijgebouwen. Veel te veel om alles te noemen.
KIJKAVOND VRIJDAG a.s. 5—7.30 NAM. 21—121

Adverteeren heeft een Tweeledig doel:
het maakt wijzer en verhoogt den omzet.

FEUILLETON.

DE SAINT IN NEW-YORK

door

LESLIE CHARTERIS

Nederlandsche bewerking van HAVANK.

34)

Hij liep naar het schrijfbureau en nam de kaart, waarop de onderscheiden étappes van zijn onderneming uitgestippeld stonden. Met de kaart in zijn hand liep hij naar het venster. Het was een van die stralende ochtenden waarop New-York een der schitterendste steden ter wereld is; een van die ochtenden waarop al de levenskracht en onstuimige stuwkracht die New-York uitmaken, zich opdringen als de eenige wijze die het leven mogelijk maakt. De Saint zoog zijn longen vol met de koele zuivere bergachtige lucht, en keek neer op het krioelend verkeer van Park Avenue; gedempt stegen de geruchten der stad tot hem op, als geruchten uit een andere wereld waarin hij als 't ware neer kon duiken, gelijk een god die naar de aarde afdaalt; en dien ochtend verstond hij de wreedheid en tevens de grootschheid van deze stad; verstond hij hoe een mensch daar kon zitten op zijn eigenhandig gebouwden Olympus en dronken en bezwijmeld raken van trots op, en geloof in eigen kracht.... En dan lachte de Saint zacht, hij lachte om de schoonheid van den ochtend, en hij lachte om zichzelf, want inplaats van een troonenden god was hij een roover, die reeds zon op nieuwe stooptochten; en misschien was dat tenslotte toch nog maar het beste.

„Wie is de volgende op de lijst?" vroeg hij, en hij raadpleegde de kaart in zijn hand.

Recht naar het Westen, in de 49e Straat, voorbij de 7e Avenue, werd dezelfde klemmende vraag in de achterkamer van Charley Place besproken. Voor de gewone bezoekers was het nog veel te vroeg, en de bar in het schrale daglicht, dat moeitevol door de zware groene gordijnen voor de vensters binnendrong, een indruk van hopeloze verlatenheid. Gekleed in zijn witte jasje, zijn gezicht even uitdrukkingloos als immer, stofte Toni Ollinetti de met glasplaten belegde tafeltjes af, zonder eenige aandacht te schenken aan het stemmengeroes in de achterkamer. Hij zag er nòch frisch, nòch vermoeid uit, hij zag er uit zooals op elk uur van de vieren-twintig: niemand had kunnen zeggen of hij zoojuist wakker was geworden of dat hij in geen zeven dagen zijn bed had gezien.

Het tafereel in de achterkamer was alleszins levendiger. De lampen waren ontstoken en overgoten het gezelschap met dien kouden gelen gloed, die electrisch licht overdag eigen is. Er stond een flesch whisky en een rij glazen op de tafel, klaarblijkelijk bedoeld om eventueele besluiten te vergemakkelijken, en de atmosfeer hing vol tabaksrook van onderscheiden ouderdom en geur.

„De knaap is getikt", had Heimie Felder meer dan eens verklaard.

Zijn rechterarm, die in een verbang hing, leek een staaltje van des Saints zeer bijzondere soort van getiktheid. Heimie Felder mocht zich in de onderscheiding verheugen een der weinigen te zijn die met den Saint in gevecht geweest waren en die beproeving nog konden navertellen; en het mocht jammer heeten dat zijn woordenschat voor een dergelijk onderwerp ten eenenmale ontoereikend was. Hij had aan de ontstellende gebeurtenissen van den afgeloopen nacht menige pijnlijke gedachte gewijd, doch hij was er niet in geslaagd verder te komen dan zijn aanvankelijk oordeel.

„Je had 'm motte zien", zei Heimie. „Toen we hem naar die andere kamer, daarginder in 't hotel gebracht hadden, hield hij wijselijk z'n mond. We vroegen hem waar hij die duiten vandaan had, en Pappy gaf 'm een klap op z'n smoel, en hij mepte terug, maar hij deed 't zóó beroerd, dat Pappy 'm nog een keer had kunnen slaan zonder gevaar te loopen dat de ander hem raken kon. Wel, Pappy belt Nather op, en Nather zegt dat die kerel hem een paar uur geleden overvallen heeft en er met de centen van door is gegaan. Wel, we nemen hem mee naar Morrie Ualino, daarginder op Long Island, waar ze de kid ook heengebracht hadden; en dat scheen de Saint ook al te weten. Maar daar maakte niemand zich druk over, want we dachten natuurlijk allemaal dat als hij daar naartoe ging, hij toch nooit meer terug zou komen, behalve dan als z'n begrafenisoptocht per ongeluk daar voorbij zou trekken. De kerel is getikt. Nou, en hij staat Morrie te pesten, — en je weet hoe nijdig Morrie kon worden als je hem voor een fatje uitmaakte. Je kon zien dat Morrie elk oogenblik nijdiger werd, en die kerel gaat er rustig mee door en grijnikt 'm in z'n gezicht uit. Ik zeje, hij is getikt. En dan haalt-ie eensklaps ergens een mes en slaat de lamp stuk, en terwijl we hier overal loopen te zoeken, kruipt hij over het dak en maakt zich van de kid meester. Op een of andere manier heeft hij een revolver te pakken weten te krijgen, hij schiet een paar van de jongens neer en gaat er met den wagen van Morrie van door. De vent is beslist getikt", besloot Heimie.

(Wordt vervolgd)

NIEUWS UIT MIDDEN- EN OOST-JAVA.

Berichten van vaste medewerkers en correspondenten van het „Algemeen Handelsblad" in Midden- en Oost-Java en de Vorstenlanden.

Soerakarta.

DE LUCHTBESCHERMING.

Door den heer G. de Lang, commissaris eerste klasse en hoofd van de algemeene politie in het gewest Soerakarta, zijn twee vindingen gedaan op het terrein van de luchtbescherming, waarvan er reeds een door de inspectie werd aanvaard en welke beide overigens van beteekenis zullen zijn voor de luchtbeschermingsdiensten in dezen archipel.

Deze diensten, althans geldt zulks voor de hoofdplaats Solo, hebben de beschikking gekregen over gasmaskers zooals die ook door het leger worden gebruikt. Men weet, dat de voornaamste onderdeelen bestaan uit een gelaatsstuk en een filterbus, welke buiten gebruik in het leger geborgen worden in een op de borst gedragen groene zak.

Deze zakken nu ontbreken bij de aan de luchtbeschermingsdiensten uitgereikte gasmaskers, waarbij wij, voor het gemak, nu maar in het midden zullen laten of de voorraden ontoereikend zijn dan wel de aanschaffing zelfs voor deze diensten te hoog zijn. Het resultaat is hetzelfde: ze zijn er niet.

De vinding van den heer De Lang voorziet nu op zeer goedkoope en naar wij persoonlijk mochten ervaren, op practische wijze in die leemte. Uit hier vervaardigd leder werd namelijk een draagriemstel geconstrueerd, dat om den hals wordt gedragen, terwijl links het gasmasker hangt, ter hoogte van den schouder, indien er geen gebruik van wordt gemaakt en even onder de borst de filterbus tusschen de riemen hangt, zoodat het luchtbeschermingspersoneel hierdoor beide handen vrij krijgt.

Dit draagriemstel werd door de inspectie reeds goedgekeurd. In Solo wordt het op iets grootere schaal vervaardigd voor de somma van vijftig centen, ook voor andere, plaatselijke luchtbeschermingsdiensten.

De tweede vinding, welke momenteel in Bandoeng nader beproefd wordt op haar bruikbaarheid, betreft de zoogenaamde lichtseinlamp, d.i. een lichtsein, welke niet vanuit de lucht, onder welken hoek ook, waargenomen kan worden door vliegers.

Het te Solo geconstrueerde toestel werd voorloopig vervaardigd uit dunne zinken platen en doet geheel denken aan een tooverlantaren uit de kinderkamer, waarin een gewone gloeipeer voor de inwendige verlichting zorgt.

Uit deze zwart geschilderde, zinken doos steken in de vier windrichtingen telescopen uit, welke op korten afstand van het uiteinde voorzien zijn van glaasjes, waarop men alle denkbare verkeers- en andere kenteekenen, in welke kleuren ook, kan aanbrengen.

Het merkwaardige nu van deze vinding is, dat men alleen en uitsluitend recht voor een dezer telescopen staande, het lichtsein kan waarnemen. Doet men een stap zijwaarts, dan valt er hoegenaamd niets meer te zien. Evenmin ziet men een lichtstraal, wanneer men zich vlak bij een der zijkanten van deze telescopen opstelt.

Bij het hier geconstrueerde proeftoestel — „lamp" is feitelijk een foutieve uitdrukking — bleken de telescopen van betrekkelijk geringe diameter te zijn, zoodat de lichtseinen vanzelf klein waren, maar dit alles is van ondergeschikt belang en makkelijk te wijzigen volgens practijkeischen.

Hoofdzaak blijft, dat men dergelijke lichtseinlampen reeds kent, waarvan de prijs f 40 bedraagt, terwijl het hier geconstrueerde toestel van iets steviger constructie dan het thans gebruikte zink, nog geen tiende gedeelte van dit bedrag vraagt.

Wat de Solosche luchtbescherming verder betreft, kan melding worden gemaakt van den bouw van een gaskamer op het terrein van het politiebureau met een vereischten inhoud van 60 kubieke meter, waar het politie- en andere personeel geoefend kan worden (12 tot 15 personen tegelijk).

Voorts heeft men van Z. H. den Soesoehoenan ten geschenke ontvangen twee, in uitnemenden staat verkeerende zevenpersoonsauto's, een Fiat en een Grahar Paige, welke beide getransformeerd zullen worden in ziekenauto's, namelijk een voor den luchtbeschermingsdienst en een voor de plaatselijke afdeeling van het Roode Kruis.

Elk van deze ziekenauto's zal later plaats moeten bieden aan vier liggende patienten.

CHINEESCH ROODE KRUIS-COMITÉ.

Het Chineesche Roode Kruis-comité te Solo kwam in het gebouw van de Chineesche Handelsvereeniging in vergadering bijeen. Na ampele bespreking werd besloten om een bedrag van 15.000 dollar aan de Chineesche regeering af te staan voor den aankoop van winterkleeren ten behoeve van de Chineesche noodlijdenden, terwijl bevendien nog een bedrag van 15.000 dollar naar China zal worden overgemaakt voor de oorlogsslachtoffers.

Magelang.

RAPPORT GEMEENTE-VEEARTS.

De gemeente-veearts heeft in zijn maandrapport o.m. het volgende gemeld:

Slachtbedrijf: Ondanks de Poeasamaand, in welke maand gewoonlijk minder wordt geslacht dan anders, vertoonde de slacht op groot en kleinvee in October juist een stijging; mogelijk was daarvan de reden de intensief doorgevoerde controle op den verkoop en den invoer van vleesch. Aan retributie's werd dan ook f 118.30 meer ontvangen dan de raming. Vanaf Januari werd alzoo meer ontvangen dan begroot f 942.70. De slacht en keurloonen leverden op f 1400.80 en stalgelden f 0.90.

Voertuigenverordering: In verband met de door den raad aangenomen „wegverkeers verordering", die bij het begin van het volgende jaar van toepassing zal worden verklaard, krijgen de koetsiers op elken Zaterdagmorgen in het abattoir de gelegenheid om de verschillende verkeersregels en teekens te leeren.

Hygiënische dienst: Alle terplaatse gevestigde ijslilin-makerijen worden geïnspecteerd; de zindelijkheidstoestand van de bedrijven was voldoende bij: Bie Sing Hoo, Kokanje, Happy ijs, en Tiong Kok ijs. Matig was de toestand bij: Fuji, Javaijs en Merapijs.

POSTNIEUWS.

Voor de komende Mohammedaansche gedenkdagen Idoe'l Fitri Garebeg Poeasa (13 en 14 November a.s.) zijn de diensttijden van het Post- en Telegraafkantoor te Magelang vastgesteld als volgt:

Op beide dagen Maandag en Dinsdag zullen de postloketten uitsluitend voor de aanname en afgifte van aangeteekende stukken, verkoop van post- en zegelwaarden, aanname telegrammen, alsmede voor de aanname en uitbetaling van telegrafische postwissels geopend zijn van 8—10 v.m.

De ontvangst en verzending van posten, alsmede de behandeling van postboxen en posttrommels zal geregeld zijn als op Zondag, terwijl slechts één bestelling zal worden uitgevoerd (ten 10 uur v.m.).

FINANCIEEL VERSLAG ORANJE-COMITÉ.

Verschenen is het financieel verslag van het Oranjecomité (geboortefeesten voor Prinses Irene).

In totaal werd een bedrag ad f 2860.95 ontvangen. De uitgaven beliepen f 123.59 minder dan ontvangen werd

MELKRAPPORT.

Gedurende de maanden Mei t/m October 1939 zijn van elk der plaatselijk leverende bedrijven een 30-tal melkmonsters onderzocht. De resultaten van het onderzoek zijn hierna opgenomen:

Melkerijen	1ste kw.	2de kw.	3de kw.
Anita	30	0	0
Lefeber	19	8	3
Nieuveld	22	8	0
Oen (Magelang)	20	10	0
Oen (Temanggoeng)	25	5	0
Soentken	0	29	1
T. T. Gwee	7	23	0

Beoordeeld werd naar de kwaliteit van de melk, de zindelijkheid van het bedrijf en naar den toestand van de inrichting, waarbij tevens rekening werd gehouden met den gezondheidstoestand van den veestapel.

METEOROLOGISCHE WAARNEMINGEN.

Aan de recapitulatie van de meteorologische waarnemingen, over October 1939, ontleenen wij:

Hoogste temperatuur 32,3 c. op den 3den, laagste temperatuur 18,— c. op den 9den gemiddelde ochtendtemperatuur (6 uur) 21,2 c., idem middagtemperatuur (12 uur) 29,7 c., idem avond temperatuur (6 u. n.m.) 24,2 c. vochtigheid.

Vochtigheidsgraad: hoogste vochtigheid 97 %, laagste 39 %.

Regenval: aantal regendagen 14. Hoogste regenval 54,7 mm., laagste regenval 0,3 mm. en gemiddelde regenval 16,6 mm.

Jogjakarta.

NIEUW POLITIEPOSTHUIS OP GADING.

De politie heeft een nieuw posthuis gekregen op Gading en dat was hard noodig. Het vorige gebouwtje, een oude opiumverkoopplaats, was een smerig geval en ook de talrijke hondenhokken (Gading is de verzamelplaats van losloopende honden) voldeden niet aan eischen van bewoonbaarheid.

De grond werd onlangs aan het Sultanaat overgedragen, dat als tegenprestatie het nieuwe posthuis deed bouwen. Het is nu in orde. In modernen stijl opgetrokken bevat het twee ruime kamers voor de mantri's, een wachtlokaal, twee luchtige cellen, een „boekti-kamer" en een woning voor den hondenwaker.

Ook de honden kunnen tevreden zijn. Niet dat zij nu op gewatteerde dekens slapen of een strikje in het haar krijgen, maar de twintig betonnen hokken hebben nu volop licht en lucht en zijn zoodanig geconstrueerd, dat zij gemakkelijk en goed zijn schoon te maken.

Het is echter te betreuren, dat dit fraaie gebouwtje voor een deel schuil gaat achter een paar smerige warongs, monument van onwettige grondoccupatie want de helft van dit bouwsel staat rustig buiten de rooilijn op den openbaren weg, en dit is niet het eenige voorbeeld.

De politie zal binnenkort nog een ander posthuis behoeven, daar het posthuis op Pakoe Alaman, ondergebracht in een gebouw dat behoort tot den dalem van den zelfbestuurder, het volgend jaar moet worden ontruimd daar het dienst zal doen als wachtlokaal van het legioen.

DE VOEDSELTOESTAND IN JOGJAKARTA.

In de maand October nam in Jogja en Bantoel de berasconsumptie af en door elkaar wordt thans nog éénmaal beras gegeten, de andere maaltijden bestaan uit knollenvoeding en gaplek. Voor voedselschaarschte bestaat geen vrees, doordat nog voldoende inkomsten worden ontvangen uit tweede gewassen en tabak en nog een deel der gadoe moet binnenkomen.

Voedselaanvoeren uit Solo en Goenoengkidoel gaan normaal voort, uit Kedoe komt echter opvallend minder rijst, maar vrij veel versche cassave.

In Adikarta en Koelon Progo kwam practisch geen wijziging in de voedselsituatie. De voorraden blijven nagenoeg overal kleiner dan verleden jaar.

Door de nijverheid kon als gewoonlijk worden bijverdiend, zoo ook in arbeid bij bij Zelfbestuurswerken en de copraäns.

In Goenoengkidoel werd de voedselsituatie weer iets beter door het voortzetten van den cassaveoogst en minder uitvoer van gaplek.

In het Zuidergebergte is de toestand beter dan verleden jaar door grootere gaplekvoorraden, terwijl polowidjo, speciaal aardnoten en tabak, aardig wat contanten opbrachten.

GEDONG KRAPJAK GERESTAUREERD.

Het toeval voerde ons dezer dagen langs de Gedong Krapjak, den ten Zuiden van Gading gelegen pasanggrahan, welke een der eerste vorsten van Jogja gediend heeft voor de hertenjacht.

Het is een massief gebouw met enkele kamers en een plat dak waarop een pendopo heeft gestaan en waaruit op het wild geschoten werd. De gewelven bleken geheel te zijn gerestaureerd evenals de omlijsting van het dak waartoe een houten trap toegang geeft. Bij het dak is de trap afgedekt door een betonnen plaat, welke aan een grafzerk doet denken, maar waarom die afdekking zoo laag moet zijn, dat men alleen kruipende op de knieën het dak kan bereiken is ons niet duidelijk.

Het lijkt ons wenschelijk, dat het gebouw wordt afgesloten. De verschillende kamers kunnen nog wel eens het centrum van ongerechtigheden worden, zoo niet erger. Het bordje „verboden toegang" verhindert dit niet.

Pekalongan.

MOOI POLITIE-SUCCES.

Een logé van een der plaatselijke Europ. hotels, die op een nacht behoorlijk wat alcohol had gebruikt, kwam 's ochtends tot de ontdekking dat hij een enveloppe met een inhoud van f 1600.— (een bankje van duizend en zes van honderd) kwijt was.

De politie werd ingeschakeld en het gelukte haar de hand te leggen op den oneerlijken vinder, een oude bediende van het hotel.

Van het geld heeft de vinder ruim f 500, verdobbeld en voor andere doeleinden gebruikt. Op de rest heeft de politie beslag weten te leggen, natuurlijk zeer tot verheugenis van den eigenaar.

NACHTELIJK BEZOEK.

Dezer dagen heeft de stadskampong Krapiak gewapend nachtelijk bezoek gehad. Twee huizen in deze kampong werden achtereenvolgens door ongure elementen binnengedrongen. In het eerste huis hadden deze succes, maar in het tweede was men direct paraat en bond den strijd aan tegen het geboefte. Overhaast sloeg het op de vlucht. Een geladen blosdrong, d.i. een kort geweer, dat ditmaal samengesteld was uit een stuk gaspijp, een stuk hout en een haan, terwijl een oude fietsband het zaakje bij elkaar hield, werd bij de overhaaste vlucht op de plaats van het gevecht achtergelaten. De ijlings toegesnelde politie vond bij het onderzoek het primitieve wapen en legde er beslag op.

Eenige personen uit de beruchte strand-desa Tjloemprit werden in verband met deze geschiedenis aangehouden.

VOOR S. C. V. T.

Op Zondagmiddag is ten behoeve van de S.C.V.T. een geanimeerde voetbalwedstrijd gespeeld tusschen Veteranen en Aniem. De eindstand was 5—1 voor Aniem.

De resident, de fgd. burgemeester en de controleur waren onder de toeschouwers. Het Inheemsche publiek was, in verband wellicht met de Poeasa, niet goed opgekomen.

Aan de S.C.V.T. kan ruim tien gulden worden afgedragen.

Tegal.

KOMEN EN GAAN.

Gedurende October zijn de volgende personen ingeschreven in de registers van den burgerlijken stand te Tegal: fam. J. E. Karamoy; mevr. A. van Olmen; fam. W. Plaum; fam. R. A. Matulessija; mej. H. A. Rakkauw, hr. H. E. Nolten; mevr. J. A. F. Dunlop-Weber; hr. W. J. C. E. Toorop; hr. P. Frieling; mevr. de Witte-Staupe; mevr. M. E. Bürer-Turpijn en fam. L. Vrijdaghs. Geboren werd I. Lina (vr.). Gedurende October werden afgevoerd hr. A. Borgen; mej. R. Nagel, hr. A. Kraft; hr. A. E. de Crême; hr. N. J. Dunlop; hr. H. Buman; fam. J. Damschen, hr. E. Scheidegger; fam. L. F. Hessel en fam. M. G. J. P. Peeters.

ARBEIDSBEMIDDELING.

Van den correspondent voor arbeidsbemiddeling ontvingen we de opgave van ingeschreven werkzoekenden over October. Hieruit blijkt, dat momenteel 88 werkzoekenden ingeschreven staan, t.w. 13 Eur. (w.o. 1 vr.); 4 Chin. en 72 Inh. (w.o. 3 vr.) Men kan zich bij vacatures wenden tot het ass.-res. kantoor, tel. 181 toestel 3.

AGENDA.

Soc. de Slamat. Donderdag 8.30 n.m. Causerie van den heer Fabius. Zaterdag 9 u. n.m. Prof. Marvelly.

Cheribon.

DE AMERIKAANSCHE SUIKERINDUSTRIE.

Op Vrijdag 10 November a.s. des avonds om 8 uur zal in het Syndicaatsgebouw te Cheribon door dr. P. Honig, directeur van de Chemisch-Technische-afdeeling van het Proefstation van de Suikerindustrie te Pasoeroean, een lezing worden gehouden over „De Amerikaansche Suikerindustrie.'

Dr. Honig nam deel aan het zesde congres van de Internationale Society of Sugarcane Technologis's, dat einde vorige maand in Louisiana werd gehouden en heeft van die gelegenheid gebruik gemaakt om zich op de hoogte te stellen van verschillende bijzonderheden over de rietsuikerindustrie in genoemden Amerikaanschen staat.

De lezing wordt gehouden op initiatief van de Landbouwtechnische Vereeniging te Cheribon.

Salatiga.

AFSCHEIDSFEEST KINDERVACANTIE KOLONIE.

In verband met het einde der Poeasavacantie en den terugkeer van de kinderen naar hun ouderlijke woning zal hedenavond, om half zeven in de Kindervacantiekolonie een afscheidsfeest worden gehouden, waarbij door de kinderen van de Javaansche kinderdansvereeniging „Krido Bekso Poetro" enkele dansnummers en beste zullen worden gegeven. Belangstellenden zijn van harte welkom.

„ONS ALLER BELANG".

In de onderofficierszaal van de militaire sociëteit werd Dinsdagavond een ledenvergadering gehouden van de afdeeling Salatiga van de Europeesche onderofficiersvereeniging „Ons Aller Belang". Op het vastgestelde aanvangsuur opende de voorzitter, de heer Th. P. Wijnbeek, de bijeenkomst met een woord van welkom, waarna hij de agenda aan de orde stelde. Voorgelezen werd een schrijven van de afdeeling Magelang omtrent de op Maandag, den 13den dezer, te Magelang te houden contacttevens propaganda-vergadering, welke door enkele H.B.-leden zal worden bijgewoond. In verband met de belangrijkheid van de te houden besprekingen, gesproken zal o.a. worden over het sanatoriumfonds en het weduwen- en weezenfonds, de pensioenen, de bevordering, de houding der vereeniging in de huidige omstandigheden, het verslag der audiëntie bij Z.E. den Legercommandant, deed de afdeeling Magelang een dringend beroep op de zusterafdeelingen Semarang, Salatiga, Poerworedjo, Soerakarta, Jogjakarta, Gombong en Ambarawa om de vergadering zooveel mogelijk bij te wonen, terwijl in verband met de na afloop te houden pait musicale op de aanwezigheid van dames prijs wordt gesteld. Besloten is, dat van het bestuur aan de leden een lijst zal rondgaan voor eventueele liefhebbers. Vervolgens werd overgegaan tot de behandeling van eenige aangelegenheden van vertrouwelijken aard, waarna de laatst verschenen organen in behandeling werden genomen. Allereerst verzocht de voorzitter de aanwezigen zich van hunne zetels te willen verheffen ter herdenking van de slachtoffers van de ramp van Hr. Ms. Mijnenveger „Willem van Ewijck" en de overleden bondsmakkers t.w. de sergeant der kustartillerie E. E. L. Andoetoe te Soerabaja en de adjudant-administrateur der infanterie R. Naarding te Tjimahi. De voornaamste artikelen in de maandbladen beval de voorzitter in het bizonder in de aandacht van de leden aan. Aangaande het sanatoriumfonds, waarover de heer Hovens zich in het nummer van 31 October uitvoerig heeft uitgeweid en een beroep deed op de saamhoorigheid van de onderofficieren om deze zeer belangrijke instelling te steunen, gaven enkele aanwezigen zich staande de vergadering spontaan op als donateurs. Na de rondvraag sloot de voorzitter met een woord van dank voor de opkomst en belangstelling de vlotte vergadering.

GEMEENTERAADSVERKIEZING.

Onder voorzitterschap van den fd. burgemeester, den heer H. E. Termeulen, kwam het stemkantoor Dinsdagavond in het stadsgemeentehuis in vergadering bij een, ten einde na te gaan, wie de opengevallen plaats ontstaan door het bedanken als lid van den naar Modjokerto overgeplaatsten heer G. A. Calicher zou innemen. De heer J. H. Doeve, sectie-opzichter bij den provincialen waterstaatsdienst afdeeling „Serang", behaalde het kiesquotiënt en werd als lid verkozen verklaard. Het gaat hier om een zetel van het I.E.V.

HOOG BEZOEK.

Z. H. de Mangkoe Nagoro en gemalin, de Ratoe Timoer, en dochter G. B. R. A. Siti Noeroel, brachten gistermorgen een bezoek aan den oud-majoor der Chineezen Be Kwat Koen in zijn woning „Marie Louise". Ongeveer een uur werd aldaar verbleven, waarna het hooge gezelschap zijn reis verder voortzette. In het gevolg reed een auto mee.

BIOSCOOP-AGENDA

Donderdag t/m Zaterdag: Lane Sisters in „Vier Dochters".

Djombang.

RESSORTCONFERENTIE TAMAN SISWA.

Zondagmorgen 5 dezer kwamen de verschillende schoolbesturen van de Taman Siswaschool behoorende tot het ressort Modjopahit, waaronder behooren de afdeelingen Djombang, Ploso, Tjoekir, Modjokerto, Ngoro en Kertosono in het Taman Siswa-gebouw van Djombang bijeen ter oprichting van een vereenigd schoolbestuur ter behartiging van de belangen van de Taman Siswa van het geheele ressort. De ressortinstructeur de heer Soemali alsook de ressortsvoorzitter de heer Soediran Nititanojo waren bij de bijeenkomst aanwezig.

De bijeenkomst werd om half tien begonnen en geleid door den voorzitter van het comité, den heer Koesijar van Ploso. Gekozen werd tot voorzitter van het vereenigde schoolbestuur de heer Koesijar terwijl tot secretaris werd benoemd de heer Djaniman Djojoatmodjo van Ploso. Besloten werd o.a. een ressort-fonds te vormen, dat voor de algemeene belangen betreffende het geheele ressort zal worden aangewend, o.a. de eventueele moeilijkheden welke zal plaats hebben, indien de Taman Siswascholen toch loonbelasting moeten betalen voor hun onderwijzers.

BIOSCOOP-AGENDA

„Sampoerna-theater" Djomblang-Kotta:
Vrijdag 10, Zaterdag 11 en Zondag 12 November: „The rage of Paris" met Danielle Darrieux en Douglas Fairbanks Jr.

Poerwodadi.

VOEDSELTEKORT OPGEHEVEN.

In verband met de slechte weersomstandigheden gedurende het tweede kwartaal vreesde men in de onderdistricten Torroh, Panoenggalan, Gaboes Soeloer, en Poerwodadi (regentschap Grobogan) voor een voedseltekort

Direct werden maatregelen getroffen om de moeilijkheden van de bevolking uit den weg te ruimen. Er werden eenige publieke werken uitgevoerd, waaraan de bevolking te werk werd gesteld. Het loon werd gedeeltelijk in geld, gedeeltelijk in rijst uitbetaald.

Thans is er geen reden meer tot ongerustheid.

Poerworedjo.

SPORTIEF POERWOREDJO.

Begin December zal door het werkcomité te Poerworedjo van de Vereeniging tot Harmonische Lichaamsontwikkeling de gelegenheid worden opengesteld tot het afleggen van proeven ter verkrijging van het H.L.O.-diploma. Reeds hebben zich ongeveer 300 candidaten aangemeld. Het comité is hier echter nog niet tevreden mee en wekt een ieder op zich aan de H.L.O.-proeven te onderwerpen.

De oefeningseischen, die het H.L.O.-diploma stelt, waarborgen U een alzijdige oefening. De indeeling in 4 groepen voor mannen en vrouwen stelt iedereen (boven de veertien jaar) in staat deel te nemen, terwijl de gevraagde prestaties zoo zijn gesteld, dat de gemiddelde mensch van elke leeftijdsgroep zonder zware training aan deze eischen kan voldoen. De inschrijving is opengesteld tot Maandag 27 November.

Inlichtingen, inschrijving enz. bij den voorzitter van het werkcomité, den heer J. Roels, Gouvern. Muloonderwijzer te Poerworedjo, Hotel Franken.

Personalia.

Civiele Mutaties.

Prov. West-Java.

Waterstaatsdienst. Benoemd tot hoofdopzichter, de opzichter te Madjalengka A. C. Beem.

Benoemd tot hoofdopzichter, de ter beschikking gestelde en in de betrekking van opzichter te:

Serang gepiaatste landsdienaar J. W. Friebel;

Indramajoe gepiaatste landsdienaar Mah Zainul Abidin en

Batavia-Centrum geplaatste landsdienaar Raden Noersasih.

Benoemd tot opzichter, de onderopzichter:

Garoet, Raden Goemiwa Partakoesoema;

Poerwakarta, Raden Joesoef Soenadiono;

Bandjar, Raden Oebeng Koesoemahadiredja;

Soekaboemi, A. B. C. Kepel;

Bandoeng, D. J. Rumahlaiselan

Landbouwvoorlichtingsdienst. Benoemd tot adjunct-landbouwconsulent in vasten dienst, te tijd. wd. adjunct-landbouwconsulent te Tjimoes Samlawi Doerachim.

S. S.

Tijdelijk werkzaamgesteld als klerk op maandgeld en geplaatst bij den Magazijnsdienst, Inklaringsdienst te Tandjongpriok J. J. Willems.

Overgeplaatst van de Exploitatie der Weserlijnen (Batavia-opstel-emplacement) naar die der Oosterlijnen (Sidotopo) de opziener 1ste kl. Mas Saleh.

Benoemd tot opziener 1ste kl. de opzichter de kl. Mas Saleh.

Overgeplaatst van het Hoofdkantoor (bureau van het Hoofd van den Magazijnsdienst) te Bandoeng naar de Exploitatie der Oosterlijnen (Exploitatiekantoor Soerabaia-Kotta) de 1ste commies Abdoelkatim

Overgeplaatst van het Hoofdkantoor (bureau Hoofd van den Magazijnsdienst) te Bandoeng naar het Dienstonderdeel Tractie, Materieel en Werkplaatsen (Werkplaats te Malioen) de schrijver 1ste kl. Sardi en omgekeerd de schrijver 1ste kl. Adiparta.

Ontslagen uit 's Landsdienst op verzoek wegens volbrachten diensttijd met ingang van ultimo December 1939 eervol en met recht op pensioen de tw. adjunct-commies F. C. R. Nijnen Riems.

Ontslagen uit 's Landsdienst op verzoek wegens volbrachten diensttijd met ingang van ultimo December 1939 eervol en met recht op pensioen de stationsklerk 1ste kl. D. I. Nolten.

Tijdelijk belast met de waarneming der betrekking van hoofdmachinist 2de kl. de maandgelders in opleiding voor hoofdmachinist J. E. Best en A. A. Bounin.

Tijdelijk belast met de waarneming der betrekking van opzichter 2de kl. de maandgelder in opleiding voor opzichter 2de kl. D. P. Louwenbroek.

Tijdelijk belast met de waarneming der betrekking van klerk de helper locomotief-bankwerker op uurloon Mastoer.

Ontheven overeenkomst haar wensch met ingang van ultimo November 1939 eervol van le tijdelijke waarneming der betrekking van registratuurklerk mej. W. E. H. Carp.

Overgeplaatst van het Hoofdkantoor (afd. Personeele Zaken) te Bandoeng naar de Exploitatie der Westerlijnen (Exploitatiekantoor Batavia-Benedenstad) de redacteur op maandgeld mr. J. Rensen.

Ontheven met ingang van ultimo October 1939 eervol van zijn werkzaamstelling als eerling stationsklerk op maandgeld C. M. Kruseman.

Overgeplaatst van de Exploitatie der Staatsspoorwegen in Zuid-Sumatra (Lahat resp. Kertapati) naar die de Westerlijnen (Bandoeng) de tw. onderopzichters 2de kl. Soewardi en W. Filon.

Ontslagen uit 'sLandsdienst op verzoek met ingang van ultimo December 1939 eervol en met recht op pensioen de 1ste klerk J. F. L. van Kempen.

Benoemd tot magazijnmeester 2de kl. de magazijnbewaarder Ch. L. Meeng.

Tijdelijk belast met de waarneming der betrekking van stationsklerk 1ste kl. de stationsklerk L. F. van Gisteren.

Tijdelijk belast met de waarneming der betrekking van schrijver 1ste kl. en blijft geplaatst bij den Magazijnsdienst (Magazijn Tjikoedapateur) de opzichter-schrijver op maandloon Endi.

Tijdelijk belast met de waarneming der betrekking van opziener de leerlingen opziener Ch. L. de Backer, Mas Toha en W. A. van Maenen.

Tijdelijk belast met de waarneming der betrekking van stationsklerk de leerlingen stationsklerk D. Zange, M. P. Ch. Manden, E. F. W. Roode, A. R. Ockerse, J. V. Merx, Danoe, B. J. Jonathans, H. M. Coenraad, A. Kerkhoff en A. E. Hillebrandt.

Scheepvaart.

Benoemd tot technisch expert bij den Dienst van Scheepvaart en geplaatst te Amboina, F. W. L. Germing, ambtenaar van buitenlandsch verlof terugverwacht, laatstelijk die betrekking bekleed hebbende.

Ingetrokken de overplaatsing van het Hoofdkantoor van Scheepvaart te Batavia (Centrum) naar Tarakan van den Havenmeester 3de kl., A. J. Louët Feisser.

Overgeplaatst van het Hoofdkantoor van Scheepvaart te Batavia (Centrum) naar Tarakan de Havenmeester 3de kl., P. Prins.

Inlandsch Onderwijs.

Eervol uit 's Lands dienst ontslagen met ingang van 31 December 1939 met recht op pensioen Binahar, schoolhoofd (3de cat.) te Meureudoe Residentie Atjeh en Onderhorigheden.

Zendprogramma's.

Donderdag, 9 November.
Vrijdag, 10 November.

INDISCHE ZENDSTATIONS.

Radio Vereeniging Midden-Java. Donderdagavond.

ZENDER I: 161,29 meter.

16.30 Muziek bij de thee; 18.00 Berichten van de dagbladpers, ontleend aan „De Locomotief"; 18.20 Instrumentaal allerlei; 19.00 Vooravond concert; 20.01 Heritza zingt; 20.10 Het Phohi programma; 21.00 Het Phohi beurspraatje; 21.15 Dansmuziek; 22.00 Sluiting.

Vrijdagmorgen.

8.00 Lichte muziek; 9.00 Dansmuziek; 9.30 Zigeuner muziek; 10.00 Serieuze muziek; 11.00 Sluiting. 12.30 Muziek bij de lunch; 13.00 Nieuwsberichten uit de Post-Editie van „De Locomotief"; 13.30 Sluiting.

N. I. R. O. M. Westersche Uitzendingen.

ARCHIPELZENDER.
PRIOK 99 m. (van 11,—14,30 uur op 50 m.); PLP 87 m. PMN 29 m. SOERABAJA I 31 m. (van 11.00—14,30 uur op 49 m.) en YDC 20 m.
LOCALE ZENDER:
BANDOENG I: 120 M. — BATAVIA I: 126 M. BUITENZORG: 182 M. — CHERIBON: 105 M. — JOGJAKARTA: 131 M. MAGELANG: 178 M. MALANG 181 M. PEKALONGAN: 92 M. — SEMARANG: I 122 M. — SOEKABOEMI: 198 M. — SOERABAIA III: 196 M. — SOERAKARTA: 188 M. TJEPOE: 186 M.

Donderdagavond.

17.01 Programma-overzicht; 17.03 Gevarieerd theeconcert; 18.00 Het Padvindersuurtje; 18.30 Swingmuziek; 19.00 Nieuws- en weerberichten; 19.25 Engelsche potpourri's; 19.40 De militaire operaties (Causerie); 20.00 Orkest; 20.15 De Torenwachter; 20.30 Een Hollandsch lied in ieder huis; 20.55 Gramophoon-intermezzo; 21.05 Concert; 21.58 Koersen; 22.01 Gevarieerde gramophoonmuziek; 23.00 Sluiting.

Vrijdagmorgen.

6.31 Nieuwsberichten; 6.38 Gymnastiek uurtje; 6.50 Luchtige gramophoonmuziek; 7.01 Vervolg gramophoonmuziek; 7.30 Nieuwsberichten (herhaling); 7.37 Vervolg gramophoonmuziek; 8.00 Sluiting. 11.01 Uit Filmland; 12.00 Opera-fragmenten; 12.30 Matinéeconcert; 13.20 Nieuws- en weerberichten; 13.35 Lunchallerlei; 14.20 Nieuws- en weerberichten (herhaling); 14.30 Sluiting.

Oostersche Uitzendingen. Donderdagavond.

BANDOENG II 198, BATAVIA II 190, PMH 45.

17.00 Programma-overzicht; 17.05 Javaansch kinderuurtje; 17.45 Studio-Orkest; 18.30 Oproep tot het gebed voor de Moslims; 18.45 Turksche liederen; 19.00 Persoverzicht; 19.20 Yang-khiem-muziek; 19.40 Nieuws; 20.00 Soendanesche gamelanmuziek; 20.15 Soendanesche vertaling van Qur'anverzen; 21.00 Kasidahs; 21.15 Krontjong-concert; 21.30 Gamboes-Orkest; 23.00 Sluiting.

PMN 29 meter.

22.00 Gamboes-Orkest; 23.00 Maleisch Orkest; 24.00 Sluiting.

JOGJA II 128, SEMARANG II 197, SOERABAJA II 61 en IV 129, SOLO II 120.

17.00 Hawaiian-Orkest; 18.00 Qur'anlezing; 18.20 Moderne Arabische lezing; 18.30 Buitenlandsch overzicht; 18.45 Moderne Chineesche muziek; 19.00 Nieuws- en marktberichten; 19.15 Luisterrapporten; 19.20 Kasidahs; 19.30 Qur'anverklaring; 20.15 Arabische liederen; 20.30 Qur'anlezing; 21.00 Krontjong-Orkest; 23.00 Sluiting.

Medan 4155
(Noord-Sumatratijd).

17.00 Liederen uit Malaya; 17.30 Krontjongmuziek; 18.00 Tapanoelische liederen; 18.30 Qur'anlezing; 19.00 Gamboes-Orkest; 20.00 Sluiting.

Vrijdagmorgen.

BANDOENG II 198 en III 50, BATAVIA II 190.

6.00 Qur'anlezing; 6.30 Nieuws; 6.35 Gamboesliederen; 7.00 Hawaiianmuziek; 7.25 Nieuws; 7.30 Sluiting.

BANDOENG II 198 en III 50.

12.00 Egyptische liederen; 12.30 Liederen uit Malaya; 13.00 Krontjongmuziek; 13.30 Nieuws; 13.40 Javaansche gamelanmuziek; 14.20 Nieuws (herhaling); 14.30 Sluiting.

BATAVIA II 190 M.

12.00 Arabische liederen; 12.30 Liederen uit Malaya; 13.00 Krontjongmuziek; 13.30 Nieuws; 13.40 Javaansche gamelanmuziek; 14.20 Nieuws (herhaling); 14.30 Sluiting.

JOGJA II 128, SEMARANG II 197, SOERABAJA II 61 en IV 129, SOLO II 120.

6.00 Qur'anlezing; 6.40 Nieuws; 6.45 Hindoestanische muziek; 7.00 Krontjongmuziek; 7.25 Nieuws; 7.30 Sluiting.

SOERABAIA II 61 m. en IV 129 m.

12.00 Uitzending Mesdjid Ampel te Soerabaja; 12.50 Qur'anlezing; 13.00 Krontjongmuziek; 13.30 Nieuws; 14.00 Javaansch volkstooneel; 14.20 Nieuws; 14.30 Sluiting.

Medan 4155
(Noord-Sumatratijd).

7.00 Moderne Chineesche muziek; 7.30 Minangkabausche liederen; 8.00 Sluiting.

Bataviasche Radio Vereeniging. Donderdagavond.

ZENDERS: Batavia I 157,89 m, Batavia II 61,66 M.

17.04 Persberichten; 17.25 Vervolg Thee-concert; 18.00 Mozart-Sonate's; 18.30 Herhaling persberichten; 18.45 Concert; 19.45 Uit Amerika hoort U; 20.10 Hawaiianprogramma; 21.00 Phohi-relay; 21.10 Kamermuziek. 22.20 Een vocaal besluit; 23.00 Sluiting.

Vrijdagmorgen.

6.04 Bij uw ontwaken; 6.15 Persberichten; 6.30 Gevarieerde klanken; 7.15 Herhaling persberichten; 7.30 Luchtig programma; 9.00 Marschmuziek; 9.20 Instrumentaal programma; 10.00 Opera- en operettemuziek; 10.45 Cinema-orgel klanken; 11.15 Orkest; 12.00 Halfuurtje voor zieken en ouden van dagen; 12.30 45 minuten bij Wagner; 13.15 Gevarieerd lunchprogramma; 14.30 Sluiting.

Bandoengsche-Radiovereeniging. Donderdagavond.

ZENDERS: PMY 61,0 m, BANDOENG 2 90,36 m.

16.30 Namiddagklanken; 17.00 Filmuurtje; 18.00 Chopin's pianoconcert No. 11; 18.35 Orkest; 19.00 Potpourri's; 19.35 Het gesproken dagblad; 19.50 10 minuten voor onze jarigen; 20.00 Koersen; 20.02 Hongaarsche kapel; 21.00 Freundorfer's orkest; 21.30 Koningen der wals; 22.00 Na-avond-concert; 23.00 Sluiting.

Vrijdagmorgen.

6.00 Ochtendklanken; 8.00 Muzikaal ontbijt; 9.15 Beursberichten; 9.25 Nieuwsberichten; 9.40 Morgenstemming; 10.00 Voormiddagconcert; 11.00 Lichte muziek; 11.30 Dansmuziek; 12.00 Luncheoncert; 14.00 Koersen; 14.10 Vervolg lu

Koos Speenhoff Zeventig Jaar

Herinneringen uit de vorige Mobilisatie, die zoo verschillend was van de huidige

Elke Dag een Liedje

Koos Speenhoff ... de rustelooze en onvermoeide dichter-zanger van het levenslied .... zeventig jaar?

Het is haast ongeloofelijk. Als wij boven op het Seinpostduin, in zijn huiskamer, boordevol van herinneringen aan zijn kunstenaarsloopbaan, tegenover hem staan, dan schatten wij den krassen bard met den karakteristieken kop, nog steeds gesierd met den weelderigen haardos, en zijn ondeugend-tintelende oogen, op hoogstens zestig.

En toch wordt hij Maandag 23 Oct. .... 70!

Hier in zijn hooggelegen woning, vanwaar hij de eeuwig woelende Noordzee kan zien, met haar wisselende aspecten van zomer tot winter, waar thans de najaarsstormen de met schuim bedekte golven opjagen, hier voelt Speenhoff zich thuis te midden van zijn vele bezigheden, die hem doorloopend in beslag nemen.

De zee heeft hij steeds bewonderd, bezongen en geschilderd, en na zijn vermoeiende tournées keert hij er graag weer terug.

— Twee-en-dertig maal zijn mijn vrouw en ik dit seizoen alweer voor de militairen opgetreden, vertelt „Oom Koos", en het is alsof wij weer in de mobilisatiejaren van 1914—1918 verkeeren, zoo trekken wij er op uit.

Toch zijn er groote verschillen te bemerken tusschen beide mobilisaties; de geest onder de soldaten is nu veel beter, en.....hun verzorging eveneens.

Wij zijn evenwel niet bij den populairen bard gekomen om over het heden te praten. Weldra is hij dan ook aan het vertellen over zijn jonge jaren, hoe hij den grooten stap deed naar het voetlicht.

— Ik was voor de marine bestemd. Kijk, hier is nog mijn stamboeknummer, als leerling-machinist op het wachtschip „Prins van Oranje" in de jaren 1886—1889. En met eenigen trots toont Speenhoff ons het vergeelde boekje van een halve eeuw oud.

— Ook toen al had ik er pleizer in, om liedjes te zingen. In 1888 liet ik bij de marine mijn eigen liedjes hooren. Van de marine kwam ik in de zaak van mijn vader. Hij had een goedloopende fabriek, en wilde, dat ik hem daarin zou opvolgen.

Het liep echter mis. Ik was niet geschikt om aan het hoofd van personeel te staan. Ik voelde mij te veel Bohémien. Mijn vader zag dat wel in, en zei: „Jongen, je moet het zelf maar weten, als je je eigen weg wilt gaan....."

Eerste optreden.

Wij hadden een klein clubje in Rotterdam, dat op Zondagavonden bij elkaar kwam en waar ik mijn liedjes zong. Op een keer werden wij uitgenoodigd, eens op te treden in „Tivoli" te Rotterdam. Dat viel zóó in den smaak, dat ik meteen een vast engagement kreeg.

Tot mijn repertoire behoorden toen o.a. „Mijn beste pak", „Een goedgezinde meid" en „Een herderswijsje". Dit laatste is wel mijn oudste liedje. Ik maakte het ongeveer vijf en veertig jaar geleden.

De aandacht was nu op mij gevestigd. Zoo kreeg ik ook een engagement in Amsterdam. In dien tijd heb ik mijn vrouw leeren kennen. Zij trad toen in de hoofdstad op als zangeres. Het was omstreeks 1902. Mijn vrouw had aan het conservatorium te Brussel gestudeerd voor operazangeres. Sindsdien hebben wij lief en leed gedeeld. Zij heeft een grooten invloed op al mijn werk gehad en mij dikwijls tot mijn liedjes geïnspireerd.

Het is is wel eigenaardig, vertelt „Oom Koos" verder, dat ik zelf mijn eigen liedjes niet kan onthouden. Ik moet er altijd den tekst bij hebben, anders kan ik ze niet zingen. Maar mijn vrouw kent ze alle uit het hoofd! Typisch doet de bekentenis van dezen ouden rot uit het cabaret-leven aan, als hij verzekert, nog altijd even zenuwachtig te zijn als hij moet optreden. En dat, terwijl hij de kalmte en zelfverzekerdheid zelf lijkt!

Van zijn uitgebreid repertoire, dat zeker een duizendtal liedjes omvat, is er een dozijn, dat altijd gevraagd wordt door het publiek.

Wie kent ze niet! Talloozen hebben ze onder zijn origineele guitaarbegeleiding door „Koos" zelf hooren voordragen, b. v. het zoo beroemde „Schutters":

„Daar komen de schutters, daar komen ze an,
De mannetjesputters van Rotterdam",

en „Moeders brief", het „Broekje van Jantje" of „het Scheepje", dat vooral Mevrouw Speenhoff met voorliefde zingt:

„Er dreef een scheepje in de sloot
Een scheepje zonder roer,
Dat heel alleenig zeilen ging
en door de biezen voer.
Het was 'n klompje van 'n kind."

Speenhoff's Krekelzangen behooren tot de beste, welke in ons land ooit voor het voetlicht zijn gebracht.

— Welke liedjes ik zelf het beste vind? Wel, „Het Scheepje" en „Zijn Meesterwerk".

Het laatste dateert van voor 1914 en begint aldus:

„Met zijn kaal romantisch jasje,
Met zijn flopdas en flambaar."

Dit wordt echter niet het meest gezongen.

Steeds actueel.

Nog iedere week produceer ik een liedje, liefst actueel, zooals onlangs „Autoloos" op het verboden Zondags-rijden.

Mijn inspiratie krijg ik door dingen, die ik onderweg zie, of door overpeinzingen in den trein of elders.

Op 23 October j.l. is Koos Speenhoff, de bekende Nederlandsche dichter-zanger 70 jaar geworden en die dag is niet onvergeten voorbij gegaan. Natuurlijk zijn de journalisten nog vóór den feestdag eens met den populairen Nederlander gaan praten, waarbij zij het onderstaande uit zijn veelbewogen leven te weten kwamen. Een Haagsche correspondent schrijft hieromtrent het volgende.

Thans ben ik met een liedje bezig: „Menschen die ik weer graag levend zou zien".

Mijn leuze met mijn levensliedjes is altijd geweest: Kies de meest eenvoudige woorden en breng wat eerlijk en menschelijk is. Mijn slagzin is: Ik zal zingen tot aan mijn dood!

Speenhoff is een veelzijdig man. Naast zijn liederen en muzikale begeleiding heeft hij ook zijn tijd besteed aan het schrijven van tooneelstukken, waaronder liefst drie en veertig éénacters. Dirk Verbeek heeft een Rotterdamsch blijspel „De Zeebeenen" aangenomen, en Laseur een stuk „De Vrouwin". Nog steeds is hij actief!

Het plan bestaat, met zijn veertigjarig jubileum als dichter-zanger één-acters te gaan opvoeren met enkele bekende Nederlandsche tooneelspelers in de voornaamste rollen.

Oorspronkelijk zou dit jubileeren te gelijk met zijn zeventigsten verjaardag en zijn vijf en dertig-jarigen trouwdag zijn gevierd. Doch dit jubelfeest is, in verband met de tijdsomstandigheden, nog even uitgesteld.

Als teekenaar en schilder heeft Speenhoff eveneens verdienstelijk werk geleverd. Tentoonstellingen getuigden er van, en zijn woning hangt vol kunstproducten van zijn hand w.o. tal van surrealistische.

Speenhoff, de veelzijdige, is als dichter-zanger het meest geliefd.

Koos Speenhoff en zijn vrouw.

Jarenlang gratis Gas en Water

„Is de Pap lekker warm?", was de vriendelijke vraag van den Politie-man

AMSTERDAM VOOR GROOTE BEDRAGEN GEDUPEERD

Een al te handig Pensionhouder

Amsterdam, 27 Oct.

Verschillende gemeentebedrijven zijn de laatste jaren ernstig benadeeld door den pensionhouder P. aan den Amsteldijk 12, die kans heeft gezien het gas- en het waterleidingbedrijf, alsmede den gemeentelijken telefoondienst voor groote bedragen op te lichten. De pensionhouder is gearresteerd en in het politiebureau aan de Stadhouderskade opgesloten.

Politiemannen van het bureau Stadhouderskade, o.a. inspecteur van Grootheest en vier rechercheurs, alsmede de dactyloscopische dienst, technici van het gemeentelijk gasbedrijf, den telefoondienst en het Waterleidingbedrijf, waren vanmorgen in het groote perceel op bezoek om te speuren naar geheime leidingen, waardoor de pensionhouder gedurenden langen tijd op kosten van de gemeente leefde. Het resultaat van dit onderzoek was verrassend. Het pension betrok op groote schaal gratis gas, water en electriciteit, terwijl de telefoondienst allerlei telefooncontacten ontdekte, die de pensionhouder buiten den gemeentedienst om had aangelegd.

Aanvankelijk vermoedde men, dat de pensionhouder alleen het gasbedrijf had bedrogen. Hoewel de bewoner officieel niet meer als aangesloten op het gasnet stond geboekt, kreeg men het vermoeden, dat in dit huis in ruime mate gas werd gebruikt. De politie werd gewaarschuwd en zoo togen vanmorgen inspecteur van Grootheest en rechercheurs van het bureau Stadhouderskade en het hoofdbureau naar het huis.

De pensionhouder ontving de heeren allervriendelijkst. Toen hem werd gevraagd of hij ook gas gebruikte, keek de man hoogst verbaasd. Gas? In geen jaren meer. Zoekt u mijn huis maar na, noodigde hij uit. En dit gebeurde. Op alle kamers werden rechercheurs geplaatst, die er voor te zorgen hadden, dat de pensiongasten er voorloopig niet meer uit konden gaan. Anderen speurden door het geheele huis.

Een Bordje Pap.

Inspecteur Van Grootheest begaf zich naar de keuken, waar een der pensiongasten juist bezig was met het verorberen van een bord pap.

„Smaakt het?" informeerde de inspecteur.

„Uitstekend," was het antwoord.

„Is de pap lekker warm?"

„Kostelijk," zei de man.

„Op gas gewarmd?"

„Waar anders op," was het wederwoord.

De pensiongast vond het blijkbaar een vreemde vragerij, want alles werd in het pension met gas gedaan. Had de heer des huizes zich de lijfspreuk van het gemeentelijke gasbedrijf: „Doe het met gas" niet ten nutte gemaakt? Op vrijwel alle kamers kon de politie gascomforen vinden, waarvoor de pensiongasten..... 75 cent per week betaalden. In de badkamer hing een groote gasgeyser, die..... gratis door de gasten mocht worden gebruikt. Door het geheele huis was verwarming aangelegd, welke.... met gas werd gestookt.

Nimmer hoorden de pensiongasten klachten over te hooge gasrekeningen of het te lang laten aanstaan van de verwarming. Op dat punt was de pensionhouder een royaal mensch.

De technici zetten hun speurtocht door het geheele huis voort en kwamen ten slotte in den kelder, waar zij het geheim ontdekten. De jaren geleden afgesloten gasleiding had de pensionhouder eenvoudig weer in werking gesteld door tusschen de hoofdbuis en het buizennet, dat in het huis lag, een aparte gasbuis aan te leggen, waardoor het gemeentelijk gas het huis binnenstroomde, zonder dat er een meter was, die den toevoer registreerde.

Aangezien de pensionhouder niet meer te boek stond als gasgebruiker, kon hij jarenlang dezen diefstal plegen. Vermoedelijk is de man na de geheime gasaansluiting begonnen met het aanleggen van een geheime aansluiting op het waterleidingnet. Ook dit geheim ontdekten de politie en de technici. De meter voor de waterleiding was ook al buiten bedrijf, zoodat de man eveneens gratis water in zijn huis kreeg waarvan hij zijn pensiongasten mee liet profiteeren.

Iedere tak van de vele gemeentelijke diensten, die in het huis aanwezig waren zocht op zijn terrein. Terwijl de gasfitters nog bezig waren met het bestudeeren der geheime gasleiding, zochten de technici van de waterleiding naar hun buizen. De technici van de telefoon speurden alle kamers af op zoek naar eigen aangelegde telefooncontacten, waarvan er ook vele werden gevonden. Toen het zoover was, werd de pensionhouder uitgenoodigd mee te gaan naar het politiebureau aan de Stadhouderskade, waar hij is opgesloten. Het onderzoek is nog in vollen gang. Het zal moeilijk zijn na te gaan voor hoeveel hij de gemeente heeft benadeeld. Het moet echter voor belangrijke bedragen zijn.

Benzine in Nederland

Over twee Maanden Distributie

Aneta-A.N.P. seint uit Den Haag dat de minister van Economische Zaken in een persconferentie meedeelde dat verwacht kan worden dat binnen twee maanden zal worden overgegaan tot de distributie van benzine in de volgorde: openbare diensten, bedrijfsautoverkeer en particulier verkeer.

Er is geen aanleiding voor de verwachting dat op korten termijn broodkaarten zullen worden ingevoerd.

Gereformeerde Kerk te Batavia

ds. Oranje tot Predikant gekozen

Dinsdagavond vergaderde in de Kwitangkerk te Batavia onder leiding van ds. J. Ubels de Gereformeerde gemeente aldaar ter verkiezing van een tweeden predikant.

Na ampele bespreking werd tot stemming overgegaan waarbij door de mansledmaten 132 stemmen werden uitgebracht, waarvan 3 van onwaarde bleken (volstrekte meerderheid 65). Van deze 129 geldige stemmen werden er 63 uitgebracht op den heer M. van den Bosch, theologisch candidaat en hulpprediker-in-kort-verband bij genoemde gemeente, en 66 op ds. J. J. Oranje, predikant te Paesens (Friesland), zoodat deze met een stem boven de volstrekte meerderheid werd verkozen. Naar schatting hebben ongeveer 70 procent der stemgerechtigden aan deze verkiezing deelgenomen. Op grond van den bovenvermelden verkiezingsuitslag zal de kerkeraad thans tot het eigenlijke beroepingswerk kunnen overgaan.

De Besprekingen in Den Haag

Aanvullende Bijzonderheden

Wij hebben gisteren reeds melding gemaakt van de besprekingen tusschen H. M. Koningin Wilhelmina en Z. M. Koning Leopold van België. Inaansluiting daarop laten wij hieronder nog de volgende bijzonderheden door Aneta aan 't „Nws." geseind, volgen.

Aneta-A.N.P. seint dd. 7 dezer nader uit Den Haag, dat Dinsdagmorgen de Nederlandsche minister van Buitenlandsche Zaken zich opnieuw naar het paleis aan het Noordeinde begaf. Na de besprekingen in den ochtend gebruikte de Belgische minister van Buitenlandsche Zaken, Z. Exc. Spaak, de lunch ten huize van zijn Nederlandschen collega, aldus 't „Nws."

Z. M. Koning Leopold, — Als Souvereinen van onzijdige staten zijn Wij bereid Onze goede diensten aan te bieden.

Na de lunch, te ongeveer twee uur, keerden beide ministers naar het paleis terug. Tevoren, te een uur, was de tijdelijke zaakgelastigde van België bij het Nederlandsche hof, baron Ruzette, ten paleize ontvangen, waar hij drie kwartier bleef.

Om kwart over twee vertrok koning Leopold per auto van het paleis. In de hall nam Zijne Majesteit met een handkus afscheid van H. M. koningin Wilhelmina. Prins Bernhard begeleidde den koning naar den auto, waar even tevoren de bagage was ingeladen. Minister Spaak nam naast den koning plaats. In een tweeden auto zette zich 's konings gevolg. Voor het uitgeleide was voorts aanwezig de Nederlandsche minister-president jhr. mr. D. J. de Geer. Het publiek juichte den Belgischen koning bij het vertrek toe.

De regeeringspersdienst meldt naar aanleiding van deze vorstelijke ontmoeting: H.H.M.M. de koningin der Nederlanden en de koning der Belgen hadden den 6-den en den 7-den November een ontmoeting te Den Haag. De souvereinen waren vergezeld van de heeren mr. E.N. van Kleffens en L. Spaak, ministers van Buitenlandsche Zaken van Nederland en België. De souvereinen hebben besloten een telegram te richten tot de staatshoofden van Duitschland, Frankrijk en Groot-Brittannië, teneinde eventueele onderhandelingen te vergemakkelijken. Het initiatief der souvereinen is een nieuw blijk van het gemeenschappelijk inzicht en de solidariteit, die tusschen Nederland en België bestaan.

Reuter seint uit Amsterdam, dat volgens berichten uit Berlijn Hitler de vredesboodschap uit Den Haag reeds bestudeert. Verwacht wordt dat de Duitsche rijkskanselier zijn minister van Buitenlandsche Zaken, Von Ribbentrop, gedurende den nacht van Dinsdag op Woensdag of Woensdagochtend bij zich zal ontbieden om de boodschap te bespreken. Het ministerie van propaganda besloot thans, wanneer de vredesboodschap kan worden gepubliceerd en hoeveel er van.

Crediet voor Werkverruiming

Voorstel door Tweede Kamer aangenomen

Aneta-A.N.P. meldt uit Den Haag, dat de Kamer met algemeene stemmen het ontwerp ter verhooging van het crediet voor werkverruiming aannam. Bij de behandeling van het ontwerp betreffende de nieuwe bepalingen inzake inenting tegen pokken werd het ontwerp, na langdurige besprekingen tusschen de principieele voor- en tegenstanders met 62 tegen 18 stemmen aangenomen („Nws.").

Mr. A. Neijtzell de Wilde

Bekwaam Ambtenaar heengegaan

Aneta-A.N.P. seint uit Den Haag, dat Dinsdagmiddag aldaar is overleden in den ouderdom van 62 jaar mr. A. Neijtzell de Wilde, hoofd van de afdeeling Juridische en Volkenbondszaken van het ministerie van Koloniën en oud-voorzitter van den Volksraad, aldus 't „Nws.".

Mr. Neijtzell de Wilde werd 8 Augustus 1877 te Utrecht geboren. Na zijn studies aan het gymnasium te Utrecht te hebben voltooid, studeerde hij aldaar aan de universiteit in de rechten, waar hij in 1901 tot doctor in de rechtswetenschapen promoveerde. Later studeerde hij Indisch recht te Leiden.

Van 1903 tot en met 1929 was hij in Indië werkzaam, waar hij verschillende functies bekleedde. Hij was hier o.m. leeraar voor rechtswetenschappen aan de opleidingsschool voor Inlandsche ambtenaren te Probolinggo; adjunct-directeur van de Rechtsschool te Batavia; advocaat-generaal en raadsheer van het Hooggerechtshof te Batavia en tenslotte voorzitter van den Volksraad.

Sinds 1929 was hij hoofd van de afdeeling Juridische en Volkenbondszaken van het departement van Koloniën.

In 1935 werd hij voor drie jaar belast met het geven van onderwijs in de Koloniale Landhuishoudkunde en het Indisch agrarisch recht aan de Landbouw Hoogeschool te Wageningen met toekenning van den titel van buitengewoon hoogleeraar. Zijn definitieve benoeming als zoodanig volgde in 1938.

Van zijn voornaamste werken noemen wij:

„Scheiding van Staat en Kerk in Nederlandsch-Indië"; „Een en ander over den welvaartstoestand der Inlandsche bevolking"; „Rechtsschool en Osvia"; „Het afbetalingscontract"; „De particuliere landerijen"; „Bewijskracht der eigendomsacte"; „De Ned.-Ind. politie en hare leiding"; „De Volksraad"; „Inwendige aangelegenheden van Ned.-Indië"; „De rechtsbedeeling der Indische bevolkingsgroepen in ontwikkeling en verwikkeling"; „Welvaart en traditie (rede)"; en tenslotte tezamen met den heer J. Th. Moll, „The Netherlands-Indies during the depression".

Uit Batavia wordt geseind, dat naar aanleiding van het overlijden van mr. A. Neijtzell de Wilde de vlag van het gebouw van den Volksraad halfstok hing. Namens den Volksraad zal aan den oud-voorzitter van den Volksraad, mr. W. H. van Helsdingen en het actieve lid, den heer Th. van Ardenne, die thans in Holland verblijf houden, worden verzocht den Volksraad bij de begrafenis te vertegenwoordigen.

De Vorstenlandsche Tabak

Schitterende Vooruitzichten

Onze medewerker te Solo schrijft:

Wij hebben kort geleden, aan de hand van de laatste veilingsprijzen in Amsterdam, welke eene aangename verrassing brachten voor de Vorstenlandsche tabaksondernemingen, die over eenigszins behoorlijke restant-voorraden beschikten, de vooruitzichten veelbelovend genoemd, wat het prijsniveau betreft.

De laatste oogst heeft, naar wij thans vernemen, inderdaad voor practisch alle ondernemingen, winst gebracht en men verneemt prijsgemiddelden van 40 tot ver over de 50 cent voor alle assortimenten.

Gedurende de laatste week werd tevens een begin gemaakt met het binnenhalen van den nieuwen oogst en indien wij het voorbehoud stellen, dat in deze maand de weersomstandigheden zich goed houden en geen natuurrampen voorkomen, waarbij vooral aan de typhoons moet worden gedacht, dan zijn de vooruitzichten voor Vorstenlandsche ondernemingstabak schitterend te noemen.

Sedert 1928, dus na eene periode van ruim tien jaren, is het aspect over de geheele linie niet zoo fraai geweest.

De regens zijn namelijk op tijd, conform de weersverwachtingen, afgekomen en daarna heeft men vrij regelmatig totnutoe behoorlijke buien kunnen registreeren, zoodat prachtig beregende tabak van uitnemende lengte en kwaliteit in het voorjaar van 1940 op de moederlandsche veilingen verwacht kan worden.

Met nadruk herhalen wij, dat geen al te nadeelige weersveranderingen gedurende deze eerste oogstmaand mogen optreden. Mandjoeng en Bangak hebben namelijk al te lijden gehad van al te sterken windval, zoodat de tabaksstokken tegen den grond geslagen werden. Gelukkig niet in beduidende mate, zoodat de windschade volkomen verwaarloosd kan worden.

Voor het overige hoopt men eveneens het beste ten aanzien van een geheel ander euvel, namelijk de loodsbranden, waarbij men in de meeste gevallen te maken heeft met kwaadwilligheid. Op Mandjoeng zijn die reeds ingezet, waar in de laatste maanden reeds twee loodsen op die manier in vlammen zijn opgegaan.

Indische Vruchtensappen

Overeenkomst met Ozonia Sanitas

Aneta verneemt, dat de productie en distributie van vruchtensappen thans definitief in handen is gesteld van de mineraalwaterfabriek Ozonia Sanitas te Magelang. De fabriek is reeds eenigen tijd bezig met de fabricage van enkele vruchtensappen, doch met ingang van 1 Januari 1940 zal de productie op volle kracht werken.

De productie belooft zeer groot te worden. De grondstoffen zullen worden geleverd door den Indischen kleinlandbouw. Productie en distributie geschieden met Indisch kapitaal. Ook de benoodigde apparatuur wordt hiertelande aangemaakt.

In den loop der tijden is gebleken, dat het publiek gaarne een product van goede kwaliteit consumeert, en in vele gevallen ook op medisch advies. De vraag voor de producten is zeer groot („A.I.D.").

Het Koloniaal Instituut

Waardevolle Stukken weer uit Schuilkelders gehaald

Onze redacteur in Nederland schrijft ons:

Het museum der afdeeling Volkenkunde van het Koloniaal Instituut aan de Mauritskade te Amsterdam is weer in den ouden vorm te bezichtigen. Men heeft de waardevolle stukken, die eenigen tijd geleden in de schuilkelders werden opgeborgen, opnieuw te voorschijn gehaald en hun hun vroegere plaatsen teruggegeven.

Desgevraagd, verklaarde de directeur der afdeeling Volkenkunde, prof. mr. B. J. O. Schrieke, ons het volgende:

— Het Koloniaal Museum is na het uitbreken van den oorlog nog eenigen tijd volledig open gebleven. Pas daarna werd onder den indruk der toen aanwezige omstandigheden, besloten de meest waardevolle objecten op te bergen. Echter bleef het museum voor het publiek toegankelijk: de beste stukken der verzameling waren echter niet te zien.

Nu den laatsten tijd het streven er op gericht is, het binnenlandsch toerisme te bevorderen, waarbij gebruik wordt gemaakt van de omstandigheid, dat men zich zoo goed als niet naar het buitenland begeeft, wij de directie van het museum medewerken, door de attracties van de hoofdstad ook ten toon te stellen en ze niet weg te houden.

Een overweging hiernevens was, dat men in het museum geregeld bezoek krijgt van groote groepen militairen, die veel belangstelling toonen voor hetgeen hier omtrent Indië aan fraaie ethnografica en anderszins wordt vertoond. Ook zij missen veel van het schoone, dat het museum te bieden heeft.

Alvorens besloten werd, de verzameling weer in haar geheel te exposeeren, werd nagegaan, hoeveel tijd het zou kosten, de diverse objecten in veiligheid te stellen. Het bleek daarbij, dat de voornaamste stukken in een paar uur in de schuilkelders zijn te bergen, en wij men alles opbergen waarop men bijzonder veel prijs stelt dan is daarmee een halve dag gemoeid.

— Mocht er dus een periode van hevige spanning in de internationale verhoudingen optreden, waarbij Nederland rechtstreeks betrokken schijnt te zijn, zoo is men in staat, om in een zeer korte spanne tijds al die veiligheidsmaatregelen te treffen, welke noodzakelijk zijn om de meest waardevolle voorwerpen goed onder te brengen.

— Er is een effectieve organisatie opgebouwd om zulks te bewerkstelligen, en op grond hiervan werd het wenschelijk gevonden om, gezien ook het feit, dat men niet het geringste denkbeeld heeft, hoelang de huidige situatie kan duren, het museum in vroegere glorie te herstellen. Kon men niet tot het laatste besluiten, zoo was er de overweging, dat het maar beter ware, de verzamelingen niet langer toegankelijk te doen zijn voor het publiek.

Onder het motto: „Doe ook in dezen tijd zoo gewoon mogelijk", besliste de directie tot den vorengeschetsten maatregel.

Het Europeesche B. B.

Nadere Regeling der Bevoegdheden

Het college van gedelegeerden heeft in eerstgenoemden termijn behandeld de ontwerpordonnantie tot nadere regeling van de bevoegdheden van het Europeesch binnenlandsch bestuur op Java en Madoera.

De heer Soetardjo betoogt dat het hier gaat om de overdracht van bevoegdheden van geringe beteekenis. Het komt hem vreemd voor, waarom zij niet aan de regenten kunnen worden overgedragen. Hij heeft bovendien bezwaar tegen het feit, dat in sommige gevallen de assistent-resident tegelijk met den regent voor de overdracht is aangewezen. Dit zal een bron van misverstand en wrijving worden. Spr. zou er de voorkeur aan geven, dat de regent alleen aangewezen wordt. Zooals het nu is, lijkt het op een discriminatie van den regent, gelijk ook bij de Inlandsche Maatschappij op Aandeelen is geschied. Men hinkt als het ware op twee gedachten en de indruk wordt gewekt, alsof remmen zouden moeten worden aangelegd voor de ontvoogding van het Inlandsch Bestuur. Spr. zou het beslist betreuren, indien op dezen weg wordt voortgegaan.

De heer Soangkoepon heeft eveneens talrijke bezwaren tegen het ontwerp.

De voorzitter roept hem enkele malen tot de orde, namelijk wanneer hij spreekt van een „manoeuvre" van de regeering en wanneer hij zich begeeft in een breedvoerige bespreking van de bestuurshervorming.

De heer Van Helsdingen bestrijdt het betoog van den heer Soangkoepon. Hij ziet in de strekking van deze ordonnantie niet een terugtred, slechts een verstarring. Hij waarschuwt de regeering ernstig, dat zij bij al dergelijke voorstellen goed overweegt, of de overdracht van bevoegdheden al dan niet in de lijn der ontvoogding ligt.

De heer Sosrohadikoesoemo onderschrijft het betoog van den heer Soetardjo. Hij betreurt het eveneens, dat in sommige gevallen de assistent-resident en de regent tegelijk worden aangewezen en zal een eventueel amendement terzake steunen.

De heer Roep sluit zich eveneens bij de strekking van het betoog van den heer Soetardjo aan. Het gaat hier om bevoegdheden van ondergeschikten aard. Waarom worden zij niet royaal aan het Inlandsch bestuur overgedragen? Waar blijft op die manier het principe van de ontvoogding? Nu kan de regeering daar wel veel tegen inbrengen, maar spr. ontkent, dat dit ontwerp in de lijn valt van een vlotte en royale uitvoering van het ontvoogdingsprincipe.

De regeeringsgemachtigde, de heer De Waal, verzoekt uitstel van de verdere behandeling van het ontwerp tot de volgende week met het oog op de vele détails, door sommige sprekers in hun betoog aangeroerd.